PETRI PAAW

AMSTELDAMENSIS,

In Academia Lugduno-Batava Anatomici & Botanici Professoris,

Primitiæ Anatomicæ.

DE

Humani Corporis

OSSIBVS.

LVGDVNI BATAVORVM.

Ex Officina IVSTI à COLSTER.

ANN. cIↄ Iↄ cxv.

Nobilissimis atque Amplissimis viris

HADRIANO à MATENES, Domino in Matenes & Opmeer.

CORNELIO vander MYLE, Domino in Mylen, Equiti.

Equestris Ordinis Viris,

ACADEMIÆ CVRATORIBVS.

ET

Amplissimis Prudentissimis Viris

LAVRENTIO GAALIO.

IOANNI YSNOVTIO vander NESSE.

PETRO DEYMANNO.

HENRICO EGBERTI vander HALLE:

Reipublicæ Leidensis Consulibus.

Amplissimo item ac Consultissimo Viro

D. NICOLAO ZEYSTIO

Ejusdem Reipublicæ Syndico dignissimo, & magnificis D. D. Curatoribus à Secretis.

Dominis suis plurimum colendis.

Quintus nunc & vigesimus annus volvitur, quum ad docendi munus vocatus, pedem in vestram intuli Academiam. Quid eo annorum decursu à me præstitum sit, dicet Schola vestra, testabuntur discipuli non pauci, qui nostrâ aliquâ fide atque industriâ optatum studiorum finem consecuti, per universam Belgiam quacunque ea se pandit, perque nostram imprimis patriam, ut alias Respublicas, imo ipsam nostram Academiam sileam, utiliter medicinam exercent. Atque hic quidem ad Auditores meos hactenus vivæ vocis fructus fuit. Nunc verò scriptionis quoque facturus periculum, primitias istas (ut in Sacris fieri amat) apud vos N. N. atque A. A. Viri cum nominis vestri veneratione depono. Rogo, ut quâ frontis serenitate nostra omnia soletis, eadem istud quoque recipiatis, & adversus genuinos malevolorum, si qui forte incurrent, ac detrectatorum morsus vestro patrocinio defendatis. Provincia mihi à vobis mandata est gemina, Anatomica & Botanica. Hæc, ut æstivis; illa ut hibernis mensibus iuventus medicinæ operata, pro anni tempore exerceretur in humani corporis, & plantarum consideratione, sine quâ necesse est, omnem medicinam ieiunam esse atque exsanguem. Vtrumque feci hactenus strenuè ac pro

 virili.

interituræ essent; tam quidem firmo proposito, ut ne rogatus quidem hactenus potuerim à sententiâ dimoveri. Ac fuit (cur enim cælem id quod res est?) inter præcipuas causas etiam ista, quod minus stylo quàm viva ac præsenti oratione satisfacerem. non putavi igitur laudem quam dicendo parassem, scriptionis culpâ esse mutandam. Et tamen vergente nunc atque inclinante ætate videtis me prodiisse in publicum. Quorsum? nomen ut mihi comparem? nihil minus. Faciant hoc illi quibus in ore semper: Omnes ducimur gloriâ: Laudata virtus crescit, & immensum gloria pondus habet. *Mihi illud insedit animo, Virtutis non ante comitem esse gloriam quàm invidiam: quumque ipsa sibi pretium sit amplissimum, famam pro umbra eius non pro ipsa habendam esse. Ac mihi quidem apud probos sat probi nominis: adeo quidem, ut (ausim, dicere) vel eo solo non pauci quotannis ad hanc Academiam fuerint pertracti; licet contrà adnitentibus & quidem summa ope extremisque viribus, iis, qui per ruinas nostri nominis speraverant gradum sibi parare posse ad tantopere exoptatam nominis celebritatem. miseri, quasi ego cujusquam obfuerim luminibus, ac non potius promoverim iuverimque eos ipsos qui pro gratia hoc nobis nunc rependunt, ut se beatos fore opinentur, si aliquam nomini meo maculam inusserint. Sed non sinet hoc Deus, cui studia nostra cordi esse expertus iampridem sum: non vos N. N.*

A. A.

A. A^que viri, quos Academiæ Ephoros patriæ nostræ Patres iusserunt, voluerunt. Hac ego mente nunc vobis Osteologiam istam inscribo, ut ex illa videatis, me ab eo inde tempore quo mihi hæc docendi provincia commissa fuit, in id perpetuo incubuisse, ut cum Academiæ splendore aliquis ad Rempubl. præsentem ac futuram meorum laborum fructus redundaret. Accessit & studium calumniatoribus atque malevolis os obturandi. Sed & illa non fuit causa è minimis, quod vellem deinceps nostra ista genuina legi. Cognovi quippe discipulorum meorum aliquos moliri editionem quorundam nostrorum, etiam eorum quæ non dictavi, sed quæ ab ipsis furtivo calamo excepta fuerunt. Quod ipsum præterquam exempli quod sit, quis non videt eò spectare, ut multa etiam non ex mea mente productura sint ab istiusmodi excepta notariis. Alius daret male à se intellecta, alius ne intellecta quidem. Esset etiam qui ad magistrum delatus improbum, bonos sensus depravaret. Hisce ergo ne plagii posthac daretur occasio, visum hic mihi ponere titulos eorum quæ domi adhuc premo, quæque aliquando publici juris facturus sum, si Vobis N. N. A. A^que viri causas scriptionis nostræ probari intellexero. Sunt autem ista.

1 Anatomicæ methodi tomi. x.

2 De Sensuum organis, Tractatus peculiaris.

3 De

3 De Partibus Principibus.
4 De Spinali Medullâ.
5 Obſervationum medicarum. Anatomicarum, Botanicarum Tomus.
6 Commentaria in lib. I. &. II. Dioſcoridis.
7 De Aromatis.
8 De Oſtracodermis.
9 Plantarum quas unquam habuit hortus Academicus, quaſque etiam hodie oſtendit, deſcriptio.
10 In artem Medicinalem Galeni, Commentaria.
11 De Febribus.
12 In duos priores Aphoriſmorum libros, Commentaria.
13 De Criſibus & Morborum Temporibus.
14 Lectiones ad Hipp. de Capitis Vulneribus.
15 De Peſte.
16 De Vulneribus Capitis, Thoracis tractatus.
17 De Hominis Procreatione.
18 Vniverſa Medicina, per interrogata & reſponſa.

19 Varij Tractatus Chirurgici: De vulneribus, Vlceribus, Fracturis, Dislocationibus, Contusionibus, Figuræ ossium vitijs, Carie, Ambustis, Fistulis, Cutaneis affectibus &c.

20 Gerardi Bontij, dictata de Capitis morbis.

21 Iohannis Huernij Institutiones Medicinæ auctiores, prout ab Authore propositæ.

Hæc lucem aliquando videbunt, verum quibus dixi conditionibus. illæ si deficiant, mecum nata mecum moriantur. Valete nobiles, Amplissimi, Prudentissimi viri & quâ curâ Academiam hactenus amplexi estis, porrò fovete. Ita Deus Opt. Max. vos Scholæ nostræ nec non Reipublicæ diu servet incolumes, id veris votis optat.

V. V. Observantissimus

P. PAAVV.

CL. Viro
D. PETRO PAVIO.

TAndem igitur tristem certum est tibi frangere legem,
Et ferri scriptis docta per ora virûm?
Rectè equidem, patriæque bono, nostræque juventæ,
Et quotquot post nos hæc tua scripta legent.
Est aliquid, PAVI, *pulcra & præclara reperta*
Ad plures vocis spargere posse sono.
Sed quantò est majus in vulgus didere chartas,
Scribereque absentes quæ memorare queant?
Ah quoties doctæ tenuisti flumine linguæ
Attonitos mediis nos quoque frigoribus;
Dum plenis monstras cuneïs plenoque theatro
Dædala in humano corpore facta Deï?
Compagem rerum variam, sive ossibus ossa,
Et venas venis, viscera visceribus,
Artubus atque artus nexos; sive ordine pandis
Quodnam sit proprium partibus officium.
Nunc eadem nobis libro pictisque tabellis
Edere dum PAVI *postgenitisque paras,*
Debemus cuncti meritò tibi: te duce namque
Noscere jam nostras cœpimus exuvias.

P. BERTIVS.

Elegidion

In Clarissimi Medici

PETRI PAVII,

Tertiùm Rectoris Academiæ Magnifici,

OSSILEGIVM,

sive

Librum De Ossibus humanis.

Quam fragileis ſpereis, & inania gaudia mundi
Exiguus toto pectore mundus amet:
Quam ſit vita brevis, quam totus homuncio bulla,
In Batavis docto PAVIVS *ore docet.*
Leida tuum decus, & cuneati fama theatri,
Quem Medicina triplex, Suadaque rara beat:
Ille Machaōniâ primus memorandus in arte,
Credita cui magnæ ſunt modò ſceptra ſcholæ.
Et mihi perſuaſit. ſed vix perſuadet obeſis
Naribus, & quærunt pectora cœca fidem.
Oſſa legis Lector, vitæ argumenta caducæ.
Fallor? an ex ipſis oſſa reducta rogis.
Oſſa legis, quæ jampridem Libitina ſacravit.
Oſſa ſed in vitam nunc reditura novam
Ingenio PAVI, *quo non felicius alter*
Ornaret ſceletum mille per oſſa ſuum.

Ossa fidem faciunt. nec enim vespillo rogandus,
Sandapilæ've frequens quod modò cernis onus.
Tu, quando ista legis, vitæ mortisque memento
Ingenium vitæ, cætera mortis erunt.

In Zoïlum, EPIGRAMMA.

Qui ducis vultus, & non legis ossa libenter,
Zoïle, debueras tu prior ipse legi.

P. S.

ADOREA

Osteologiæ

Viri incomparabilis

D. D. P. PAWII

τȣ̃ Ἰατρȣ̃ ἀμύμονος.

CVi Batavorum animam debet cultissimus Hortus,
(Alcinoi, Hesperidumve, ipsus vel Adonidis hortus)
Cui rosa, cui violæ, cui purpurei narcissi,
Frondentes hederæque, immortalesque amaranthi,
Discus Phœbe tuus, rododaphne, & amaracus, iris
Mille trahens varios Sole adsplendente colores,
Milleque tuliparum facies polydædala, amomum,
Rutaque, serpillumque, & suave rubens hyacinthus,
Et do-

Et dominum opperiens aurata hunc innuba Daphne:
Cui cedrus, umbrantes platani, atque odiosa colubris
Fraxinus, amnicolæ salices, frondosaque fagus,
Te & Iove digna arbor, nemorumsylva integra, quercus,
Æternum infelix, & deplorata cypressus,
Arbutus, inque vicem obluctantes præmia palmæ;
Cui, verbo dictum, debent flos, arbor, & omnis
Herba, virumque cano, cui se sublime Theatrum
(Mystica quo Batavis primùm sapientia Athenis
Intellecta senis Spartani, NOSCERE SE IPSVM)
Lugdunense ANA*se*TOMICVM, *sanctum Amphithea-*
Obtulit acceptum; quem vis & norma loquendi (trum
Vis facunda unum multis è millibus unum
In specimen multis optandum, imitabile nulli,
Vulgi à carceribus arcens cœli arce locavit.
Facundum eloquium eloquio fraudare * *maligno*
Et laudare patrem florum, herbarumque potentem
Socraticum hunc genium, differt suadela voluntas,
Haudque opis hoc nostræ est. in apertas luminis oras
E pluteis multùm cæsis, doctisque latebris
Optato adseritur compages holostia, dico
Aurea, scriptorum indictura silentia vulgo.
(Namque velut croceo quum jam patefecit Olympo
Purpureas Aurora fores, & pulcra rosarum
Atria, disparent stellæ, quarum agmina cogens
Lucifer alternante Hyperiona lampade donat,

* tenui, exiguo; ita lux maligna pro creperâ, dubia, pauca, Maroni, alijs

*fortis, formosus *Accio Comico.*

Sic quùm hoc forte * *jubar, flammis inlustre coruscis,*
Irradians doctis ad miraclum ossibus ævum,
Præterlapso ævo nox paulùm inlustris oborta est.)
Optatò adseritur victura in secula mille
Ossea progenies, cedri sudamine spisso
Æterna, & defunctorum immortalia vitâ
Corporis humani ad viuum cælata, diserta
Ossa! vnde ò PAVVI sibi te non sperat ademptũ
Posthuma gens, quum te ponè hæc monumenta vigentem,
Perque tuum eloquij regnum superare videbit,
Qui licet & doctos, quos immoderatus adurit
Scribendi furor, & laudum confusa cupido,
Virtute ingenuâ exsuperas longo interuallo.
Quocirca excelsæ & cælestis pignora mentis,

* ἰδιοσυγκρασίαν Medicis adpellatam.

Temperiem Medicis propriam * *pridem edito in auras*
Terrenas superi dederunt, Dictator ab alto
Scriptorum proceres, commentandique peritos,

*Allusum ad paroimiam Hebræam, caput tollere, de qua politissimæ eruditionis I. *Drusius. Marlorat. alij.*

Te sublime caput * *vulgi super ora relatum,*
Sub pedibus positos premeres super ardua vectus.
Et tu docte Liber, non infitianda parenti
Progenies, specimen, divinæ oculifra † *tabernæ,*
Præsens summus honor, venturorumque saliva

†De hac voce electissimus litteratum parens I. Lipf. Mecænas olim meus, Elect. lib. I.

Commota, alme Liber, Batavas in luminis oras
Tandem elate Liber, non unum pressus in annum,
Corde * *Liber cordi es, proles, non annicula infans,*
Firma, nec insulsis lota & lustralibus undis,

* Cordus Varroni

Ipsa

Ipsa suis pollens opibusque & viribus, infans
Ossea, & ingenuo nitens tibicine, nullum
Non referens punctum humanorum nobilis, euge!*
Euge! hujus genitor sobolis reverende, coronam
Ossibus humanis ipsamque coronida ponens.
Exoriare aliquis nostris ex ossibus, ossa
Posthuma honoratis ducens elata quadrigis,
Lauriferum Meriti qui ponat nomen Olympo!

tardiusculè natus.

*Eruditorũ, ut Græcis ὁ χαρίεις, de qua audiendus eruditissimus Casaubonus ὁ μακαρίτης ad Athenæum suum.

L. M. Q.
scripsi
H. DELMANHORSTIVS
M. D.

IN
Osteologiam
Clarissimi Doctissimique Viri
D. D. PETRI PAAWII,
Anatomes & Botanices in Academia Lugduno-Batava Professoris, & ejusdem Academiæ tertium Rectoris.

Singula, si Lector, quam servent ossa figuram,
Scire voles? chartas has lege, certus eris.

Namque

Namque ea tam graphicè describit Paawius, *ut te*
Ipsa tuis oculis ossa videre putes.
Sin &, quæ fuerit naturæ causa requiris
Cur hoc, cur illo fecerit ossa modo?
En tibi rimatur causas subtiliter, & te
Non modo mirari, sed quoque scire docet.
Sin usus? dubites utrum descripserit illos,
Natura anne illos efficiat melius.
Ancipiti inter se certamine prælia miscent;
Palmáque nec cuinam sit tribuenda, scias.
Sin monita ex ipsâ naturâ rite petita
Vt cures tuto? quæ mediteris habes.
Crede, tuis studijs totum inservire videbis:
Hoc studuit, finis non fuit alter eï.
Non delectatur titulis neque tangitur; illi
Quærendi nullus nominis ardor inest.
Quare has primitias lector gratâ accipe mente,
Et multum ex illis utilitatis habe.
At si forte voles genuino has rodere dente,
Pœna tibi fies suppliciumque tuum;
Non lædes illum, rumpantur ut ilia: nam nil
Quo lædas, quem non gloria tangit, habes.

HENRICVS FLORENTIVS
Med. Doctor.

IN

Osteologiam

Clarissimi Doctissimique Viri

D. D. PETRI PAAWII,

Anatomes & Botanices in Academia Lugduno-Batava Professoris, & ejusdem Academiæ tertium Rectoris.

Multi ut procaci servientes gloriæ,
Negata cæcis cernerent mortalibus,
Queis nosce vixdum propria indulsit Deus,
Sese superbo spiritu prætervolant
Mentem profanis implicantes fabulis,
Sui incapaces, nesciunt quid Osium
Quidve ipsa forma molis humanæ queat
Sedes minoris & latibulum Deï.
Externa tantum ponderant, quæ non vident
Ignota nostris suspicantur sensibus.
Illos refutat PAAVVIVS, *& sæculo*
Donat latentes corporis nostri vias
Scripto perenni, quod senecta temporum
Ausa est beatis invidere sæculis.
Majora restant, ipse præludens sibi
Nomen libellis præparat sequentibus.
Homo miselle, fastuose, perdite,

Tui adulator turpis, & opprobrium,
Discas te ipsum cernere ut cernas Deum.

Aliud Ejusdem.

Proferre Coum Græcia exultet Senem,
Bruxella magno gaudeat Vesalio,
Sors cuique terræ latiori sit sua:
Tulit Batava PAAVVIVM, *hoc uno potest*
Prisci magistros provocare temporis,
Et tot Latinos vincere ac Graios simul.

Menelaus VVinshemius
Med. Doctor.

PARS SCELETI PRIMA.

CAP. I.

Quur ab ossibus fiat initium.

DUPLICEM tradunt rerum tractandarum methodum veteres, σύνθεσιν καὶ ἀνάλυσιν. Hęc materiam tractandam in minima resolvit; illa minima conjungendo ita efficit totum seu dissimilare. Nobis posterior ratio placuit, partium inquam similarium medicis dictarum tractatio; quod natura, quod ordine prima. Inter hęc primò se offerunt ossa, non quod genere ab alijs differant similaribus, verum quod præ reliquis primo omnium, delineentur, adumbrentur, aut saltem formata sese ostendant. In hac sententia est cum tota antiquitate Galenus; huic adstipulatur sensus, fidissimus in re potissimum Anatomica, iudex. Nimirum quum basi ac fnndamento corpori futura sint

oſſa, provida natura ab earum formatione initium ſumit. artifices navem ędificaturos ęmulatur, inquit non ineleganter Galenus, carinæ loco ponens ſpinæ vertebras, quibus tum coſtas, brachia cruraq́ue velut aſſeres, tranſtra, ac reliqua ligna aptat. Huc reſpexiſſe Poëta videri poteſt, dum inquit:

Exoriare aliquis noſtris ex oſſibus ultor.

Dico inter primas partes ſimilares effingi à natura oſſa. Etenim univerſum (arduum illud ac ſublime) procreationis negotium in quatuor velut partes ſeu actus dividit Tractatus noſter de Hominis Procreatione : conceptum, formationem, augmentum, & partum. Nec primum nec poſtremos jam tango; de ſecundo id dicam, ſimul ac injecta diverſi ſexus ſemina acceperit uterus, illa miſcuerit, ac ex heterogeneis unam fecerit maſſam ſpermaticam parilem ac homogeneam, prima naturæ cura, ſuſcitare ac in actum deducere latentem illam in ſemine prolificam ac fœcundam vim. Illa ſeſe ſponte non exſeret, ſed opus externo aliquo excitante ac evocante. Hanc πλαστικὴν δύναμιν vocant veteres, quam conſiſtere dixerim in uteri innata proprietate, temperamento ſuo, calore ac ſpiritibus ſibi familiaribus adiuta

iuta. Huic innixa formatrix anima, per acceptum mistumq; se fundit semen, in suas id distribuens partes, ex hac productura ossa, ex illa venas, arterias, nervos. adumbrationem hanc vocare liceat, ac si quis velit, delineationem, qua rudimentum ponitur vocatis partibus spermaticis ac exsanguibus; natura ex portionibus massæ spermaticæ ignobilioribus primum ac ante omnia formante membranas, quas securitatis causa semini circumponit. Tunicis hisce obvallata interiore nobilioreq; seminis portione, audacius jam hanc rem adgreditur agens illa causa, & per contentam internam illam spermaticam discurrens partem, omnium ac singularum spermaticarum partium stamina rudioribus velut lineis adumbrat, ut materiam habeat futurarum partium solidarum. Adumbrat dico ac delineat simul omnes, licet non absolvat; aut ut clarius cum Hippocrate loquamur, absolutæ non statim apparent. Is videatur *l. 1. de diæta & l. de loc. in Hom.* Delineantur partes simul omnes & augentur, ,, nec prius aliæ alijs nec posterius, sed majores ,, apparent prius. Discrimen inter delineationem ac apparentiam seu apparitionem exempli loco dabunt dentes, dabit bregma. notan-

te id eleganter *Plinio Proœmio lib.7. nat. Histor. quando Homini vox? quando firmum cibis os? quamdiu palpitans vertex? summæ inter cuncta animalia imbecillitatis inditium?* Verum hanc quæstionem alias ex instituto persequemur, nunc ad ostiologiam progrediamur.

CAP. II.

Vtilitas tractatus de Ossibus.

PVRA sunt quę stimulo esse debeant medico in osium Historia se uti exerceat; illud primarium, quòd ad ossium figuram se referat reliquarum corporis partium, saltem nobiliorum figura. qualis autem partium figura talis & eis actio, at verò circa partium actionem versatur præcipua Medici contemplatio. Vnicus namque ei scopus, sanitatem conservare, si fieri posłit, morbosq; propellere: neutrum sine cognitione actionis quam partes peragunt perfici potest. Definiturus namque sanitatem, per dispositionem naturalem peragentem actiones; morbum

bum per affectum contra naturam easdem læ-
dntem exprimit: at verò qualis cranij talis fi-
gura celebri , visceris omnium nobilissi-
mi; qualis costarum, talis pulmonis. *Gal.* 1. *ana-
tom: administ.* camacis camparat ossa. Κάμακες sunt
pali & pedamenta quæ tentoria sustinent; illa
quadrata si fuerint, talis quoque tentorij appa-
rebit figura, si rotunda etiam rotunda papilio-
num se exhibebit forma. Eodem modo fi-
guræ ossium se accommodat aliarum figura
partium. quur Thersitem Homericum sto-
lidum notant Veteres? quur? quoniam ὀξυκέφα-
λος, hoc est, vitiatam habuit cranij figuram,
cui ob id similis effecta figura cerebri, actiones
suas debitè peragere nequivit. Iam, quidnam
magis pulmonem vitiat, ejus actiones impe-
dit, imò frequenter morbi existit causa quàm
vitiata costarum figura? Testantur luculenter
id gibbi, fœtentes illæ animæ. Hi quam cum
perpetua conflictentur invaletudine, decolor
facies, summa respirandi difficultas, similia-
que evidenter ostendunt sympromata: unde au-
tem? dicet *Aphor.* 46. 6. qui gibbi exasthmate aut
tussi fiunt, ante pubertatis annos moriuntur.
Dic tu, gibbi sæpe ante pubertatis annos mo-
riuntur, saltem brevis vitæ sunt, eamque

quam trahunt plurimis incommodis cumulatam ſentiunt; cauſa eſt, quod vitiata in illis coſtarum vertebrarumque figura hoc efficiat, non debite uti creſcentes neque juſtam acquirentes magnitudinem partes illæ continentes, requiſitam thoraci denegent capacitatem; hinc contentarum partium compreſsio, pulmonis potiſsimum; illud namque viſcus indies accreſcens, naturaque ſua pandere ſe quam maxime geſtiens, quum anguſtis illis vitiati thoracis cancellis coerceri nequeat, neque uti requiritur, ventiletur cordis calor, hincq; neque rigetur vivificante illa ac omnia refocillante aura, quod reliquum eſt corporis, hinc illæ lachrymæ. Idem quotidie in illis cernimus puellis, quibus ut iunceæ, flexiles, ac graciles fiant, faſciis dum infantulæ adhuc coſtæ ſtringuntur, ſicque earum impeditur accretio. quibus pectora verè carinata, uti eleganter loquitur *Plinius* 11. *cap*. 37. Merito damnat hanc conſuetudinem *Gal. de cauſ. morb. cap*. 7. loco notatu digno. Idem ſalse ſatis ridet *Terentius in Eunucho*, inquiens;

Haud ſimilis virgo eſt Virginum noſtrarum:
quas matres ſtudent,
Demiſsis humeris eſſe, vincto pectore

ut gra-

ut gracilæ ſient.
Si qua eſt habitior paulò, pugilem eſſe ajunt:
deducunt cibum:
Tametſi bona eſt natura, reddunt curvatura junceas.
Ita, quam non unus occurrit apud Veteres locus, explodens peſsimum illum mangonum morem, qui ut vendibilior merx foret puellularum corpora ita cogebant, pulchritudini, tunc habitæ, dum conſulerent, ut valetudinem proſtituerent. Amplius ſi velis, vide quot occurrant in dies valgi, vari, loripedes, brachijs cruribuſve diſtortis ac deformibus; unde autem? quod in imperitos inciderint chirurgos, quibus naturalis oſsium figura, poſitus, connexio incognita. inde namque non raro evenit, ut neſcientes quænam naturalis ſit oſsium artus conſtituentium figura, accedente imperitiæ violentia, in contrarium ſitum cogant oſſa, eumque non minus vitioſum ac nonnaturalem quam is ad quem curandum vocati erant. quod ne cui mirum videatur is ſciat, non ſemel idem aut ſimile in alijs evenire curationibus. Quoties vidimus, ut curaturus obſtructionem aliquam, ex intempeſtivo aut nimio leptomerω̃n aperientium uſu, in majorem longè eamque inſanabilem obturationẽ ægros eiuſ-

cemodi præcipitaverit? Visus fuit Apoplecticus redditus Phreniticus, quòd priorem affectionem curaturus inconsideratè laminas ferventes capiti circumposuisset, ut superflam cerebri humiditatem apoplexiam causantem absumeret. Alius opitulaturus ægro jecoris imbecillitate ab imtemperie humida laboranti, nimio siccantium attenuantiumque tam internorum quam externorum usu, in eiusdem visceris scirrum hominem præcipitavit. Ita non pauci calculositatem sibi ipsis accersunt immodico calfacientium ac penetrantium usu. Sic est, verissimè Poëta.

Dum vitant stulti, vitia in contraria currunt.

Cap. III.

De ossium natura, eorundem definitione, differentia, divisione.

OSSA omnium humani corporis partium esse siccissimas ac durissimas, probatione egere non puto. Nec quod de pilis nonnulli in medium adducunt, me movet. Siccissimas ac durissimas

ſimas maximeq́ue ſolidas dico eſſe partes oſſa; ſicq́ue oportuit, quum inſtar athlantis univerſam corporis molem ſuſtinere debeant. Documento exiſtunt primum nati infantes, hac de cauſa pedibus firmiter inſiſtere non valentes, ſed vacillantes, donec actione caloris abſumta ſuperflua oſsibus inhærente humiditate paulatim firmantur ac ſolideſcunt magis (quod de oſsibus, idem de ligamentis membranisq́ue quas oſsium compagibus addidit natura dictum volo.) Idem teſtatur lallans nequiénsque articulare verba primum natorum lingua, nōdum ſatis ſiccato firmóque reddito hyoide quod pro baſi mobili illi parti fuit datum. Dicunt idem ebrij. Idem quibus ſpina dorſi σεῖσι laborat, vitium ab Hippocrate notatum. Fernelius 2. De abditis rerum cauſis oſſa brachiorum & crurum tam mollia reddita obſervavit, ut ceræ modo facile ſequerentur quocunque traheres. nec hæc aliunde, quam officium cui deſtinata oſſa, corpori pręſtare quod nequeant, deperdita nativa illa ſua ſoliditate. Hinc namque ſaxis comparari ſolent. Ovid:

Mota Dea eſt, ſortemq́ue dedit: diſcedite templo
Et velate caput, cinctaſq́ue reſolvite veſtes
Oſſaq́ue poſt tergum magnæ iactate Parentis.

Idem paulo poſt:

Magna parens terra eſt, lapides in corpore terræ
Oſſa reor dici.

Idem:

Quæ tamen ex illis aliquo pars humida ſucco
Et terrena fuit, verſa eſt in corporis uſum,
Quod ſolidum eſt flectique nequit, mutatur in oſſa.

Imo ſi nimium ſolideſcant ſibi invicem ſubinde ita adnaſci videas, ut ex pluribus numero, unum fiat continuatum os, actiones corporis efficaciter lædens. Exempla quotidiana exhibet ſpina, cuius ſibi invicem adnatæ vertebræ, ſilicernios reddunt homines, dorſoq; incurvo ac repando admodum. Quo reſpiciens Hippocrates, damnat ſenilique ætati incommodam dicit proceram corporis ſtaturam, *aph. ultim. l.* 2. Conſpecti mihi tres quibus mortis fuit cauſa quod adeo induruiſſet epiglottis, flecti uti nequiret, nec deglutire pateretur ægros. Nec unus mihi viſus difficulter reſpirans, quod nimium quum induruiſſet rigeretque ſcutiformis cartilago, impediret liberam diaphragmatis motitationem. Quid, nonne ideo Hippocrati ſemper damnatur hypochondriorum meteoriſmus? damnatur ſane, uti videre eſt

Coac.

Coac *sect.17.aph.*10. Contra interdum fieri observavit Baptista Condronchius, nimium uti mollescat flaccescatque, laxatis ligamentis, ipsáque huius cartilaginis substantia emollita, procidat uti à sterno, nec in ea se firmare queat diaphragma. De inspirandi difficultate tales semper queruli. Breviter quocunque modo consideres ossa, ideo dura, firma, solidáque facta animadvertes, fulcimini uti corpori existant: & si quando ab illa sua natura sive in excessu sive in defectu abeant, detrimentum evidens corpori accedere. Vt ob id hac ratione commodè definiri posse videatur os: ut dicatur, *pars corporis primaria similaris, inter omnes alias solidissima, durissima, siccissima, ab innato calido in crassiorem seminis partem agente genita, idque ob plures usus, potissimum verò uti fundamenti loco universam corporis molem sustineat*. *Partem* voco; nam actionem edit; partem, quia morbum pati potest. Intemperiem namque incurrit subinde, dum inflammatur; Malam conformationem, cum obstruitur eius naturalis fistulositas aut cavernositas, quum callum incurrit, quum dislocatur; Continui solutionem, quum frangitur, carie infestatur. Eamque *primariam* hoc est inter similares (illas

namque tantum respicio)eminentem. Eminent mole,eminent usu, alias namque partes se ad ossium figuram accommodantes videas, uti idipsum musculi testantur. *Similarem* dico. Omnes namque in quas dividi potest, etiam minutissimæ particulæ, & sibi invicem & toti similes apparent, nulla conspicitur partium varietas;imo vix(quod tamen in arterijs, nervis, aliisque vocatis similaribus videre est) pluralitas,ijs solum exceptis quę duabus constant laminis.*Soliditatem,duritiem siccitatem* præcedentia probarunt.Sane ni talia essent, vermium more in cœno ac pulvere repere cogeretur homo,neque stare, nec erectos ad sydera tollere vultus posset. prętogativa pręferenda, meo iudicio, reliquis cunctis quas homini adscribunt hac in re curiosi;quod inquam cilium in utraque habeat palpebra; claviculas quod acceperit solus;manus exporrectas; ambidexter quod sit; coxendices quod habeat; suris quod donatus.horum inquam nullum comparandum cum eo quod soliditate sua homini conferunt ossa.quem inde ἄνθρωπον quasi ἄνω ῥεπῶν dixere Græci.*varios corpori accedere ab ossibus usus* addit definitio,neque ij contemnendi.Nō enim tantum partibus fundamtien. existunt

loco

loco, quum nõ paucis alijs circumpoſita partibus, propugnaculi ipſis præſtent vicem: cranij id docent oſſa, coſtæ, ſpinæ vertebræ, pubis os, coxæ utero ac veſicæ circundatæ. Firmant tympanum audituiq́; conferunt quæ in meatu reperiuntur auditorio. Tuetur laryngem hyoides. Tegunt genua patellæ. Cõminuunt degluțienda dentes, ijdem ruminant, linguæ petulantiam ijdem coercent. Ita ſua ſingulis commoditas. Et quis quæſo luxuriantem naturam anguſtis adeo cancellis concludat? eius eſt ludere in rebus humanis, ſicq́ue noſtram ingenioſitatem eludere. Patebit magis naturæ libertas, diviſiones oſsium diverſas diverſoq́ue ſi conſiderare voles fine. Differunt generatione ſive productione. Apparet primò & ante cuncta reliqua, ſpina. Deſiderantur aliquandiu carpi, & pedij oſſa. Dentes ne conſpiciuntur quidem. Bregmatis os poſtea producitur. Sic & obſervatum, tria illa auditus oſsicula iuſta magnitudine, ſtatim apparere, neq;, quod in reliquis cunctis fit oſsibus, poſtmodum vel tantillum accreſcere. Iam quantam figuræ; varietatem oſtendunt oſſa? alia longa, rotunda plana; alia, lata, alia gibbera, ſinuoſa, foraminoſa, duplicata, fiſtuloſa, cavernoſa, tenuia, craſſa,

appendicibus donata, procesſibus ornata . In hiſce verſatus requiritur chirurgus, difficulter alias nonnaturales oſsium affectiones cum iudicio tractaturus . Etiam uſu plurimum inter ſe differre probatione non eget . Sciri tamen debet, quod maiore cura tractari debeat principi aut nobili parti conceſſum quam ignobili. Novit Hippocrates, inculcans initio lib. de Capit. Vulner. nullum cranij vulnus leviter habendum. Teſtatur experientia, cranij fracturas ſæpe dum arrident, tum vel maximè inſidias ſtruere: vicina namque pars princeps facile in conſenſum rapitur. Ita maiore cum diſcrimine lœdi coſtas quam ſcapulas , crurum aut brachiorum oſſa, quis neſcit? Motu quoque differunt oſſa: mobilia namque alia; motu carent alia, uti cranij. Inter ea quæ moventur non omnibus eadem agilitas: coſtis motus contigit obſcurus, uti & carpi, metacarpij, tali & pedij oſsibus; in perenni ferme motu verſantur vertebræ, artúſq; quæ conſtituunt. Quem hæc res habeat uſum, videre eſt apud Hipp. 2. de Articul. ubi de ferulis tractat. Etiam notatu dignam imo neceſſariam differentiam oſsium præbet conformatio. Plæríſq; enim undiq; inductum perioſtium, ſenſilis illa membranula, cui oſſa

nomen

nomen dedere; carent eâ nonnulla, veluti dentes, interior cranij ſuperficies. hanc varietatem non parum variare curandi rationem ignorare chirurgus non debet, ni turpiter ſe dare velit. Etiam in ſubſtantia oſsium inſignis diverſitas, quum alia, alijs longè copioſiorem acceperint medullam. Quo autem medulloſum magis os eò facilius inflammatione corripi qui neſcit, nę is inter curandum hoſti medicinæ debebit ludibrium.

CAP. IIII.

De oſsium inter ſe connexione.

VNicum continuatum humani corporis os fieri non debuit: ſtipes, palus fuiſſet homo. Is quum animal ſit ad motum, plura numero eáq; diſtincta oſſa ita combinavit ſagax providáque illa cauſa omniſcia, omne genus motus uti peragere commodè queant, neque tamen loco moveantur. Anne ſyntaxeos una eadémque in cunctis oſsibus ratio? minimè. res hoc pacto ſe habet. Biſariam iuncta oſſa inter ſe cohærent, aut motum facta coniunctione ſervatura, aut

amiſſura. In quibus iunctis oſsibus remanet motus, illa per ἄρθρον & διαρθρόσιν iungi dicuntur Græcis, Articulo & Articulatione Latinis. Quæ facta ſyntaxi moveri per ſe deſinunt σύμφυσι græcis, coalitu latinis iuncta dicuntur. Sicuti maior eſt pars oſsium caput conſtituentium. Cuius generis oſſa tamen etiamſi iuncta, omnia ac ſingula figuram tum & naturam ſuam retinent, diſſolvi namque denuo queunt abſque alicuius detrimento. ne quis exiſtimet me ſub hac iuncturæ ſpecie comprehendere partes illas oſſeas appendices quæ conſtituũt, quum illa non tam coalitu quam adnaſcentia extremitatibus oſsium adhæreant. Quod dico illud eſt; non paucis accidit oſsibus, circa extremitates uti particulas ſibi adhęrentes oſtendant, velut additamenta, haud aliter ac ſi ſui oblita in productione oſsium natura, eorum defectum adventitio illo ſuppleſſet. Idipſum addita exprimit figura.

a *Os Tibiæ (quod pro exemplo ponimus) exprimens tam ſuperiorem quam inferiorem epiphyſin, etiamnum oſsi adhærentem.*

b *Idem os, quod epiphyſin Talum excipientem oſtendit; alterâ ablatâ & ſeorſim expreßâ.*

c *Epiphyſis per ſe delineata.*

C Iungit

Iungit autem particulas illas ipſis primarijs oſsibus lenta quadam ac lubrica muccilagine, velut glutino. Quo ita firmiter adhęrent, uti paulatina caloris actione induratâ illâ muccilagine adnatæ oſsibus videantur, ſæpe ne quidem combinationis veſtigium, obſcuram dico harmoniam, oſtendentia. Hæ particulæ ἐπιφύσεις Græcis Anatomicis, appendices vocitantur Latinis: quorum uſus (laborare hic video Anatomicos) non ut velut opercula clauderent oſsium extrema, medullæque prohiberent effluvium, (præterquam enim quod non pauca reperiantur appendicibus carentia è quibus tamen non effluit medulla, etiam potuiſſet natura in prima formatione iuſtam oſſibus tribuere longitudinem) quam ut circa oſsium extrema convenientem haberet ſubſtantiam cui ligamenta tendinesq; adfigeret. Eſt namque oſsium ſubſtantia ſummè dura, nec comparanda cum tendinum ligamentorúmque conſiſtentia: diverſa illa, ſubſtantiâ mediæ naturæ iungi debuerunt, qualis epiphyſium, ut quæ in infantibus cartilaginoſæ apparent omnes. Idem in coniunctione coſtarum & ſterni videre eſt. Eadem cauſa quur molli cerebro duroque cranio mediæ naturæ mem-

membranas interiectas videamus. Tradita duo illa universalia connexionis ofsium genera, suas admittunt differentias. Quæ namque ἄρθρω iunguntur, aut synarthrosi, aut diarthrosi iuncta dicuntur. Hanc vocantes, synthesin ofsium, quibus motus admodum evidens ac liber: illam eorundem homiliam cum motu quidem sed conspicuo minus. Vtraque rursum tripartito, in Enarthrosin, Arthrodiam, Gynglymon subdividitur. Enarthroseos in diarthrosi exemplum est, in commissura capitis ofsis femoris (cui manifesta cervix, cuique utrimque adstant trochanteres) sese immittentis in profundam coxendicis κοτύλην. Arthrodię, in combinatione ofsis humeri cum superficiario sinu scapulæ. Gynglymi, in syntaxi ofsium humeri & cubiti: tum & (quidquid à nonnullis id negetur) in commissura vertebrarum dorsi.

Enarthroseos in synarthrosi specimen exhibet, coniunctio astragali cum scaphoide. Arthrodiæ, os tesseriforme calcaneo iunctum. Gynglymi, quaternio cum calcis osse.

Peracta syntaxi quæ per se porrò moveri desinunt (quod σύμφυσις seu coalitus efficit) triplici id faciunt ratione, sutura, gomphosi, harmo-

 nia,

nia. Sutura gynglymum exhibere videri posset, motus iunctis si maneret osibus: cuius exempla nimis nota exhibentur à cranij osibus. Gomphosis, ubi os osi instar paxilli infigitur; exemplo sunt dentes, etiam ablatis gingivis firmisimè maxillis immisi. Harmoniam proponunt, quæ simplici linea, nulla dentata mutuave immisione sibi invicem cohærent; uti narium osicula, palatum quæ constituunt; addere licet pubis, menti ossa. Nisi quis illa ad adnascentiam referat, de qua in appendicum historia iam dictum.

Porro provida & sollicita, de operum suorum perfectione natura non contenta ossa sibi inuicem simpliciter iungere sive aptare (videbat namq; levi de causa fluctuatura ac diffluitura) in nonnullis carnosam substantiam maioris firmitudinis securitatisq; causa ipsi copulationi iam peractæ circumiecit; uti in gingivis dentes firmantibus videre licet; hanc rationem syssarcosin voce græca vocant Anatomici: in nonnullis (ijs pene omnibus motum quæ post coniunctionem amittunt) intermediâ cartilagineâ muccilagine velut glutino aut visco usa fuit, sicq; ea conferruminavit; synchondrosin dicunt. In maiore verò articulationum,

parte

parte validis uſa ligamentis articulos undique amplectentibus, ea ratione impedire conata fuit iunctorum articulorum diſſolutionem, quod ſyndeſmoſi fieri dicunt ſcriptores Græci. Hæc copulationis oſsium ratio. Scio Galenum lib. de oſsib. obſcuriorem videri in ſymphyſi, verum recte conſideratus beneq́ue intellectus collatúſque cum non uno eiuſdem Authoris loco aliis tractatibus, diſtributionem hanc non turbabit. Hæc pene tam diverſa oſsium inter ſe combinatio, & bene perſpecta & quoque cordi eſſe debet chirurgo, ſi feliciter loco mota oſſa reſtituere volet. Sciat neceſſe eſt quænam profundè, quænam ſuperficie tenus vicinis ſe immittant: quænam articulationes inſigniores ſibi adſtantes habeant nervos: quis membri diſlocati muſculorum ſit ductus; num apophyſes ſive proceſſus additi, reſtitutionem extremitatum impedire qui poſſent (uti in ſcapulæ cum humero iunctione): omnino vero, num unà cum diſlocatione ſeu locomotione epiphyſis auulſa à ſuo ſit oſſe. Obſervatum à me non ſemel in hoc caſu, licet in priſtinum locum oſſa mota reſtituantur, immobile tamen manere membrum. Cauſa quod difficile ſit chirurgo (in appendi-

cum natura non bene verſato potiſsimum) avulſa appendicis tubercula ſive prominentias aſperas ita aptare ijs quibus adhærent cavernulis, naturalis uti ſit coalitus, hoc eſt talis qualis ante diſiunctionem. Inæqualis aptatio hoc efficit, callus uti intermedio concreſcens loco, comprimi ab appendice ita faciat ipſam articuli cavitatem, locus uti obliteretur in quo capitellum antea libere ſe mouere ſolebat. Vt & hinc conſpicuum ſit, quanta ſit cognitionis oſsium utilitas, imo neceſsitas.

CAP. V.

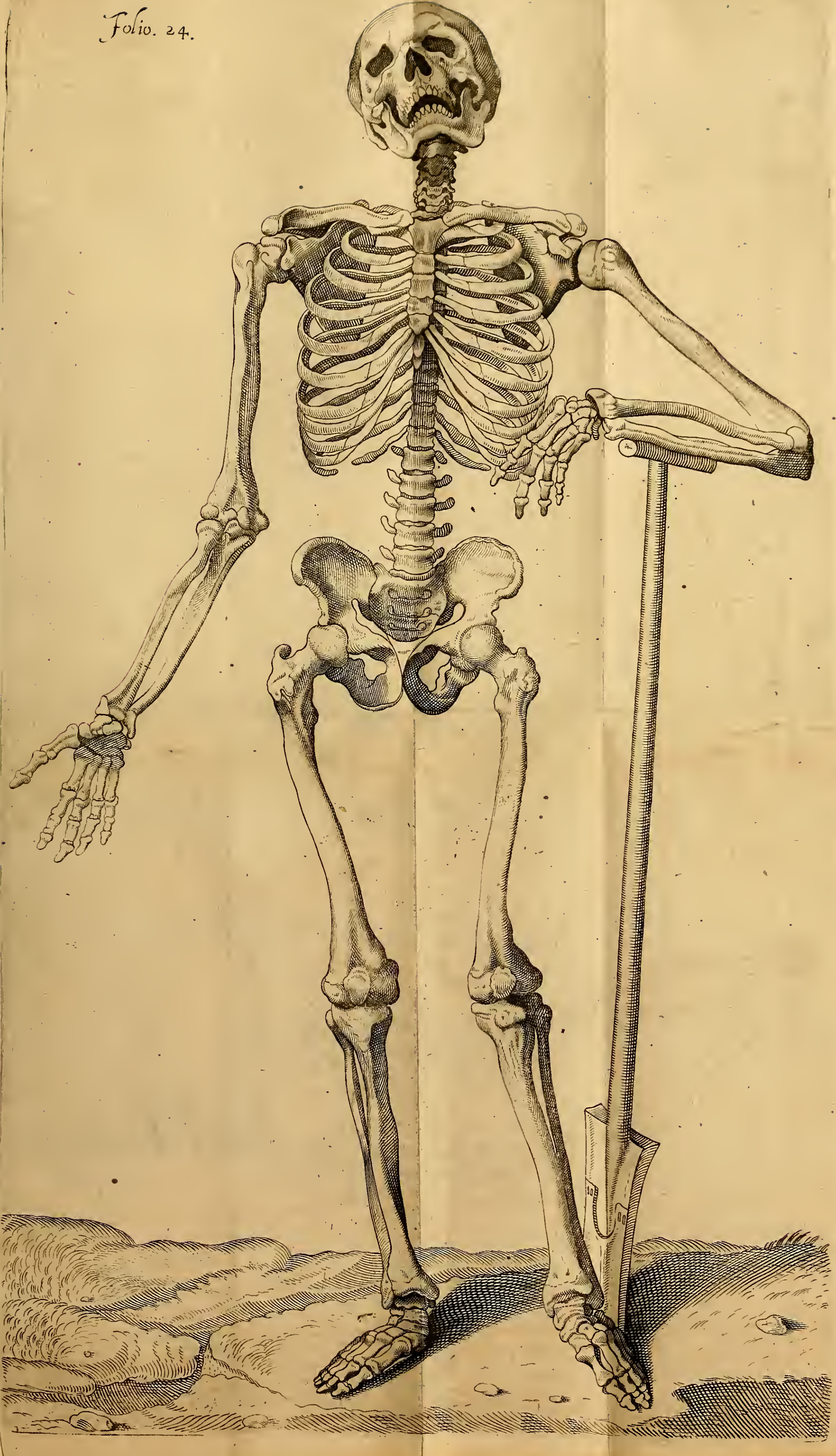
Quid Sceletos; quis oſsium humanorum numerus.

HIſce præmiſsis, tempeſtivum iam ut particulatim ad ſingulorum accedamus oſsium examen. Quorum univerſa ſtrues certa quadam ſyntaxi ſibi invicem cohærens σκέλετος dicitur Græcis. Vnde veteres de oſsibus ſcripturi titulum ſcriptis ſuis fecere περὶ σκελέτου; alij περὶ τῆς ὀστεολογίας,

λογίας, notante id Gal. cap. 2. lib. 1. Anatom. Administr: Sceleti vox à σκέλλω deducta, idem innuit quod ξηραίνω, ſicco nimirum, areſacio. Non enim potis es commodè oſſa tractare aut examini ſubijcere, niſi à ſordibus purgata ſicque ſiccata prius. Galenus citato videatur loco, memorans duo ſe vidiſſe ſordida ſceleta, alterum cadaveris quod vi fluvij aperto ſepulchro in ripam delatum; latronis interfecti alterum. Fœdum, ne dicam inhumanum eiuſcemodi tractare oſſa, ſed mundari debent, ſiccari ſicque conveniente combinatione ſibi invicem nexa ad certam ſyntaxin reduci, ut ideam humani gerant corporis. Quopacto Ægyptij dicuntur epulis ſuis ſoliti eiuſcemodi oſſea corpora inferre, ut ſortis ſuæ ac mortalitatis convivas redderent memores. Talis itaque ſtructura humanorum oſsium σκέλετος dicitur. Conſtans certo oſsium numero. Certò cum dico, ordinaria ſive regularia humani corporis oſſa intelligo, ſepoſitis accidentarijs. Ordinaria voco quæ ſtata naturæ lege certáque intentione communiter in omnibus corporibus perfectis ſe offerunt, & quorum certus ac neceſſarius exiſtit uſus, ſeu regularis neceſsitas. Accidentaria, quæ certo ac determinato fine non

tam à natura regulariter agente producuntur, quam accidentaliter, natura velut aliud agente, proveniunt: tale eſt os cordis vocatum; tales in nonnullis ſiccioribus calidioribuſque ſenibus laryngis cartilagines, oſſeæ paulatim redditæ. Huic numero adſcribendæ cartilagineæ illæ partes ſpinæ vertebris, lubricitatis faciliorîſque motus gratia interpoſitæ, rigidam tum reddentes ſpinam, neque uſum ſed impedimentum, adſerentes. Ita epiglottidem aſſumſiſſe duritiem oſſeam, à me obſervatum, dixi ante. Similiter conſpectus à me thorax totus oſſeus, dico in quo etiam partes coſtarum cartilagineæ ipſúmque ſternum cum ſcutiformi cartilagine oſſeam induerant duritiem. Quid cartilagines dico? viſa fœmina cui os uteri (membranoſum natura ſua) oſſeam acceperat duritiem. Hiſce addi velim ſeſamoidea vocata oſsicula. Regularia itaque ſolum hic proſequor, quæ ſtatuo numero 252. Diſtribuens quadripartito, in ea quæ caput, dorſum, thoracem, quæque artus conſtituunt.

Quæ ut magis conſpicua ſint,
ſequens id faciet Tabella.

Bis centum quinquaginta duo in universum sunt humani corporis ossa (ordinaria) quorum alia constituunt,

- j **CAPUT**, quod. 61. sibi vendicat, eaque quatuor partium.
  - Calvariæ quatuor.
    - Frontis. 1.
    - Sincipitis. 2
    - Occipitis. 1.
  - Temporum Undecim.
    - Petrosa. 2.
    - Iugalia. 2.
    - Auditus. 6.
    - Hyoides. 1
  - Maxillæ superioris viginti novem.
    - Cuneiforme. 1.
    - Colatorium. 1.
    - nasi. 2.
    - in maioribus oculorum angulis. 2
    - malarum. 2.
    - ad palati finem transversim. 2.
    - in interna narium parte, cartilaginea. 2.
    - narium interstitium. 1.
    - dentes. 16.
  - Maxillæ inferioris septendecim.
    - ipsum maxillæ os. 1.
    - Dentes. 16.
- ij **SPINAM** ossibus constantem 34. Soletque dividi in.
  - Cervicem, cuius vertebræ septem.
  - Dorsum, cui 12. tribuuntur vertebræ.
  - Lumbos; quibus quinque debentur vertebræ
  - Os sacrum, ossibus constans sex.
  - Coccygem, fungosa quatuor ossicula ostendentem.
- iij **THORACEM** Huic verè 47. debentur ossa: inter quæ quum duodecim vertebras sibi sumserit Dorsum, hinc est quod 35. Ossa Thoraci tribui soleant, quorum alia sibi sumunt.
  - Scapulæ. 2.
  - Claviculæ. 2.
  - Costæ. 24.
  - sternon; partibus constans. 7.
- iiij **ARTus**. quorum alij
  - Superiores, brachia ossibus constantia, 60.
    - Humerorum. 2.
    - Cubitorum. 4.
      - ulna
      - radius
    - manuum quæ dividuntur in ossa.
      - carpi. 16.
      - metacarpij. 8.
      - Digitorum 30.
  - Inferiores, crura quorum ossa. 62.
    - Coxendicum. 2.
    - Femorum. 2.
    - Genuum. 2.
    - Tibiarum 4.
      - ulna.
      - Radius
    - Pedum quæ dividi solent in
      - Tarsum 14.
      - Pedium 8.
      - Digitos 30.

Capiti 61. adſcribo. calvariæ quatuor; temporibus undecim; ſuperiori maxillæ vigintinovem; ſeptendecim inferiori maxillæ. Dorſo.34. Inter quæ ſeptem ſibi vendicat cervix, duodecim dorſum, lumbi quinque, totidem os ſacrum, coccyx quatuor. Thoraci 35. ſcapularum duo, totidem clavicularum, ſterno 7. quibus 24. addendæ coſtæ. Artubus ſuperioribus 61. duo humeris, cubitis quatuor, triginta manibus. Inferioribus artubus 62. inter quæ coxendicum duo, femorum, genuum totidem, tibiarum quatuor, pedum 26.

Cap. VI.

Capitis oſſa. De iis quædam univerſalia præmiſſa.

A Capitis oſsibus initium fiat. Merito, quum caput ita dictum, quod inde corpus aut homo initium capiat. Dubitas? parturiginem intuere, videbis capite primum excludi corpus, poſtremo ſequi cum cruribus pedes, naturalis

turalis ſi ſit parturitio. Inde namque nata olim, quam & hodie ſequimur, conſuetudo, defunctos pedibus primum efferendi. Notat Plinius lib. 7. cap. 8. eo reſpicit Perſius:

Tandemque beatulus alto
Compoſitus lecto, craſsiſque lutatus amonis
In portam rigidos calces extendit.

Pedibus ſi ſe oſtendat primum infans, vitioſa, nonnaturalis, nec raro matri & foetui exitialis talis enixus: tales enim Agrippæ, quaſi ægrè parti Romanis dicebantur; qui hac de cauſa Proſam & Poſtvortam, quarum illa naturali, nonnaturali enixui hęc præfecta, finxerunt Deas; uti idipſum docte ex Agellio notat vir clariſsimus Iohannes Meurſius, ſui de Puerperio ſyntagmatis, cap. 1. A capite itaque initium capit homo, nec abs re, quum capite illud contineatur viſcus, nominis dignitatem homini quod tribuit, cerebrum inquam rationis author. Oſſeum caput examinare adgredimur. calvam & calvariam id latini vocant, quod calvitiem primo omnium homo hic incurrat. Græci κράνιον, quod ſe habeat velut κράνος ſeu militaris galea, tam figura quam uſu, Intus namque eam obtinet cavitatem, quæ moli cerebri reſpondet, pro-

 pugnaculi

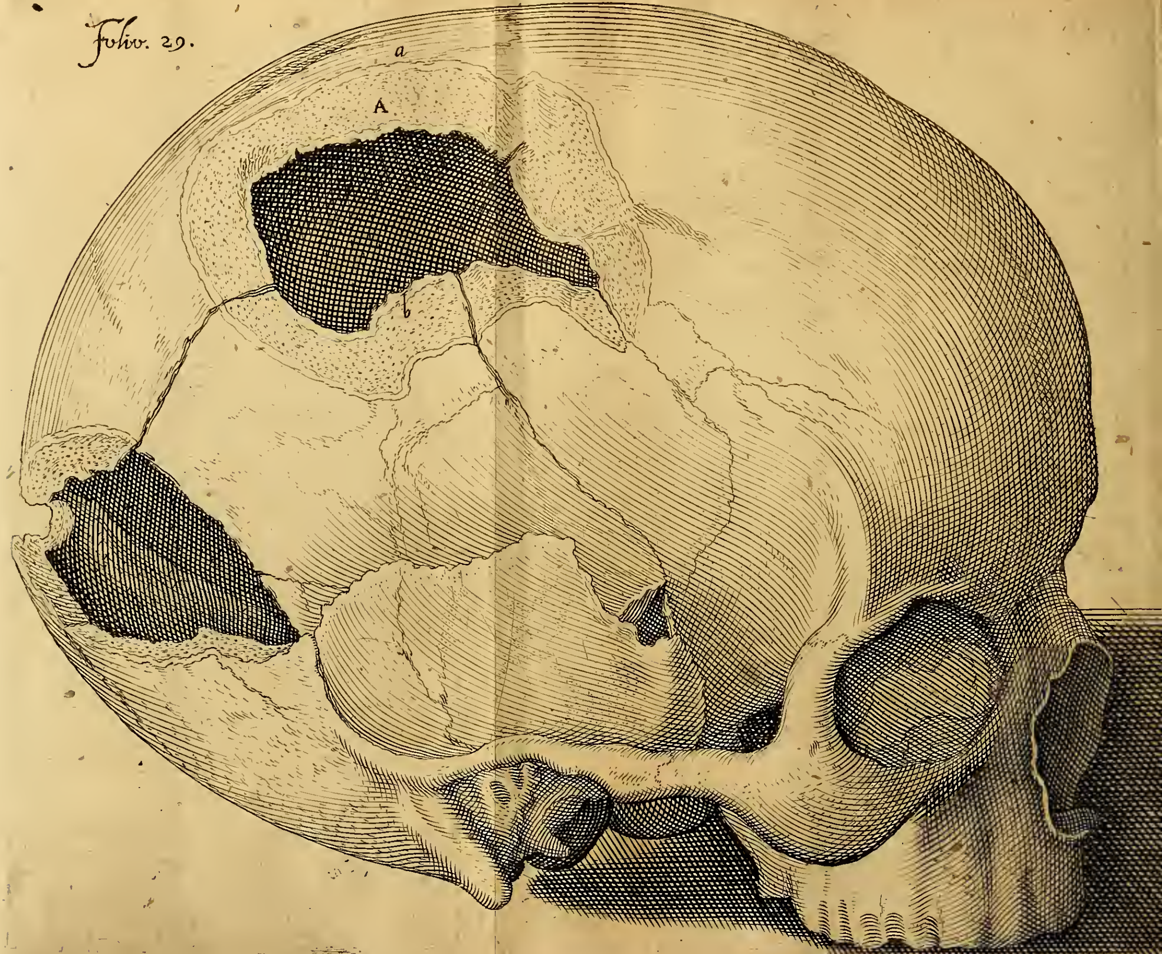
pugnaculi vicem ei præſtans, arcendo iniurias ambientis, inſuperque calorem contenti fovens. Huius cavitatis reſpectu caput Græcis κεφαλῆς nomen accepiſſe autumant etymologi ἀπὸ τοῦ κεκυφῶτος nimirum, à cavitate. Quam reſpiciens 4 de morbis Hippocrates, caput cucurbitæ comparat; notans caput hac de cauſa omnium maximè morbis infeſtari, trahens nempe cavitate ſuâ, noxia è ſubiectis partibus. Oſſea hæc galea, duplicato conſtat oſſe, (laminas, tabulas cranij vocant chirurgi) quibus telis aranearum ſimilem ſanguinolentam medullam, innumeris refertam cavernulis, interpoſuit provida natura. Æthiopis hoc eſt cranium, qui in Batenburgici Domini quum eſſet famulitio, herum ſuum comitatus ad Harlemenſem obſidionem Anni 1572, expeditione illa non ex voto ſuccedente, una cum Domino trucidatus fuit. Cranium (quod penès me eſt) ictubus aliquot pertuſum hic exhibere viſum, ea mole tum & craſsitie, quam in eo videre eſt. Patet hic conſpicuè admodum ac diſtinctè valde vtraque cranij tabula, intermediaque medulla.

a Limbus ſeu externa ora tabulæ extimæ.

b Interna tabula.

A medullo

a
A
b

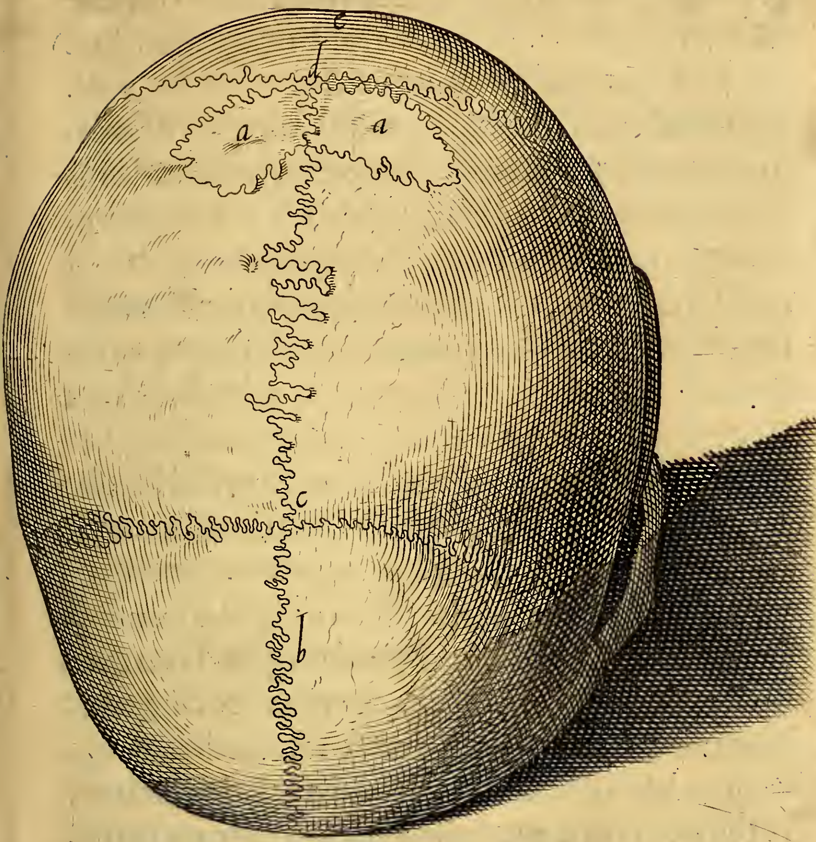

a
A
b

A Medullositas spongiam referens, duabus tabulis interiecta.

Hoc est quod lib. de cap. vulner. cranium διπλόον vocat divinus senex; monens chirurgum, omnium ossium facillimè inflammari cranium: ostendit id trepani usus, oportet namq; ferramentum illud aliquoties ablatum lacti aut aquę immergere, ne circumactione æstum concipiens medullositatem hancce in inflammationem conijciat. Fit subinde ut præ ictu in caput incidente, medullositas hæc è suis excussa cavernulis putrescens ac inflammata cranij tabulas inficiat, nulla apparente exterius noxa: exempla apud neotericos obvia sunt. Duplicatum esse cranij os dico, universa nimirum calva simul considerata: è pluribus namque constat ossibus, quibus omnibus eadem duplicitas. Hæc symphysi sibi invicem iuncta hærent, idq; aut suturâ, gomphosi, aut harmonia. Suturæ, ut transitus pateret membranosis menyngum filamentis factæ fuere. Vnde lœso cranio, religiosè cavendum chirurgo, ne scalpris, similibusque instrumentis ipsa suturarum tangat loca, noxio cruciatu affecturus ægrum. Etiam ut via daretur naturæ pro-

pellendis cerebri imo totius corporis superfluis; ne idem quotidie nobis eueniat quod ei cuius Galenus meminit lib: de fasc., cui præ nimis firma capitis ligatura, arctatis suturis, cohibitisque excrementis tanta fuit oborta inflammatio, oculi uti eruperint ex orbitis. Idem ij suo docent exemplo, suturæ quibus denegatæ, de perpetua cephalalgia queruli. nouit tales Columbus, alijque ex neotericis. Talem dissectum ego vidi à clarissimo Brucæo, cuius misera aliquot annis fuerat conditio. Adde ut suturarum ope nexa cranio dura menijnx hac ratione pendula, spatium liberum mouenti se relinqueret cerebro; impediaturque eadem membrana, ne in cerebrum se præcipitans suo pondere nobilissimo viscerum impedimentum adferret. Sunt porrò suturæ plures numero, eæque vulgo cognitæ. Fit interdum natura uti ludens peculiares fingat, quod ipsum circa occipitis os euenire observatum à me non semel. En exemplum in hac figura.

a particulæ

a particulæ oſſeæ, peculiaribus circumſcriptæ ſuturis.
b ſutura ſagittalis limites ſuos extendens, & per frontis os ad nares uſque excurrens.
c hic coronariæ & ſagittariæ ſuturæ contactus, βρέγμα vocatur.
d ſutura lambdoides. *e os occipitis.*

Notabit chirurgus circumſpectus uti ſit, neue hæſitante ſpecillo protinus certo aſſerat fractum inibi aut fiſſum cranium. Poteſt hæc res ei imponere; caſum non unum ego vidi. Iam illud maxillæ ſuperioris ſive palati oſsiculum dentes cui inciſorij inhęrent, peculiari cingi * ſuturula, attendenti patebit. Vere ab Hipp. notatum initio lib. de capitis vulneribus, in multis non convenire humana capita. Circumſcriptione variant; quum alijs oblonga, quadrata, rotunda alijs appareant, qualia Turcarũ, Groenlandorum. Variant oſsium craſsitie, firmitudine: quam etenim alijs craſsiora alia, ſolidioraque? æthiopicum mihi cranium incredibilis craſsitiei, quod ob id depictum exhibui pag: 28, idque prout ab Hiſpanis in Harlemenſi exceptum obſidione. Batenburgico Domino miſer hic ſuam addixerat operam, eoque maiore in eum ſæuijt ira ferox illa natio. Euidenter hic oſsium cranij apparet duplicitas, intermediaque medulloſitas; minuſque mirabitur hæc videns, ſi tribus conſtare tabulis cranium, à neotericorum nonnullis audiat. Variant denique ſuturis; quibus omni ex parte nonnulli deſtituuntur; ſagittalis, tam frontem quam occiput medium ſecat in nonnullis, uti Veſalius

* Vide Figurã Pag. littera ee.

lius, Eustatius vidisse se asserunt; duplicem se obseruasse lambdoidem Syluius testis. Nonnullis peculiares suturæ. Quod de sagittalis monui varietate, notatu non indignum; hæc vulgò & communiter ad coronalem ubi venerit, se sistit; fit tamen interdum limites uti suos transiliens ulterius ad nares usque excurrat, frontis os bifariam* secans. idipsum solis qui fæminis familiare existimant, falluntur; obseruaui, idque non semel, in fæminis desiderari, in viris se ostendisse, & è contra. naturæ lusus est; nihil hic certi aut determinati. Vere ille:

id manifeste exhibet figura pag.

Ludit in humanis diuina potentia rebus.

Sunt qui scribant, ita excurrentem hanc suturam delere semper ossis frontis cauitatem. Falsum & id, uti autopsia in cranio quod mihi domi* ostendit euidenter. Porrò non indignum notatu Hippocratis monitum lib. de cap. Vulnerib: nullibi quam in bregmate periculosius lædi cranium. causas (plures namque sunt) dabimus in pleniore dicti ossiculi examine, paulo post. Addit, ex ijs fronte anterioreve capitis qui læduntur parte plures mori, quam qui posteriore: cuius etiam plures autumo causas. firmius namque solidiusque multo frontis osse occipitis os, eoque ad maiorem

Vide figuram pagin.

comparatum dyſpatheian. Accedit, inductam fronti cutem muſculoſam totam eſſe, hincque læſa creatur palpebris periculum, quod in occipite locum nõ habet. Etiam fronti inſignis illa quà aër cerebro pręparatur, inſculpta lacuna. Hæc, violentia aliqua in os hoc incidente, in conſenſum facile trahitur. Adde, quod ſub fronte cerebrum bifariam diviſum ab intermedia dura menynge conſpiciatur, ſecus ac in occipite, unde ibidem cranio læſo, periculum metuſq; oritur, ne ab ipſo cuius continuum lęſum, oſſe, ſanies aliæue collectæ ſordes in ſubiectam inſtillent hiaturam, unde difficulter nec niſi maxumo vulnerati diſcrimine educi poſſent. Iungatur & illa cauſa, magis quod cum anterius quam poſterius caleat cerebrum, ne ſuperveniat inflammatio fronte percuſſa, metus ſit. Magis autem æſtuat, ob calidorum vaporum, quos per bregma expellere ſolita eſt natura, concurſum; tum &, quoniam falci qui ab Anatomicis comparari ſolet ſinus, per conuexam cerebri ſe efferens partem, in fronte ſuum habet terminum. Quid ſi & oculorum cauſâ, periculoſiora quam occipitis dicamus frontis vulnera? Haſce cauſas fidem facile facere Hippocratico arbitror enunciato. quod ſane

ſane nobile, nec ullo pacto contemnendum; iudicij fuiſſe maxumi, experientiamq; habuiſſe incredibilem diuinum illum ſenem, oſtendens. Ad cranij porrò quod attinet duplicitatem, ſciendum, accidere interdum præ ictu in caput incidente, eam quæ feritur, externam dico tabulam, manere illęſam, fiſſâ (interdum & fractâ, idque auulſo fragmento) internâ; qui ægri verè infœlices: Vidi, ictus vehementiâ auulſum ab interna tabula fragmentum (integra exterius apparebant omnia) cerebro ſuo acumine profundè infixum, apoplexiam excitaſſe, mortemque ſubſequutam. Fit ſubinde, fronte uti icta findatur occiput, illâ integrâ exiſtente; & è contrà. Tum & verberato tempore dextro, oppoſitum findi, inuiolato ipſo ictus loco. Reſonitum ſiue contrafiſſuram hunc vocant caſum ſcriptores; notatum lib. de cap. Vulner. ab Hippocrate. Facile nobis hic eſſet in integro oſtendere cranio, quot modis lædi ſiue vulnerari caput queat oſſeum; quidq; ſit ῥώγμη, ἐγκοπὴ, διακοπὴ, θλάσις, ἔνθλασις; quid Fiſsio, Colliſio, Intro ceſsio, Teli ſedes: aut, uti noſter de capitis vulneribus tractatus, quid Perforatio ſive Punctura, Dedolatio, Fiſſura, Fractura, Contuſio. Ve-

rum in suum hæc differre malo locum. Commentaria nostra ad Hipp. de capitis vulneribus, aut peculiaris noster de eadem re tractatus, rem hanc plenè prosequetur.

Cap. VII.

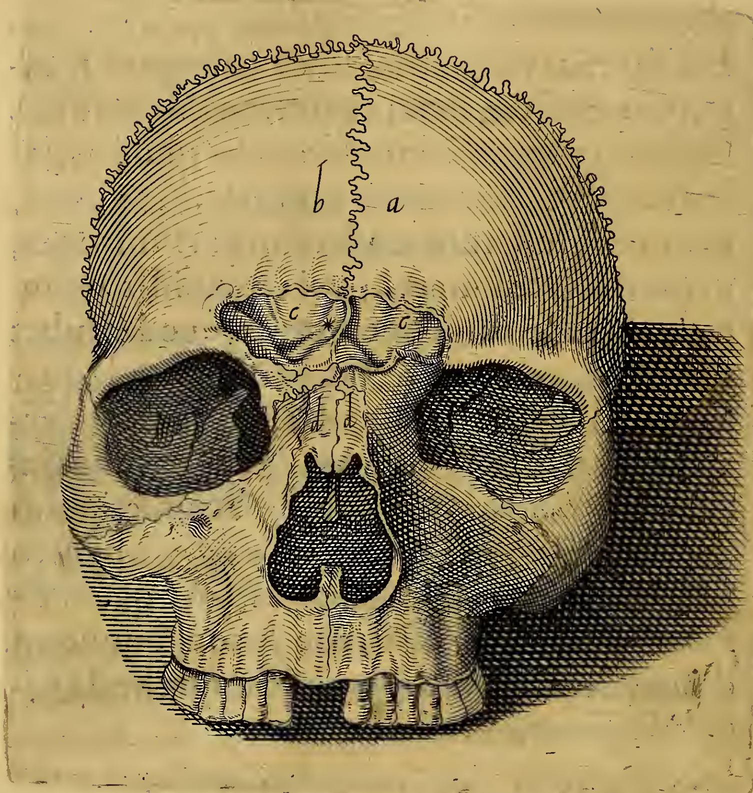
Ossium cranij diuisio; primumque de ijs caluariam quæ constituunt.

OSSA capitis, quæ 61. statuo, quadrifariam diuido, ut alia sint Caluę, alia Temporum, Maxillæ superioris, Inferioris alia. Calva & Calvaria mihi est, superior convexa cranij pars capillis tecta, quæque ijs deciduis hominem quod caluum reddat, sic dicta; Græcis, inuerse considerata, κόγχος & σκάφιον. Huic ossa tribuo quatuor, frontis, duo sincipitis, cum occipitis osse. *Frontis os*, anteriorem constituit calvæ partem. Eam definit Arist. 1. histor. animal. cap. 8. Faciei partem quæ sub sincipite posita, inter idipsum & oculos est. Idem os etiam *Coronale* Anatomicis, à coronali illud cingente sutura. Etiam

Os

Os ſenſus communis, ijs, facultates principes ſedibus qui diſtinguunt. Os *inuerecundum*, à cutis huic inductæ oſsi conſtitutione (quæ arbitrario motu mobilis) animi inditia quod ſumi ſolita ab artis eius peritis; unde corrugare frontem, contrahere, exporrigere frontem, perfrictę frontis. indeque fronti, à ferendo, quod animi indicia præ ſe ferat, datum nomen. Os nobile, cui maior foſſarum ocularium pars inſculpta; narium oſſa cui iuncta; cui ethmoides os immiſſum; opticorum neruorum quod exhibet foramina. Hoc anterius naribus, oculiſque; (quorum thalamis parandis non parum inſeruit) ſuperius bregmati iungitur; partibus lateralibus tangens tempora: circumſcriptum coronariâ ſuturâ. Quà nares tangit, inſignem ſibi inſculptam oſtendit cauitatem, quam efficiunt duæ huius oſsis, hoc loco à ſeinuicem diſtantes, tabulæ. eam conſpicuè quæ verſâ paginâ ſequitur, oſtendit figura.

a.a Cavitas oſsis frontis in nares peruia, quam ſequens proponit figura
b Os frontis.

Cauitas hæc superius osse undique clauditur; inferius in nares pervia est. Vt plurimum hanc in duo dirimit latera, prominens velut osseus ab

ab interna se exserens tabulà processus; uti idipsum iam exhibita figura evidenter ostendit. Viridis hanc cingit membranula, materiam continens viscidam, substantiæ cerebri, externa si respicias, non multum absimilem. Hanc qui inter odores discernendi vim obtinere arbitrentur, non desunt. nam odorum materia attracto inhæret aëri, qui huic se infundit cauitati. quorum tamen sententia apud me locum invenire hactenus quod non potuerit, id facit, nulli quod hunc attingant locum odorum materiam cerebro oblaturi nervi, in reliquis uti sensuum organis videre est. Voci hanc opitulari cavitatem existimarunt alij: mouit hos, quod simis, seu depressæ quibus nares, ideo vitiatam esse putent vocem, quod in illis deleat hanc cavitatem, quę ad nares usque excurrit, sagittalis sutura. at autopsia hos redarguit; sunt enim mihi crania hac cavitate insigniter instructa, in quibus nihilominus eam in duas dispescit partes sagittalis. Longe alius, meo iudicio, lacunę huius usus, ut nempe in ea remoratus qui per nares tractus fuit aër, ita plenius coquatur ac præparetur cerebro, ne is sua aut cruditate, aut insigni, quà non raro pollet intemperie, nobile illud viscus offendat. in narium namq; fora-

mina hæc fossa desinit, indeq; in cribriforme os patet per odoratorios neruos cerebrum petenti aeri aditus. Obseruasse se scribit Paræus; quum præ huius loci vulnere, fractâ tabulâ externâ, detegitur hæc cavitas, difficulter solidescere vulnus, sed eiuscemodi vulneratis ulcus insanabile linteolo aut emplastello obducendum. exempla mihi nota. Etiam id à me observatum, quum reficitur huius loci vulnus, aërem non absq; impetu erumpere, eum esse existimantibus imperitis chirurgis, quem cerebrum eructat.

Secundum cum Tertio illa sunt ossa, inter coronariam & lambdoidem quæ media * sunt suturam, diremta ab intermediâ sagittali, siue rectâ. Hæc maiorem caluæ constituunt partem. Sub hisce falcem referens se extendit sinus. Sub hisce bifidum videre est cerebrum, profundâ satis diuisurâ. Hæc Bregma; hæc Verticem constituunt. Hinc *Verticis ossa* vocitantur. Est namque vertex horum osium centrum, locus inter frontem ac occiput* medius; à vertendo (capilli namque hoc loco in gyrum se vertunt) sic dictus; indeque ἀπὸ τοῦ πολεῖν, πόλον vocarunt Græci. Nonnullis *Ossa rationis seu Cogitationis. Bregmatis ossa* alijs, à bregmate quod constituunt. βρέγμα is horum osium locus dicitur,

*notata figura pag. b.

*Exhibet eum. a figura pag.

A
B
B
B
A
C

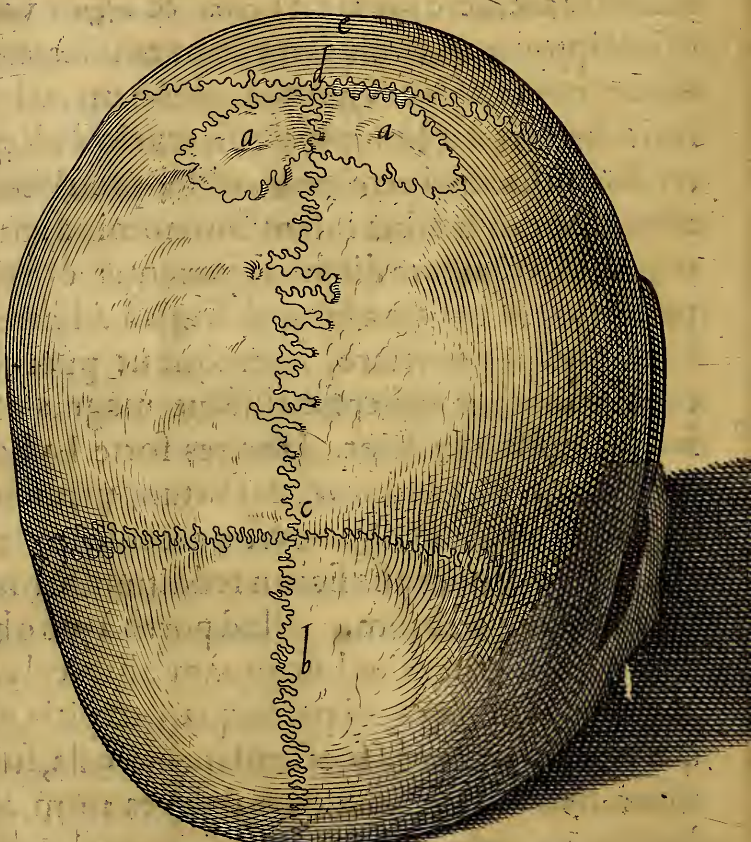
citur, ubi mediante ſutura ſagittali coronariæ iunguntur. ἀπὸ τοῦ βρέχεσθαι Sic dicitur, à mollitie, eſt namque in primùm natis apertus ſeu oſſe vacuus hic locus: palpitantem oſtendens verticem, apertuſque aliquamdiu manens. inde natum, quod Fontem capitis hunc vocent locum obſtetrices. Locum hunc evidenter oſtendit infantile hoc ſceleton. Vidiſſe ſe fœminam notat magnus Bauhinus, Anatomicorum huius ſæculi verè princeps, cui. 26. ætatis anno nondum induruerat. Huic, ſiquando capite doleret, dilatabatur hic locus. Et ſane, quam interdum valetudini conferat apertum hoc loco eſſe cranium, inſigni illa apud Clariſs: Guilelmum Fabricium Hildanum, chirurgum celeberrimum, & de facultate chirurgica optume meritum ac merentem, videre eſt Obſervationum chirurgicarum Centur. 2. Obſervatione. 8. Oſsiculum quo hanc hiaturam poſtmodum claudit natura, reliquis capitis oſſibus nunquam ſimilem poſtmodum induit craſsitudinem, nec ſoliditatem. lumini obiectam ſi intuearis calvam, tranſparentem hunc utplurimum cernes locum, hæcque cauſa quod medici periti huic loco apprimi cauteria ad catarrhi in pulmonem ruentis cohiben-

dam ferociam consulant; in hunc fieri perfusiones, irrigationes, inunctiones, & quidquid denique est topicorum quæ subiectum exigit cerebrum, utpote eorum efficaciâ per ossis huius tenuitatem facilius se traijciente. Non desunt huius æui scriptores, qui ossiculum hoc in pollinem conversum, in Epilepsia singulariter commendent. Quæ huius ossiculi sit figura, exhibetur pag. littera.

Hicis locus quem singulari notat studio lib. de cap. vulnerib. Hippocrates, asseverans nullum in toto capite locum periculosé adeo, uti huncce lædi. Etenim infirmum hoc ossiculum à levi causa pertunditur facile: nec hoc solum, veruminsuper & eâ de causâ, quod perpendicularis cerebro, imo universo corpori hic quum sit locus, omnes eum ferientes ictus rectilinei sint ac in se recurrentes; unde maior longè cerebri concussio, commotio, ac perturbatio. recurrens namque in se ictuum vis, maiorem dat effectum. pilam vide, quam rectâ lineâ terræ si allidas, altius resiliet quam obliquus si fuerit ictus. Solares idem docent radij, qui quod æstate efficacius agant, quis causam nescit aliam quam rectilinei magis, tum quod sint, earum vis in se recurrat efficacius

cacius? Idem hic fit; adeò ut præ illa commotione interioribus cerebri vasculis non rarò disruptis, effusus sanguis mortem adferat. Cerebri hanc concussionem (quæ etiam non diviso osse accidere potis est) σεῖσιν & σεισμὸν vocat Hippocrates, eius mentionem faciens Coac: sect. 12. aph. 2. Vnum, ut ostendam ratione imbecillitatis huius loci efficacissimè ab externis causis affici cerebrum, addo; quod Veteres soliti non fuerint infantibus nomina ante octavum imponere diem; experientiâ docti, persusionem bregmatis aquâ frigidâ ad cerebrum validè penetrare, facereque ut pueruli convulsionibus, epilepsiæ alijsque magnis affectibus obnoxij fiant. Hæc res forte Lybes movit, quibus in more, infantum primùm natorum bregma œsypo ovillo accenso inurere, ut hac ratione ipsis siccius redditum, firmaretur magis cerebrum. Illud porrò à me obseruatum, frequentius hisce quàm alijs calvæ accidere ossibus, ea uti parte, qua occipitis os attingunt, peculiaria se ostendant ossicula, suis suturulis circumscripta, quæ dubites num ad bregmatis num verò ad occipitis pertineant ossa.

Inseratur hic iterum figura pag. inserta addaturq; uti hujus figuræ proponit tabula. a.

Hæc

Hæc autem, incidente hiſce locis vulnere, imponere ſuturis ſuis chirurgo poſſent, exploranti ſpecillo locum læſum; ſpecillum namque ſi hæſitet, exiſtimabit ibi fiſſuram eſſe. Notavi id antea cap. 6. Notat idipſum Celſus lib. VIII, cap. 4. dicens: *ſed nihil tamen melius eſt quàm certiore id* (nimirum num diviſum ſit cranium) *notâ explorare. Ergo quà plaga eſt, demitti ſpecillum oportet, neque nimis tenue neque acutum; ne cum in quoſdam ſinus naturales inciderit, opinionem fracti oſſis fruſtra faciat; neque nimis plenum, ne parvulæ rimulæ fallant. Ubi ſpecillum ad os venit, ſi nihil niſi læve & lubricum occurrit, integrum eſſe videri poteſt: ſi quid aſperi eſt, utique quà ſuturæ non ſint, fractum os eſſe teſtatur.* Certe tantum hæc res poteſt, ipſi uti Hippocrati impoſuerit. Id ille ingenuè fatetur 5. Epidem. ſect. 4. *Autonomus* (inquit) *in Omilo ex capitis vulnere mortuus eſt, die 16, media æſtate, lapide ex manu ictus in ſuturas in medio ſincipite. Quare non animadverti ipſum ſecari opus habere; deceperunt enim me ſuturæ habentes in ſeipſis jaculi læſionem, poſteà enim conſpicuum id fiebat.* Laudanda hæc viri ingenui eſt ingenuitas. laudat Plutarchus, Celſus, qui loco citato hæc; *A ſuturis ſe deceptum eſſe magnus Hippocrates memoriæ prodidit, more ſcilicet magnorum*

" *virorum & fiduciam magnarum rerum habentium:*
" *nam levia ingenia, quia nihil habent, nihil ſibi de-*
" *trahunt: magno ingenio, multaque nihilominus habi-*
" *turo, convenit etiam ſimplex erroris confeſſio, præci-*
" *pueque in eo miniſterio quod utilitatis cauſa poſteris*
" *traditur, ne qui decipiantur eadem ratione qua quis*
" *ante deceptus eſt.*

Vide c. figurá pagin.

Quartum calvæ os fronti ex diametro oppoſitum, *Memoriæ os*, ab ijs, hanc facultatem certum qui in cerebro locum habere exiſtimant, dictum. Alijs *Baſillare os*, non contemnendam baſis capitis quod ſuſtineat partem. junctum oſsibus ſincipitis, petroſis, cuneïformi, ſpinæ. Circumſcribitur lambdoïde ſutura. Bifidum interdum (verùm raró admodum) à ſagittali limites ſuos tranſiliente; foramine pervium inſigni; auſim dicere, omnium quæ in oſsibus viſuntur maxumo, niſi à pubis ſuperetur foraminibus. Per hoc, initium ſpinalis medullæ ſacræ ſe infundit fiſtulæ. Adſtant utrimque proceſſus. (κορώναι dicuntur lib. de oſsibus Galeno) quorum ope primæ vertebræ articulatur hoc os; argumento efficaci, caput non in, ſed cum primâ vertebrâ circulari moveri motu; cum quæ circulariter moventur baſi unicę innitan-

Vide picturam craniorum, pag:

Vide eandem figuram litt. f.f.

nitantur neceſſe ſit. Firmum ſatis hoc os, robur eï addentibus prominentijs

Exhibet eas A. figuræ hic inſertæ.

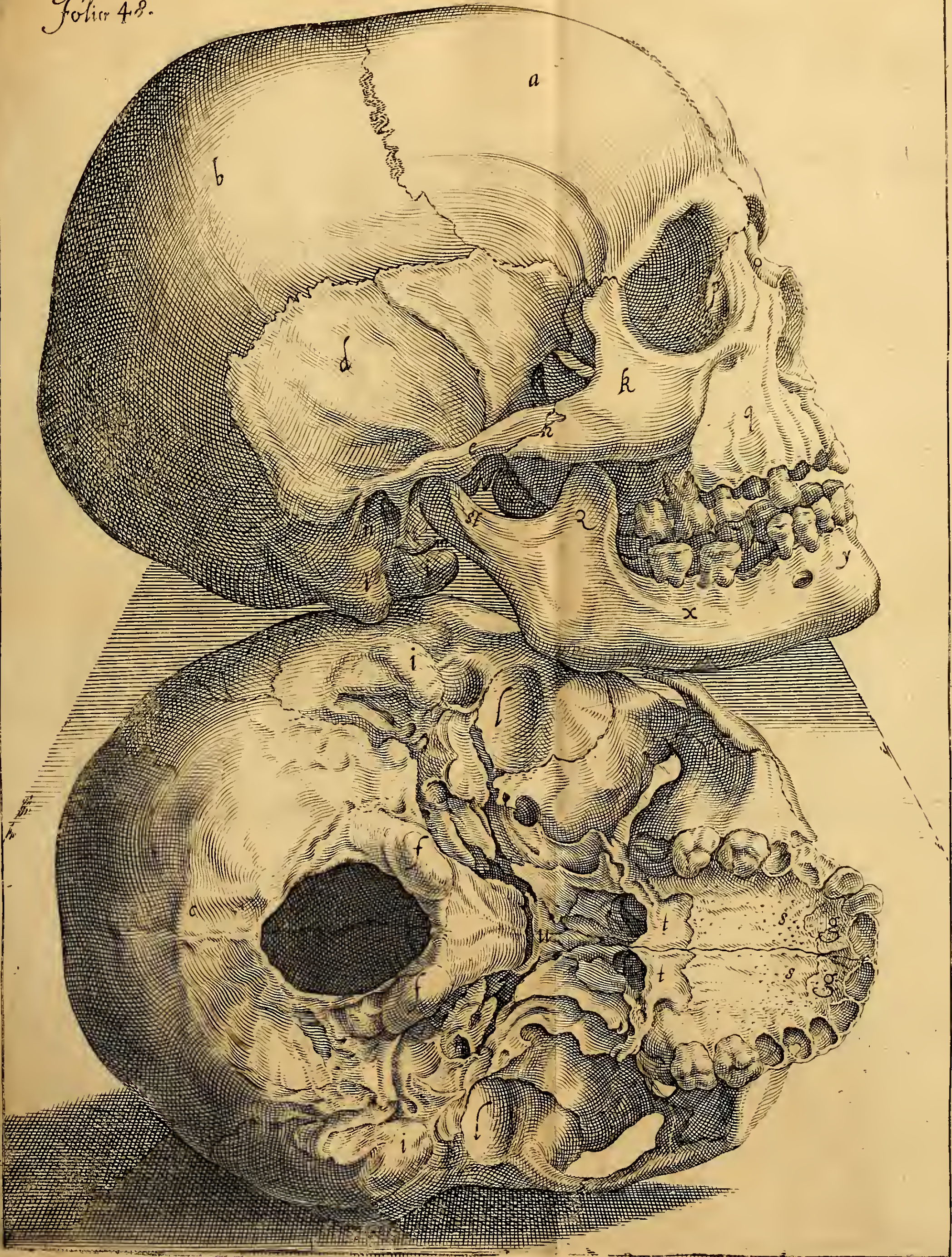
nonnullis tam externâ quàm internâ ſuperficie conſpicuis. Factum id ſingulari à naturâ inſtituto arbitror; ictus enim à tergo prævidere nequit animal, oculis in cervice deſtitutum. Cuius tamen rei naturę non defuiſſe reor cauſam, ne nimirum contrarijs motibus ſimul eodemq́; momento corriperetur homo. Nam viſus in nobis excitat deſiderium conſequendi quod cernimus. Hinc crura (genuum id docet articulatio) hinc pedes antrorſum protenſos videre eſt.

Cap. VIII.

Temporum oſſa deſcribens.

SEcundum oſsium capitis agmen, ea quæ Tempora conſtituunt, ducent; loca capitis lateralia ac declivia, ad oſsium ſincipitis terminum infimum utrimque. Sic dicta, vitæ tempus quod denotent; nam horum loco capilli caneſcunt primum. Græcis eadem mente κρόταφοι, παρὰ τὸ κηρύσσειν τάφον, quod ſepulchrum denun-

Folio 48.

Explicatio characterum figuræ duorum craniorum.

a os frontis, diremtum à sutura sagittali.
b alterum ex ossibus sincipitis sive bregmatis.
c os occipitis.
d os petrosum.
e os iugale.
f.f. processus foramini ossis occipitis adstantes, quibus prima vertebra articulatur.
g.g. peculiares quæ incisorios dentes circumscribunt suturulæ.
h sutura os iugale in duas dividens partes.
i processus mamillares ossis petrosi.
k ossis malæ portio prominens, constituens alteram ossis iugalis partem.
l sinus in quo inferior maxilla volutatur.
m processus ossis petrosi stylo comparatus.
n meatus auditorij initium.
o ossa narium.
p ossicula in maioribus oculorum angulis.
q os malæ.
r foramen inconiugatum ossis malæ.
s pori ossium palati.
t ossicula transversa ad palati finem.
u os cuneiforme.
x inferior maxilla.
y mentum.
z processus acutus maxillæ inferioris cui musculi temporalis se infigit tendo
st processus eiusdem maxillæ rotundus, immittens se in ossis petrosi sinum.

nuncient. Temporibus undecim tribuo ossa; inter quæ *Petrosa*, primo se exhibent; quæ & *Lapidosa*, λιθοειδῆ græcis, à lapidea duritie sic dicta; tenuissima namque existunt, verùm durissima, ac ratione duritiei fragilia. Etiam *Aurium ossa*, quod earum cartilagines hisce se infigant. *Parietalia*, quòd parietum instar latera capitis fulciant. *Mendosa* etiam, quasi degenerantia; à reliquis namque abeunt suturarum natura, quæ cum in ceteris dentata, hic ossium squammis sibi invicem accumbentium non absimilis; unde & ossa *Squammosa* nonnullis. Junguntur sincipitis ossibus, sphenoïdi, maxillæ inferiori, & occipiti. Teguntur omni ex parte musculo temporali: ut discriminis plena res sit, ossa hæc lædi. causa duplex, lædi enim nequeunt inviolato temporali musculo; at ejus maxumus cum cerebro consensus. illo laborante, tortura, hiatura, aut contractio oris facile sequitur; symptomata periculosa. Vidi tamen cui ala molæ ita ferierat hunc musculum, per transversum non solùm laceratus uti esset (alterutro tantum latere) verùm insuper subjectum os ita fractum, fragmenta uti aliquot per vulnus eximerentur; qui tamen non tantum convaluit, sed, quod

quod admiratione non caret, nullum unquam ne minimum expertus fuit ſymptoma. Accedit altera cauſa, quòd huic oſsi quum articuletur mandibula, metus ſit ne ſuas ei impertiatur affectiones. Hippoc: lib. de Vulner. Cap. tribus de cauſis periculoſa iudicat horum oſsium vulnera; ob inferioris maxillæ cum hiſce articulationem; quod auditus organum inſculptum gerant; ob inſignia vaſa quibus temporalis donatus muſculus. Quatuor inſignes oſtendit proceſſus, interna ſuperficie unum, tres exterius; hi in ambitu ita circumpoſiti auditorio meatui, eius uti videantur ſatellites. neque dubitandum, naturam in horum formatione, ſecuritati dicti meatus intentione quadam proſpexiſſe. Horum prior is eſt, alteram oſsis iugalis qui conſtituit partem. Hujus radici inſignis inſculptus ſinus, meatui adſtans auditorio, cui articulatur inferior maxilla. Articulationi valida ſatis addita ligamenta, quibus laxatis (quod facile fit ob pituitæ hoc loco, copiam) in oris hiaturam, nec raro ſpontaneam, incidit homo. Secundus huic oppoſitus, altera auditorij meatus parte proceſſus. Latus hic, ſed brevis ac obtuſior, baſin cranij verſus extenſus. Hic

μαστοειδής, à vaccini uberis ſimilitudine dictus fuit Græcis, mamillarem dixeris. Primarius huius uſus, ut muſculorum capitis motui dicatorum inſerviat inſertioni, quos maſtoïdeos ab hoc proceſſu vocant neoterici. prodeunt à ſterno & claviculis, ac obliquo per collum ductu hæc petunt inſertionis loca; caput inclinantes, ſi ſimul agant; ſi eorum alteruter, idem leviter circumagit. Ab horum inſertione non procul, conſpicuus ſe oſtendit nervus, monens chirurgum ne temere ſcapello in affectibus hic incidentibus utatur. Non deſunt maxumi Anatomici, alium huius proceſſus qui adſtruunt uſum, intus eï eſſe cavitatem in auditorium perviam meatum, dicentes, ſicque ad auditum hos facere proceſſus autumant. quod ipſum conſpicere hactenus mihi non datum. Proceſſuum tertius infrà meatum exſurgit auditorium, prope maſtoïdeum, deorſum ſe extendens oblongi ſtyli in modum, os hyoïdes verſus. huic græci anatomici figuræ reſpectu varia indidere nomina. βελονοειδῆν vocitantes, ſagittalem ac ſi dicas; γραφοειδῆ, στυλοειδῆ à calami ſcriptorij, qui veteribus in uſu, ſimilitudine. Iiſdem, πλῆκτρον, Latinis calcar capitis. Acutis hiſce proceſsibus ſe adnectunt muſculi latera-

lateralesoſsis hyoïdeï petentes partes (etiam duo inferioris maxillæ muſculi in mentum deſinentes;) quorum ope os illud movetur non ſolum,verum inſuper ſuſpenſum detinetur ne inſtabile fluctatuaret in palato; & cum eo lingua,cui baſis ac fundamenti loco hoc os conceſſum.hinc porrò elicere eſt cauſam ſymptomatis,quod familiariter eos ex tonſillis tumidis qui laborant, adfligere ſolet. hi namque,quoties deglutiunt,moleſtum percipiunt circa radicem aurium dolorem, preſsis uti videtur dictis muſculis , ſicque partium continuatione in conſenſum tracto hoc loco. Quartus quem hnic oſsi adſcripſi proceſſus, totus intra cranium latet,nec niſi calvâ ablatâ conſpici integrè poteſt. hic is,cui auditorius meatus,ipſumque inſuper auditus inſculptum organum. Exſerit autem ſe ab exortu ductu obliquó,petens eam oſsis cuneiformis partem, quæ Anatomicis vocatam ſellam conſtituit equinam. Auditorius meatus πόρος ἀκουστικός, velut rectus fiſtuloſus ductus , aquæductum dixeris,initio conſpicuum ſe præbet; amplectitur eum auricula,quæ aërem ei velut hauſtâ infundit manu; fluit is abſque impedimento rectà , donec membranulæ occurrat, quam

tympano comparant Anatomici. Hęc disterminat & velut interstitio existit inter iam dictum auditorium meatum, ac quod reliquum est organi auditorij. Membranula est sicca, tenera, subviridi tincta colore; à cuius forma & nativa beneque constituta temperie ac conformatione, pendere vim inter sonos diiudicandi, dicemus suo tempore. hæc ab aëre per dictum meatum se infundente (quod subinde magno fit impetu) ne evertatur aut rumpatur, tria eius superficiei interiori addidit ossicula sagax natura, quæ *Malleo*, *Incudi*, *Stapedi* comparare solent.

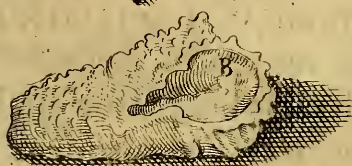
a Malleus.
b Incus.
c Stapes.
d Tria hæc auditus ossicula sibi invicem articulata.

figura

A. Initium Auditorij meatus.
B Circulus limbo prominens, cui alligatur Tympani membrana.
C Cavernulæ, ibi conspicuæ ubi Tympanum desinit.
D Foramen in processu quarto ossis Petrosi, per quod ingreditur Auditorius nervus

Haud aliter enim fulciunt firmantque tympani membranam, ac inductus nervus instrumenti bellici corium. de hisce id observavit Fallopius, eam habere à prima conformatione magnitudinem, quæ in maiorem non accrescat molem. Observavi in capite bubulo frequenter hisce tribus ossiculis se iungere quartum sesamo simile, sed non nisi in anno-

 sis

ſis id vidi. Illis unâ cum tympano ablatis, plures ſe offerunt cavernulæ, in quas deſinens auditorius nervus, ijs tympanoque affundit animales ſpiritus, puros, limpidos, ac elaboratos; quibus ſe ſatagens miſcere qui per tympani poros ingreſſus fuit aer, illis ſe moventibus, ita utrimque verberatur tympani membrana, fitque auditus. Ita ut iam octo habeamus temporum oſſa, ſi duobus pertroſis, malleum, incudem, ſtapedem utrimque iungamus. Nono ac decimo loco duo illa arcuata ſe exhibent, ab utroque cranij latere unum, quo ſublaturi cranium velut anſâ uti ſolenus, unde & *Anſæ capitis* nonnullis dicuntur. Dicitur & *os Paris*, quaſi è duobus pariter oſsibus compoſitum. Ita eſt rectè ſi perpendere velimus, vix ſcio num hoc os verè & ſeparatum dici debeat, quum intermediam tranſverſam habeat ſuturam, diſtinguentem illud in duas partes; unam conferente proceſſu primo petroſi oſsis iam deſcripto, alteram oſſa genarum quæ extimum foſſæ ocularis conſtituunt angulum. Sed quoniam unanimi conſenſu tam ab antiquis quam neotericis in oſsium cranij numerum referri ſcio, ne innovandi ſtudio teneri videar deſcribam. Dicitur Græcis Συγῶμα, & eodem

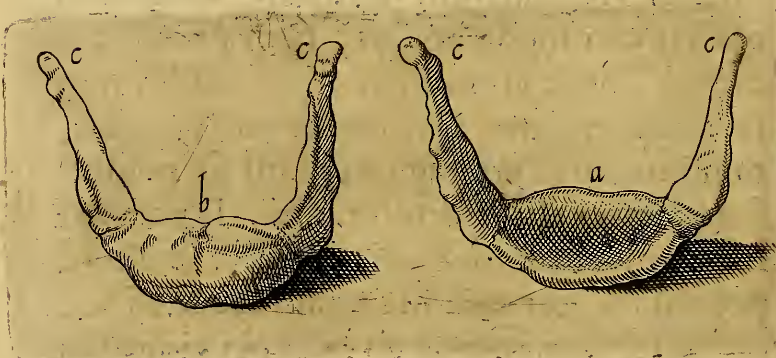
eodem reſpectu *os Iugale* (non Iugulare, uti imperitè nonnulli; ut quod clavicula eſt) Anatomicis Græcis ac Latinis; aut quod ζύγον ſeu iugum eleganter referat, aut ab uſu, à jungendo; jungit namque, idque firmiter ac validè, poſterioris partis cranij oſſa cum anterioribus. Non ſubſcribo ijs qui hoc os faciei oſsibus addi volunt, nam ijs per ſuturam ſolummodò contiguum quum ſit, temporum oſsibus continuatum cernitur. Singularia præſtat commoda hoc os, nam præter jam dictum, unde eï nomen, etiam oculos non inefficaciter munit: primarius verò ejus uſus, munimento ac propugnaculo uti ſit nobiliſſimo temporalis muſculi tendini. Is namque in acuminatum inferioris maxillæ ſe infigit proceſſum, cavitate illa quam ſub ſe os hoc oſtendit, hac ratione ab externis violentijs ſecurus atque immunis. Argumento certo, magnam eſſe hujus muſculi ejuſque tendinis dignitatem ac neceſsitatem, quum de eo adeò fuerit ſollicita natura. Poſtremum, undecimum temporum os, unicum eſt & pari deſtitutum. hoc ὑοειδὲς per craſin, quaſi ὑψιλοειδὲς. ita namque vocat Ruffus onomaſiæ lib. 1. cap. 24 quod upſilon græcorum figura referat. eo-

dem reſpectu etiam lambdoïdes vocatur à Theophilo lib. 3. cap. 20.

a Os Hyoides partem oſtendens latiorem excavatam, cui linguæ radix innititur.

b Idem os, oppoſitam exteriorem partem exhibens.

c.c.c.c. Proceſſus ab Hyoïde utrimque emergentes, ſtyliformes oſſis Petroſi proceſſus petentes.

Ruffus etiam παραστάτην appellat, cauſam dans l. 1. c. 24. quod tonſillis adſtet. Scriptores latini *Os linguæ, Os morſus Adami*. linguæ namque ſubſtratum fuit; hicq; primarius ejus uſus, ut fulciret nobile illud organum; latiori namque ejus parti innitens lingua, ſeſe firmat quoties irruentem per laryngem aërem excipiens, ar-

ticulatè

ticulatè verba format. inde utrimque unum promens processum, quibus se portiones jungunt cartilagineæ: illis petit acuminatum quem stylo comparant petrosi ossis processum. Hæcque causa, quur temporum ossibus à me adscribatur, nam tonsillis inflammatis, linguamque prementibus, difficilis redditur deglutitio, tumque temporibus dolent ægri, quod ipsum in examine styliformis processus monui. Vsus ejus linguam fulcire; laryngem defendere; inservire denique insertioni eorum, qui ab hoc osse hyoïdeorum accepere nomen musculorum. Præter hoc os, cum inferiore maxilla, nescio an reperire sit quod per se, idque voluntario agitetur motu, reliquis cum universo se moventibus capite.

CAP. IX.

Superioris maxillæ ossa referens.

TErtiam cranij partem superiori adscripsi maxillæ. Ita voco anteriorem capitis partem quæ inter frontem ac os media, majorem faciei constituit partem.

Hæc in homine tota immobilis. Hanc dico majorem faciei constituere partem; nam Faciem (Vultum alij) dicunt scriptores, universam anteriorem visibilem capitis partem, in qua frons, oculi, nares, genæ, labia, os, mentum, cum inferiore maxilla. Frons jam descripta; mandibula peculiarem sibi vendicat cranij partem. Huic ossa tribuo viginti novem adnumeratis sedecim dentibus. Inter quæ primò se offerunt duo illa summitatem seu initium narium quæ constituunt. Etenim tribus constat partibus nasus, carneâ, cartilagineâ, osseâ. Ossicula hæc, unicuique satis obvia, distinguuntur transversâ suturâ ab osse frontis; rectâ (quæ sæpe nil nisi harmonia) inter se. Hæc oculis interposita, ne monoculus existeret homo. Ac ne nimis à se invicem distarent nobilissima hæc organa, angusta facta hæc ossicula. Quam rem tanti facit Philosophus, ut Problem. sect. 10. 17. hinc argumentum desumat probandi, quod inter cuncta animantia naturali solertiâ maxumè excellat homo. quò etenim minor inter oculos distantia, eò magis rectilinei visorij axes, minoremque cum concurrunt, efficiunt angulum; eò autem efficaciorem existere visum, facile probare

bare eſt opticis. Videatur etiam hanc ad rem Ariſt. 1. Hiſt. Anim. cap. 11. & 2. de partib: Animal: cap. 10. Viſus itaque organum geminum faciunt hæc narium oſsicula, ut idem viſui quod reliquis tribueretur ſenſuum inſtrumentis; ſunt duæ aures, nares bifidæ, uti & lingua ab intermediâ lineâ. Quin pene omnia in corpore gemina; cerebrum in duas diviſum partes; nervi, venæ, arteriæ per paria incedunt; thorax à mediaſtini membranis in duo dividitur latera; eodem pacto abdomen à lineâ albâ Anatomicis vocata. Vſus horum oſsiculorum, fulcire partes naſi cartilagineas, hocque efficere, nares uti perpetuò pateant, idque ne unquam aëri (abſque quo ne momento temporis ſuperſtes vita eſſe poteſt) in pulmonem ac cerebrum denegetur aditus. Reſpirationem faciunt duplicem Scriptores, naturalem, non naturalem. Hanc dicentes, quâ aperto ore trahitur aër: illam, quâ ore clauſo, per nares. Nam hac viâ tracto varias remoras, varia injicit impedimenta natura, ut ea ratione plenius præparetur, neve crudus aut alienâ tactus qualitate, nobiliſsima offendat viſcera. Per nares ductus, oſsis frontis cavitati primo ſe infundit. Dein iterum

naribus; ex ijs per angusta ossis colatorij foraminula, cerebrum; per descendentia narium foramina rimam laryngis, eaque mediante pulmonem versus. Tertium cum quarto, non maiora iam dictis, illa sunt, maioribus quæ continentur oculorum angulis. Insigne in his providæ ac sagacis naturæ artificium, rima nimirum quâ mediante oculis contenta superflua per nares se effundunt. quotidianus id testatur usus, non solum excrementa aquosa, sed & solida oculis inhærentia, puta pulvisculos, sordes, muscas valida emunctione per nares prodire. Transferuntur autem per hasce horum ossiculorum fistulas; quarum initijs exiles appositæ carunculæ, collectioni dictarum sordium dicatæ; quibus ab acri aut maligno catarrho consumtis, aut, earum retentrice vi læsa, videmus oriri lachrymalem illam fistulam quam αἰγίλοπα greci vocant. Familiaris hic oculis affectus, cuius eleganter meminit Celsus lib. 7 cap. 7. dicens: *Etiam in angulo qui naribus propior est, ex aliquo vitio quasi pervia fistula aperitur, per quam pituita assiduè destillat, αἰγίλοπα Græci vocant; idque assiduè malè habet oculum, nonnunquam etiam exeso osse, usque ad nares penetrat; idque interdum naturam carcinomatis habet.* Modum curandi hunc

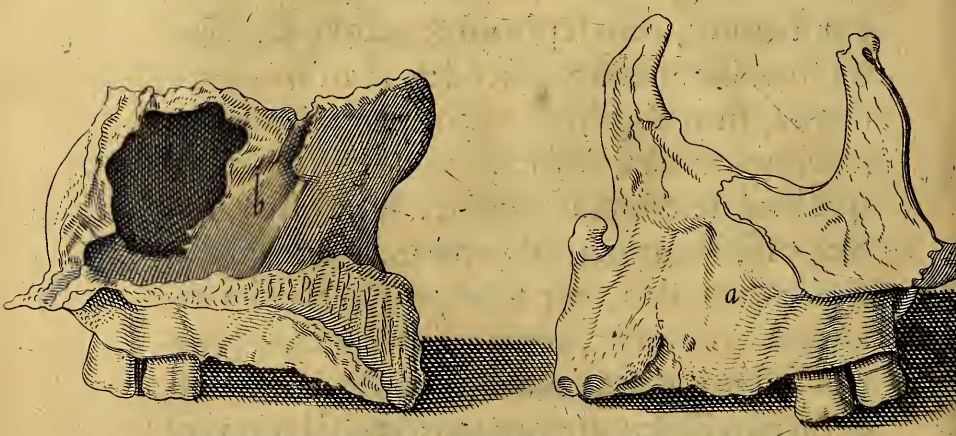
di hunc affectum, ibidem tradit Celſus. Galenus 10 de Vſib: part. cap. 11 ſcribit, ſe non ſemel obſervaſſe, medicamenta ocularia infuſa oculis, per nares prodijſſe. Illa porrò quam diximus fiſtuloſis hiſce ductubus adſtare glandulam, lachrymarum in nobis author exiſtit; ſive eæ voluntariæ, provocatæ, ſive coactæ fuerint. Quintum cum ſexto illa ſtatuo, potiſsimam quæ ſuperioris maxillæ majoremq́; conſtituunt partem, *Malarum oſſa* Anatomicis vocata; quarum partes eminentes, genæ ſunt, quibus evidens cum genibus conſenſus; ut non deſint qui ab orbicularibus genuum oſsibus, genis dum in utero eſt embryo adjacentibus, fingi foſſas oculares velint. Superius hoc frontis oſsi jungitur; inferius quæ palatum conſtituunt, cum ſeptimo & octavo ſuperioris maxillæ oſsibus; parte dextrâ cum naſi oſſiculis, tum & ſibi invicem per conſpicuam ſuturam; ſiniſtrâ, oſsicula jam tertio quartoq́ue loco deſcripta attingunt. Tria oſtendunt hæc oſſa foramina, duo parte anteriore, ſtatim infra oculos, per quæ portio tertij paris nervorum ſe effert, petens cutem faciei, ſuperioris labri, naſique muſculos. Tertium unicum, pari ſeu conjuge carens, conſpicuum ea

palati

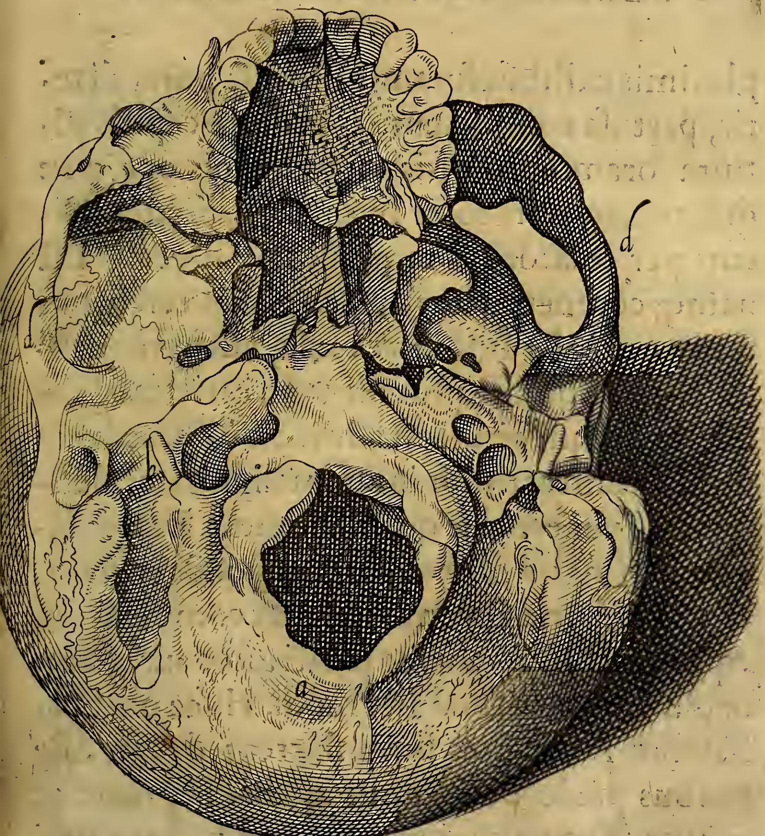
palati parte cui inciſorij inhærent dentes, à palato in narium deſinens amplitudinem. Oſtendunt etiam ſingula inſignem cavitatem, eâ ſui parte, quâ oſſa jugalia ab hiſce exſurgunt, infixóſque ſibi oſtendunt molares dentes. Hæ ad vocem quopacto aliquid conferant (quod nonnullos velle video) vix video; mihi ad majorem horum oſsium levitatem hic inſculptæ videntur, ne ſi ſolidum hic eſſet os, nimis ponderosè caput ſpinæ incumberet.

a *Pars oßis malæ, infixos oſtendens molares, faciem reſpiciens.*

b *Idem os inverſum, ſeu oris reſpiciens capacitatem, exhibens cavitatem jam deſcriptam.*

Neque alia videtur capacium illorum foraminum, pubis oſsibus inſculptorum cauſa aut ratio; nec quoque alia, quur cubitorum tibiarumque oſſa, à ſe invicem ſpatio vacuo diſtarent. Hæc oſſa palatum conſtituunt; quâ parte

a *Os occipitis.*

b *Processus stylo comparatus in osse Petroso, quem magis perspicuè exprimit figura duorum craniorum ad finem cap. 7.*

c *Foraminulæ sive pori ossis palati.*

d *Os Iugale.*

e *Suturula circumscribens dentes incisorios.*

plurimis exilibus foraminulis aut poris dixeris, pertusa conspiciuntur, per quæ capitis pituita foraminum ossis cuneiformis ope, quæ defluxit, eò transcolat in oris capacitatem, sicuti per colatorij foraminula in nares. Est namq; consueta naturæ expurgandi cerebrum ratio, per palatum. Hæc causa, adeò frequenter palati ossa uti putredine ac carie tangantur, in ijs qui pituitosi admodum, accedente potissimum acrimonia aut malignitate, sicuti in ijs, venereâ lue qui infestantur. Eidem labi etiam nares ob eandem obnoxiæ causam. Hinc est, quod Galenus moneat comment. in Aphor. 38 lib. 6. cancros palati ustos aut sectos, ut plurimum insanabiles reddi. Hisce ossibus, sedecim superiores fixi inhærent dentes, de quibus paulo post sumus acturi. Septimo ac octavo loco ea veniunt, quæ ad finem palati

per

per transversam, sive suturam, sive harmoniam juncta cernuntur; nisi Sphænoïdi ossi illa tribuere voles, quod mihi secus videtur. Nono loco statuo os unicum, nimirum, narium interstitium seu diaphragma. Hoc conspici nisi naribus diffractis nequit, incipiens ab osse colatorio, & secundum nasi longitudinem in palati desinens ossa, ubi latiorem ostendit, cui innititur, basin. Duplex huic insculpta rima, squammâ osseâ undiq; tecta, excurrens per hujus ossis longitudinem, inserviens transfluxui pituitæ in palatum. Hoc os nasum non parum sustinet ac fulcit, sicuti & decimum cum undecimo, quæ utrimqúe latera hujus diaphragmatis constituunt, excurrentia quoque secundum nasi longitudinem, eumque bifidum reddentia, apertumqúe servantia, ne unquam desit respirationis materia. Ac ne ab externâ causâ pressus nasus frangeretur, flexilem nec tamen fragilem hisce tribuit consistentiam natura, & quodam modo cartilagineam (nunquam tamen non adven tante ætate ossea fiunt) quæ ratione mollitieï, quum humore perpetuò madentia facile putrescant ac consumantur, hæc causa simis naribus non paucos incedentes quod videamus.

Duodecimum nobis erit nobile illud σφηνοειδὲς Græcis, *Cuneiforme os* vocatum latinis. Hoc ſuperiori maxillæ idcirco à me adjudicatur, quoniam per hujus foramina ſe præcipitans cerebri pituita, palatum petit. Hac enim de causâ τὸ κατὰ τὴν ὑπερῴαν ὀστοῦν à Galeno vocitatur. Variantis figuræ reſpectu πολύμορφον Græcis; plurima namque inequalia oſtendit latera, exſtantes proceſſus; protuberantes alias, excavatas, cavernoſas alias, alias ſoraminulentas inequalitates.

Figura oſſis Cuneiformis ſuperficie internâ.

A *Cavitas ſellæ equinæ; ſedes Pituitariæ glandulæ.*

B.B.B.B.B. *Foramina unius lateris, per quæ unà cum nervis pituita tranſit.*

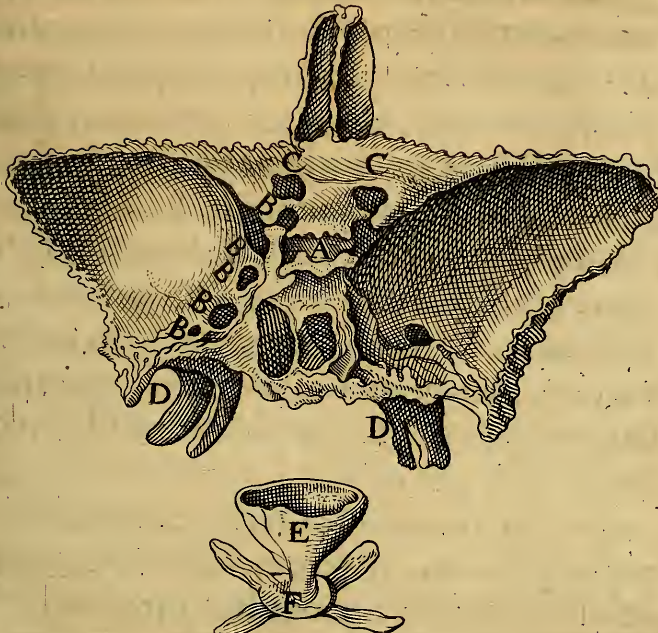
C.C. *Foramina opticorum nervorum.*

D.D. *Proceſſus alati, producentes eos, qui inferiori maxillæ inſerviunt, muſculos.*

E *Infundibulum impoſitum equinæ ſellæ.*

F *Glandula pituitaria, in quam Pelvis ſive Infundibulum deſinit.*

Lati-

Latinis *Basillare os*, quod majorem constituat basis cranij partem. *Os inconiugatum*. quod tamen ei cum colatorio, frontis, occipitis, alijsque commune. Vulgò Græcis σφηνοειδὲς, & eodem respicientes Latini *Cuneiforme* vocitant, quoniam cunei in modum osibus circa basin cranij immissum apparet; inter os occipitis dico, sincipitis, ethmoïdes, frontis, petrosa, palati, aliquotque maxillæ superioris ossa. Hęc enim cuncta tangit, imo jam dicta velut

unita arctéque juncta detinet. Superficies ei duæ, interna ac externa. Interna elegantem illum ostendit sinum *Sellæ equinæ* quem comparant Anatomici, ἐφίππιον inde vocant Græci. In centro Sphenoïdis hic apparet, adstantes gerens prominentes angulos. Sinus hic receptaculum præbet pituitariȩ glandulȩ, hicque ejus usus; Illa velut spongia imbibendo destillantem è cerebro pituitam, quam infundibuli ope accepit, in oculos partim, partim palatum exprimit, idque per decem illa (utrimque quinque sunt) quæ huic ossi insculpta apparent foramina; ut eâ ratione ab eâ liberetur princeps viscus. Exterior superficies quatuor exhibet extensos processus intermediasqúe duas cavitates, quos πτερυγοειδεῖς Grȩcè, Alatos Latinè dixeris. Ab hisce musculos producit natura, motui maxillæ inferioris inservientes. Decimotertio loco recensendum venit nobile illud ossiculum, per quod superflua sua propellit cerebrum, deponitqúe in nares, uti cuneïformis ope in palatum. Hujus causâ fronti insculptum foramen sedem prȩbiturum huic ossi, idqúe eo loco ubi ab alterâ parte nasus ei jungitur. nam per hoc os & respirat, & muccum abjicit cerebrum; Hinc *Colatorium* vocari

solet

ſolet vulgò Anatomicis, Græcis ἠθμοειδὲς, *Cribriforme* Latinis, quod cribri inſtar pluribus exilibus pertuſum ſit foraminulis. Etiam *Os criſtatum* ab acuto & criſtæ gallinaceæ in modum, ab hoc oſſe exſurgente proceſſu, quem vomeri alij comparant. Conſpicuus hic parte hujus oſsis interna; ideò factus, ei uti utrimque adjacentes imò affixi mamillares vocati proceſſus, firmam haberent ſtationem, neque loco facile moverentur. Superficieï oppoſitæ jungit ſe narium diaphragma, de quo paulo ante. Admiranda in hujus exigui oſsiculi, ſummi Dei ſapientia; quum etenim duos ei impoſuiſſet eoſqúe ſingulares uſus, ut nempe tam aëri quàm mucco præberet tranſitum, ita illud effinxit, neutrùm uti ἀθρόως aut magno impetu fieri poſsit. Si namque aëri violenter pateret tranſitus, neqúe ſatis præparatus, verùm crudus, nec rarò aliena imbutus qualitate, irrueret, offenderetqúe non parum, nobilem illam animalitatis officinam. cunctatrix natura plures eï injecit remoras, ſicuti in cavitate oſsis frontis ante expoſitum. Superflua cerebri per eadem hæc oſsiculi hujus foraminula expellenda, niſi & illa eorum exilitate ac anguſtiâ impedirentur, non rarò tanto ruerent

in nares

in nares, perq; deſcendentia earum foramina in oris capacitatem impetu, ſuffocationis uti periculum crearent, repletâ nempe laryngis rimâ. Docent id ſuffocantes catarrhi, laxatis nimirum oſsis colatorij foraminulis, ſimulque deglutitionis muſculis in officio ſegneſcentibus, ſicuti in apoplecticis quotidiana idipſum oſtendunt exempla.

Figura exhibens os ἠθμοειδὲς ſive Colatorium.

A. A. *Interior oßis Frontis ſuperficies; cui immiſſum Colatorium os.*

B. *Colatorium os.*

C. C. *Exilia quibus os Colatorium pertuſum foraminula, quæ cribriformis oßis ei dederunt nomen.*

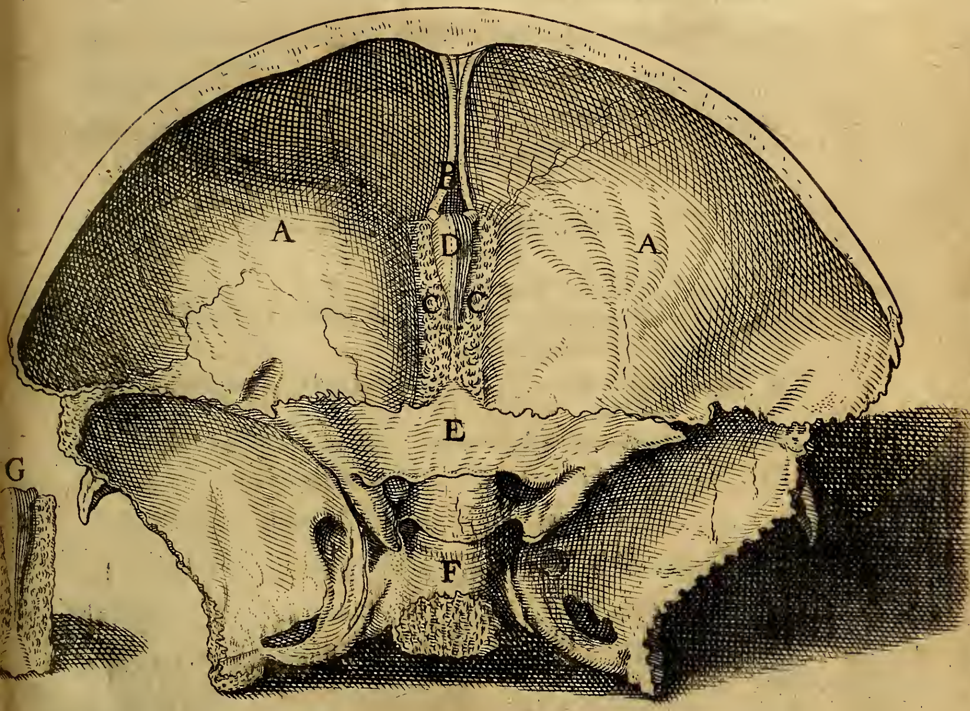
D. *Proceſſus criſtatus cui mamillares adjacent Proceſſus.*

E. *Os Cuneiforme.*

F. *Sella equina vocata Anatomicis in oſſe Cuneiformi.*

G. *Os Colatorium exemtum, & ſeparatim excuſum.*

Ita

Ita ſe habent tredecim illa maxillæ ſuperiori à me adſcripta oſſa; quibus ſedecim ſi addas

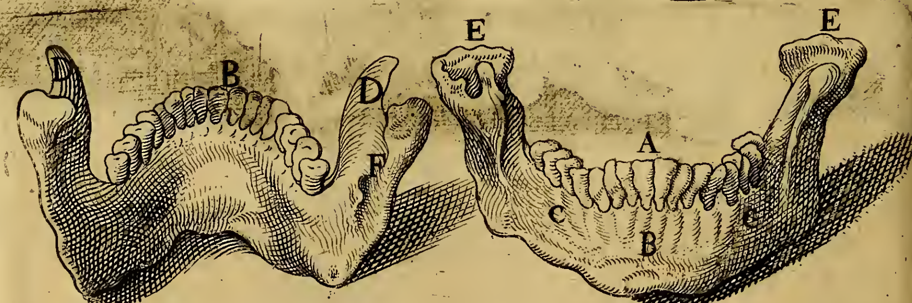
palati ossi insculptos dentes, videbis viginti novem esse numero; quod initio hujus capitis dictum. De dentibus, absolutâ inferiore maxillâ, peculiari agetur capite.

Cap. X.

De maxilla inferiore.

Maxillæ Inferioris pictura.

A. Maxilla parte externa.
B. Eadem externâ parte, & simul Mentum exprimens.
C. C. Anterior maxillæ pars. Mentum.
D. D. Processus acuti, quibus adnati Temporalium musculorum tendines.
E. E. Processus rotundi, immittentes se in sinus ossium Petrosorum.
F. Foramen, per quod vasa ingrediuntur.

Quam-

QVamvis primum natis ex duobus inter ſe per intermediam harmoniam coagmentatis oſsibus conſtare videatur maxilla, in adultis tamen unicum exhibet os. nec video quidnam commodi naturæ ex maxillæ accedere potuiſſet duplicitate; fluctuaſſent ejus oſſa, quæ firma eſſe oportuit, ut maſticationis officium, tum & obturationis oris, ad promovendam naturalem reſpirationem præſtare corpori poſſet. Hæc ἡ κάτω γενύς, latinis *Mandibula* à mandendo; *Maxilla* etiam, & ad diſcrimen jam explicatæ, *Inferior* vocitatur. Hæc per ſe mobilis exiſtit, quod cum Hyoïde peculiare accepit, reliquis cunctis capitis oſsibus denegatum. Movens ſe, oris oſtendit capacitatem. Dividitur in mentum, ipſum maxillæ corpus, & proceſſus. Mentum γένειον & ὀξύγενυς græcis, anterior lata maxillæ pars eſt, cui anteriores inciſorij infixi dentes; è qua pili viris, cum ad pubertatis accedunt annos, erumpunt: Ariſt. 7. Hiſt Anim: cap. 1. & in quo ſicoſi ſe oſtendere ſubinde ſolent tumores, de quibus Gal: 5. κτ̀ τόπους. Huic utrimqne adſtat foramen, per

quod egrediuntur nervi, labrum inferius petentes. quod mentum ac processus interjacet, ipsum maxillæ vocatur corpus, reliqui cui inseruntur dentes. Processus ostendit quatuor, duos utrimque; quorum alter acuminatus, rotundior alter. Posteriore processu maxilla capiti articulatur. Iungit se namque nodosum illud orbiculare caput in sinum, hujus causâ petroso insculptum ossi, ad radicem jugalis ossis, ubi stylo comparatus se extollit processus. Huic articulationi validum circumpositum ligamentum, dislocationi maxillæ prospiciens. Hoc ab influente catarrho nimis emollito, in laxationem maxillæ (eamq; spontaneam) interdum incidit homo. quam sequatur oris hiatura necesse est. Hæc porrò articulatio, periculosa efficit ossis petrosi vulnera; difficulter namq; glutinantur, ob multijugum maxillæ motum. Accedit & altera causa, conjunctio nimirum tendinis musculi temporalis, cum altero maxillæ processu acuminato; hunc namque eum in finem fecit natura. Fit illa junctio sub osse jugali, ne lævi de causa tendini huic adveniat detrimentum; illud namque periculosum valde, uti in ossis Iugalis examine dictum. Tendine hoc convulsio-

vulſionem patiente, adeo validè ſurſum trahitur maxilla, dentibus uti præhenſam ægri inſcij linguam valde lædant ſubinde. Ad horum porrò p oceſſuum radicem, parte interna dico, conſpiciuntur ampla ſatis & conſpicua foramina, aditum præbentia nervo, venæ, arteriæque inferiorum dentium radices petentibus.

CAP. XI.

De Dentibus.

TRactatui de cranij oſsibus finem imponent dentes, ſuperiori inferiorique; maxillæ communes, licet non ſibi per omnia ſimiles. Horum primarium munus, arida ingeſta alimenta minutè concidere, ſicque linguæ ad deglutiendum præbere. Hoc edere eſt, indeque dentibus nomen. *Dens* enim quaſi edens. etiam Græcis ὀδοὺς, quaſi ἐδοὺς; ἔδω eſt comedo. Hinc ænigmatici illi & comparativi loquendi modi, à dentibus deſumti. ita vinum, dentatum, edentu-

lum dicunt, pro mordicante aut ignavo; dentata charta, pro maledica. Ita ſtupidum ac ignavum ſi deſignent, non ineſſe ei dentale dicunt. Dentium hunc uſum ruminantia ſatis comprobant, quibus idcircò illud impoſitum, ſuperioribus dentibus quod careant. Oſtendunt & ſuo idem exemplo qui frigidiore præditi ſtomacho, cibos vix dentibus tactos deglutiunt. Oſtendunt edentuli, gravari à cibo ſumto ſe ſentientes. Sunt dentes numero 32. in ſingulis maxillis ſedecim. Hi diſtribui ſolent in Inciſorios, Caninos, Molares, Serotinos. *Inciſorij* communiter octo, utrimque quatuor. quòd oblatum cibum omnium primi incidant ac comminuant, ſic dicti; indeq; τομικοὶ Græcis. iidem γελάσινοι, *Riſorij*, quòd ridentibus nobis, diductis ſe oſtendant labris. à loco, & ordine, *Primores*. à numero, *Quaterni*. Obſervatum tamen à me non ſemel, non niſi duos eſſe in utraque maxilla, ſed qui tum multò latiores. Hi peculiari ſepti ſuturulâ. an idcirco primi decidunt? primi namque erumpunt. Hi ad pronuntiationem efficaciter conferunt; laborioſas namque litteras editura lingua (quales T. R. L.) hiſce ſe adfigit dentibus, inde τραυλοὶ & ἀγκυλόγλωσσοι. Eleganter, ſuo

ſuo more hac de re *Plinius lib. 7. cap. 16. Nec* "
cibo tantum & alimentis neceſſarij, quippe vocis ſer- "
moniſque regimen primores tenent, concentu quodam "
excipientes ictum linguæ ſeriemque ſtructuræ, atque "
magnitudine mutilantes molienteſve, aut hebetantes "
verba; & cum defluxere, explanationem omnem adi- "
mentes. Qui hos ſequuntur *Canini*, quod acumine canum dentibus ſimiles. quatuor hi; in ſingulis maxillis bini, inciſorios claudentes. qui etiam *Mordentes*, *Fractorij*, & à poſitu *Collaterales*: Etiam *Columellares*; dictante id experientia, hoſce dolentes, frequentius ac efficacius columellam in conſenſum trahere. Qui ſuperiori inhærent maxillæ duo, præ reliquis inſignem obtinent cum oculis conſenſum. Obſervatum à me ſæpius, ægros palpebrarum pati palpitationem, hi ſi doleant; cauſam puto, quod à motorijs oculorum nervis, ramuli radicibus horum inſerti prodeant. Celſo hæc res nota, ita notante *lib. 7. cap. 12. Dens hærens cum ſummo periculo evellitur, ac nonnunquam maxilla loco movetur. idque etiam majore periculo in ſuperioribus dentibus fit, quia poteſt tempora oculoſve concutere*. Ordine tertio *Molares* veniunt, γομφιοὶ Græcis, *Clavales*, ac ſi dicas; quod ita oſsibus impacti. an non & ceteri? ita quidem, ſed non eodem

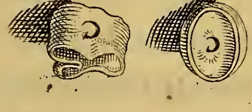
dem modo: illi præter unicam cum non acceperint radicem, hiſce binæ ternæve contigere. In ſingulis maxillis hi numero octo, utrimque quatuor. Latinis hi *Paxillares*, *Maxillares*, *Menſales*; ſuperficiem namque latam ac planam menſæ non abſimilem habent, quæque inde τϱάπεζα Ruffo. Hi ab alijs, præter ſitum, differunt figurâ, uſu, tum & radicum numero. Figura illis plana, lataque ſecus ac jam dictis: uſus, ut velut molendo minutè comminuant quæ ruditer ab alijs confracta, ita moleſtiæ minus ventriculo exhibitura. eſt namque molitio hæc, præparationis loco eï quæ ſequetur in concoctione prima chyloſi. quam ad rem inſignem videre eſt apud Gal. locum 3. *de Natur. facult. cap. 7.* Quartum ordinem *Serotini* complent, numero quatuor; duo in ſuperiore, in maxilla inferiore totidem. Poſtremi hi loco, poſtremi tempore. quod namque poſt alios omnes erumpant, inde Serotini dicti, & *dentes Ætatem complentes*; ea namque ſe oſtendere ſolent ætate, quâ auctrix facultas feriari aſſuevit. communiter namque non ante pubertatis annos emergunt; tum enim genituram excernere homo incipiens, calore nativo præter ſolitum ferociente ac ebulliente, par-

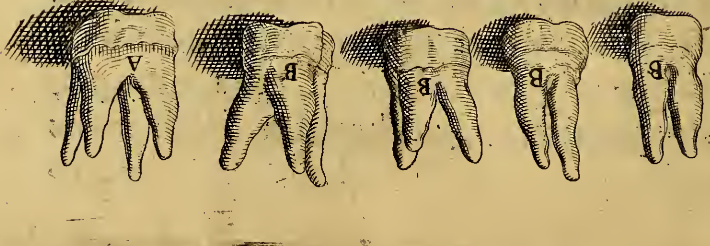
te, partes etiam firmiores alacrioréſq; redditę expultricem ſuam vim exſerunt alacrius. Eo tempore pili in mento, axillis, pectore erumpunt; hircire vox incipit. Notavit lib. de Princip. Hippocrat, in quarto ſeptenario hos nonnullis erumpere, ab anno videlicet XXVII ad XXXIV. Ariſtot. 2. Hiſt. Anim. cap. 4. etiam. LXXX. ætatis anno hos nonnullis apparuiſſe author eſt. Vidi unum ac alterum, qui poſteriore oris parte aliquamdiu quum doluiſſent dolorique placando varia remedia fruſtra fuiſſent adhibita, erupiſſe tandem ſerotinos; qui ideo *Genuini* ſcriptoribus, quod hiſce apparentibus ad genuinam jam pervenerit ætatem homo. Etiam *Sapientiæ dentes*, σοφρωνιστῆρες Græcis; eâ quod ſe oſtendant ætate, quâ relictis nucibus, ſapere homo debeat. Breviſſimas hi accepere radices, nam maxillæ (potiſsimum ſuperioris) is locus, profundam radicem non patitur. Ab hiſce porrò dentibus loquendi modum in eos ſumſere veteres, qui maledicâ linguâ, nomini ac famæ proximi inſidiantur (nam eâ ætatis parte erumpunt quâ in hæc vitia erumpentes non pauci fœdo huic vitio fræna laxare ſolent); tales namque, Dente genuino rodere dicebant. Hallucinari

porrò illos ſciendum eſt,qui dentium eruptionem cernentes, illud hiſce oſsibus peculiare arbitrantur, poſtea quod formentur; quum ſi primum nati maxillam diffringas, dentes intrâ duas ejus tabulas hærentes videre poſsis. *Ne quis tamen ob id dicat, ex maxillis eſſentiale ſumere initium dentes; locale ſumunt tantum. Racicibus dentium ſua velut additamenta, (appendices dici poſſent) è quibus qui decidit dens repullulat denuò. Quod à nonnullis diſceptatur, num dentes quaternis innixi radicibus, reperiantur unquam, autopſiâ decidere facile. ſunt mihi ejuſcemodi dentes; verum, quòd raró inveniantur, non diffiteor.

*Vide maxillam infantilem, pag: 41.

A. Molaris quaternis radic ibus.
B. Dentes Varij.
C. Appendices, quæ ſunt loco radicum dentibus.

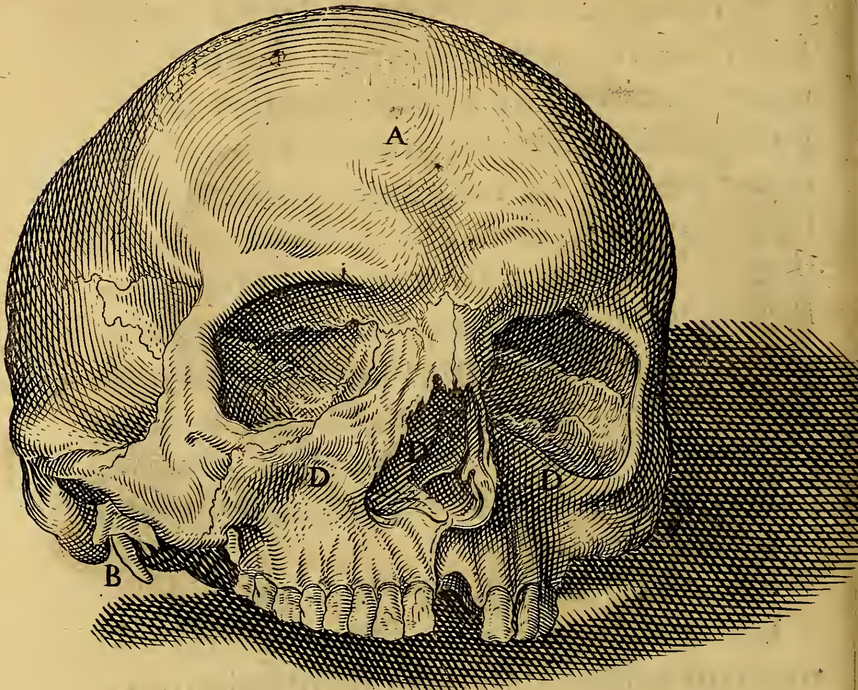

Hæc osſium cranij ratio, quibus deſcribendis prolixior ſi fuerim, facit id eorum nobilitas ac ſingularis uſus. Nec abs re, galeam namque illam conſtituunt, viſcerum nobiliſsimo quam circumpoſuit natura, nominis ſui dignitatem homini quod tribuit. Ea quia plura, operæ pretium me facturum arbitratus ſum, ſi priuſquam ad ſecundam ſceleti pergamus partem, eadem verum ſuccinctè lectori proponamus. Vnum ſupra ſexaginta adjudicavi cranio oſſa; eaq; partium quatuor. quæ quotquot ſunt ſymphyſi juncta apparent, duobus exceptis, inferiore dico maxilla & hyoïde oſſe. Iunguntur autem aut mediante ſuturâ, gomphoſi, aut harmoniâ.

Suturas exhibent figur: 31. 38. 49.

Gomphoſin, dentes; uti figur: pag. 49. Harmoniam eadem figura, exprimens palati, narium oſſa. Quin & naturæ inſuetæ aut hactenus non notatæ ſuturę uti videre eſt figur: pag: 31. tum & 49. litter: g. g.

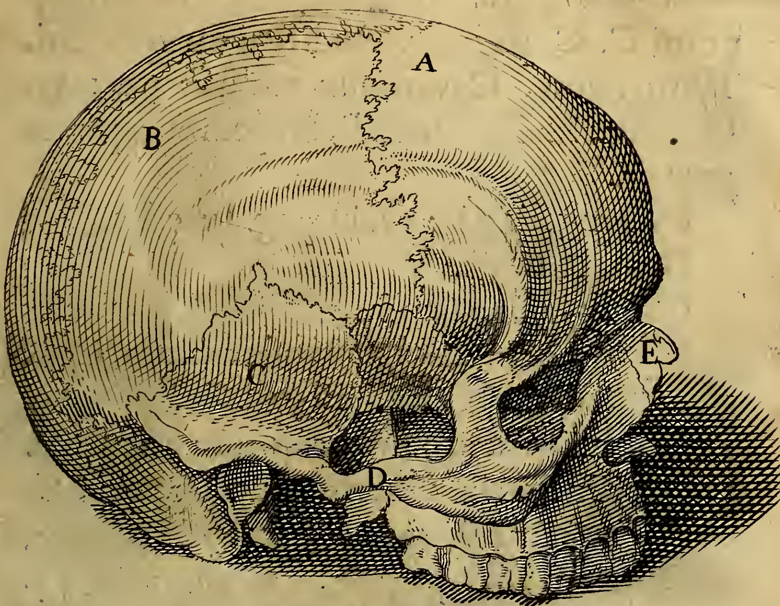
Calvæ oſſa adjudico. 4. Frontis, duo Sincipitis, cum Occipitis. Frontis os hæc exhibet. figura. A.

Per hoc excurrentem ſuturam ſagittalem fig: B.pag:31. Hujus inſignem ad radicem narium cavitatem c.c. figur: pag: 38. Huic immiſsum ethmoïdes os A. A. figur: pag: 47.

Oſsium ſincipitis picturam proponit Fig: pag: 31. Etiam b. Figur. pag: 49.

Oſsium ſincipitis picturam proponit, hujus quæ ſequitur Figuræ litter: B.

Eandem videre eſt figur: pag: 31. tum & figur: 49.b. In hiſce locum qui βρέγμα græcis c. figur: 31. tum & infantile ſceleton pag: 41.

Occiput dat figur: C. pag. 31. etiam B. B. figur: 47. Conſpicuè admodum figur: c. pag: 49. Vide etiam a. pag: 65.

Petroſa temporum oſtendit ſequens fig: C.

Eadem proponit. d. 49. C. 51. Horum Mastoïdeos processus i. 49. Stylo comparatum B. Figur: pag: 84.

Processus cui Auditus Organum insculptum C. C. pag: 47. Auditorium meatum, Tympanum, Cavernulas auditus pag: 55. Ossicula, Malleo, Incudi, Stapedi comparata pag: 54.

Ossa Iugalia pag: 29. D. pag. 47. e. 49. D. 51. d. d. 65.

Os Hyoides pag: 58.

Superioris maxillæ, Ossicula narium. C.C. pag: d. d. 38. O. 49. E. pag: 84.

Ea quæ in majoribus oculorum angulis p. 49. quæ in narrium interioribus D. pag: 84.

Narium interstitium e. pag: 39. F. pag: 85.

Malarum D.D. pag: 84. q. 49. a. b. 64.

Ad palati finem transversa t. t. 49.

Cuneiformeos E. 47. u 49. potissimum verò pag: 69.

Colatorium *A*B. *A*B. pag: 47. tum & Figur: pag: 73.

Dentes, Figur. pag: 84. etiam pag: 49.

Maxillam Inferiorem. pag: 74.

A
B
C
D
E

SECVNDA SCELETI PARS.

Cap. I.

Spinam, ejusque exhibens ossa.

SEcundam sceleti partem *Dorsum* constituit; ita voco cathenatam illam orbicularium mobiliumque ossium compagem, à capite deorsum (unde dorsi vox nata) ad coccygis usque extremum excurrentem. Hæc etiam *Spina* & *Dorsi Spina* (ῥάχις Græcis) ab acuminatis & spinarum in modum exstantibus processibus, quibus hæc ossa armata, Scriptoribus. Qui eam sedem statuunt, fundamentum, originem, ac principium omnium ossium. Nimirum natura artificum navem exstruentium in modum, omnium primò spinam velut carinam ponit; cui dein costas ceteraque corporis iungit ossa, sicque paulatim integrum facit homi-

hominem osseum. Non tamen, ex unico continuato, verum XXXIV separatis, certâ tamen syntaxi iunctis ossibus, spinam formavit Deus. hæc peculiari voce, à multijugo & velut nunquam cessante motu, Græcis σπόνδυλοι, *Vertebræ* vocantur Latinis. Etenim ab hisce corporis pendet motus, imò agilitas; quum quocunque modo se movente corpore etiam ossa hæc se motitent, necesse sit. Vt hac de causa exactam spinæ notitiam medico perquam necessariam lib. de Articul. non abs re moneat Hippocrat. Ad pleniorem morborum cognitionem, eam necessariam ibidem asserens. quæ tamen ne loco mota (præsertim ob inæquales inordinatósque quos hominem interdum peragere motus cernimus) contentam medullam spinalem, ab eaque prodeuntes nervos, premerent ac offenderent, incredibili artificio à sapientissimo Numine sibi invicem articulata. Singulis etenim vertebris, eâ quâ corpora sua ostendunt parte, peculiarem interjecit substantiam albicantem, viscidam quidem ac in modum cartilaginis lubricam; tenacem tamen firmamque. ligamentum cartilagineum non abs re vocaveris. quâ & inter se firmiter nectuntur spinæ ossa, & eorum

M tempe-

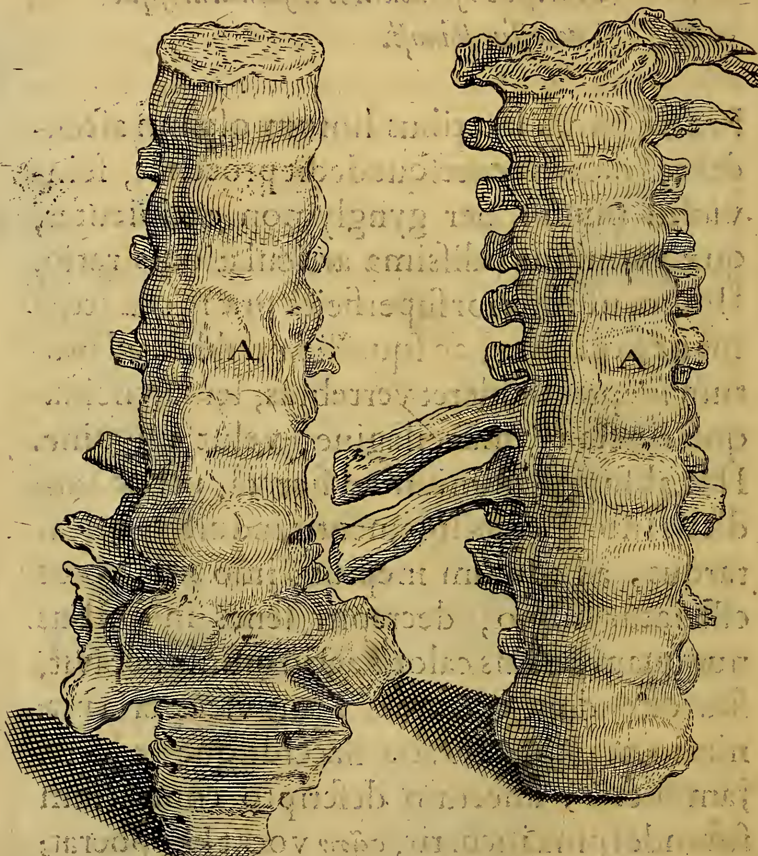
temperatur ſiccitas, quamque ob multiplicem facile incurrerent motum, impeditur aſperitas. Hos ſequens exprimit Figura.

A. *Vertebrarum corpora.*
B. *Cartilagines vertebrarum corporibus interjectæ.*
C. *Processus ascendentes descendentesque.*
D. *Processus spinosi.*

Præter hoc, lateribus horum ossium ascendentes descendentesque dedit processus, seinvicem mutuò per gynglymon excipientes, quæ omnium fidissima articulationis ratio. Horum ne interior superficies præ motu attrituque siccaretur, ac squallida reddita ad motum ineptas redderet vertebras, lentâ viscidâque tincta est muccilagine, velut unguine. Hac absumtâ, nimiumve siccatâ, uti & jam dictis intermedijs ligamentis induratis, quàm tardus, ad motum ineptus, imo silicernius efficiatur homo, decrepiti senes in quibus nunquam cessans caloris actio omnia siccavit, suo ostendunt exemplo. Sicut vice versa præ nimio madore, laxatis flaccidisque redditis jam dictis, affectum descripto contrarium subinde spina incurrit, σεῖσιν vocat Hippocrat; qua viminis in modum flecti potest, efficiturque instabile corpus.

A. *Spina, cujus sibi invicem connatæ vertebræ.*

Præter

Præter eos, quorum ope ſibi invicem articulantur vertebræ proceſſus, etiam tranſverſos duos ſingulæ exſerunt; quibus in thorace coſtę articulantur; in reliquis eorum adalligantur muſculorum tendines ac ligamenta, quos ſpinæ motui deſtinavit natura. Poſt hos unum adhuc, parte ſui poſteriore acutum, ac in modum ſpinæ (hæ huic compagi ſpinæ nomen dederunt) exſtantem oſtendunt, qui propugnaculo ſubjectæ exiſtit medullæ, cujus causâ facta dorſi oſsa. Etenim tria in vertebris notanda; ipſa earum corpora, proceſſus, foramina. Proceſſus habet eorum major pars ſeptem, duos aſcendentes, totidem deſcendentes, tranſverſos duos, unum ſpinoſum quo ſingulæ poſteriore parte armatæ. Corpora vocamus, majorem partem oſſeam, quâ, mediantibus cartilagineis ligamentis, ſibi invicem vertebræ adalligantur. Illa ſingula, conſpicua amplaque oſtendunt foramina; quorum tanta capacitas, contentæ medullæ quanta craſsities. Cuncta illa foramina ſibi invicem juncta ac aptata reſpondent, pariuntque oblongam fiſtulam, à capite ad crurum uſque initium exporrectam, ſedem ac domicilium ſpinalis medullæ indeque emergentium ner-

vorum. Hæc ἱερὰ συρίγξ, Sacram (hoc eſt maxumam, longiſsimam) ac ſi dixeris, vocitata fuit veteribus. Per hanc ex occipitis oſſe prodiens deſcendit ſeſeque effert argentea illa cathena (ut cum ſacro * Scriptore loquamur) à quâ totius pendet corporis motus ac ſenſus, & cujus ſecuritati oſſeum hocce domicilium, Dorſi ſpinam dico, effinxit dicavitque Deus omnipotens. E vertebrarum etenim lateribus emergere videas aliquot nervorum conjugia, quorum ope animalitas univerſo affunditur corpori. Hiſce peculiaria foramina vertebris non inſculpta, verum ubi aſcendentes deſcenteſque conſpiciuntur proceſſus, oſtendunt ſingulæ vertebræ ſemilunatos ſinus; qui bini (injectis ſubjectiſque vertebris unum ſingulis conferentibus) ſibi invicem juncti, foramina effingunt, per quæ & nervis exitus, & venis arterijſque ad nutritionem vivificationemq; medullæ patet aditus. Hiſce obturatis, atrophiam, incurrit medulla; illis aut ob vertebras, loco motas, compreſsis aut aliâ de cauſâ obſtructis, earum ad quas tendunt partium paralyſis.

* *Eccleſiaſ, cap.* 12.

Spinam explicaturus in quinque eam ſeco partes. Prior Collum ſeu cervicem continebit;

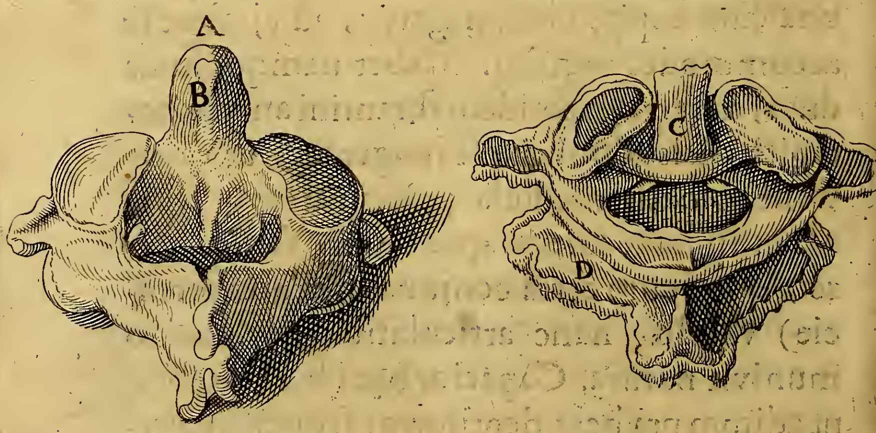
bit; Thoracem ſecunda; Lumbos tertia; quarta os Sacrum; Coccygem ultima.

Collum à colendo ſic Latinis dictum, cujus poſtica pars αὐχὴν & τράχηλος Græcis, Latinis Cervix, ea corporis pars eſt, quę inter caput & pectus media, diſsidere facit à naribus ac ore ventriculum cum pulmone; Ita moras nectens cunctatrix natura, felicius aërem pulmoni, cibum ventriculo præparat. Vertebras hæc habet ſeptem, quarum prima capiti immediatè arctéque juncta, ἐπιστροφεὺς Græcis, quòd unà cum capite circumagatur, ad ejuſque ſe accommodet motum. Habet namque ſinus duos, tuberculis totidem foramini amplo occipitis oſsis adpoſitis, ſe jungentes; ut ea ratione ſpinalis medullæ principio tutus pateret in ſpinam aditus. quæ ne loco facile cederet, (quod cum certâ conjunctum foret pernicie) valido, hanc articulationem vinculo munivit natura. Capacior hęc ideo vertebra, ut aditum præbeat dentiformi ſequentis vertebræ proceſſui, inſigni ſane artificio. Illa ὀδοὺς, *Dens* & *Dentiformis vertebra* dicitur Anatomicis; à peculiari & huic tantum vertebræ proprio proceſſu, dentem exſertum figurâ referente. emergit hic è dictæ vertebræ corpore,

inde-

indeque erectus sursum tendit, seseque in jam descriptæ insinuat vertebræ capacitatem, imò eam superat.

A. *Vertebra secunda.*
B. *Processus Dentiformis.*
C. *Articulatio vertebræ secundæ cum primâ, mediante processu dentiformi,*
D. *Ligamentum duas hasce vertebras sibiinvicem nectens.*

Apice suo occipitis ossi se jungens, eique firmi ac cartilaginei ligamenti ope firmiter nexa. Hic processus, anatomicis Græcis figuræ re-

rę reſpectu etiam κωνοειδὴς & πυρονοειδὴς dicitur; ejus namque ſummitas caput tangens ita circularibus illud agitatur motibus, etiam quieſcente collo. Quæ hanc ſequuntur quatuor, cum ceteris vertebris conveniunt, niſi ſpinoſos proceſſus, ad muſculorum inſertionem, bifidos quòd habeant; habent & tranſverſos conſpicuis pertuſos foraminibus, uti & reliquæ tranſitum prębentibus arterijs nerviſqúe cervicalibus qui à jugulo caput petunt. Anne horum vaſorum ſive ſectione, ſive uſtione, ſteriles redditi Scythæ?

Etiam illud in cervicalibus notandum vertebris, plana, nec uti in alijs, protuberantia earum facta eſſe corpora; idq; ſingulari providæ naturæ ſagacitate, ne ijs incumbens œſophagus cum aſpera arteria, comprimerentur, ſicque aëris cibique impediretur transfluxus. Cujus rei exemplum harum prębet diſlocatio; ſuffocationis periculum ſecum trahens, notante id lib. de Articul. & aph. 35. 4. Hippocrate.

Quæ cervicalium ſeptima, ἄτλας Græcis, *Atlantius nodus* Anatomicis dicitur Scriptoribus, Atlantis inſtar molem totius colli unà cum eï impoſito quod ſuſtineat capite. Eadem hæc

N μέγα

μέγας per excellentiam, Magna dicitur lib. de Inter. Affect: Hippocrati.

Quæ Atlantem ſequuntur ordine duodecim, coſtas eæ excipiunt, cumque ijs unà thoracem efformant. Variat tamen hic ſubinde numerus aut deficiente (tum quum non niſi XI. utrimq; coſtæ) aut abundante earum unâ. poſterius ſæpius accidit. Tranſverſi in hiſce proceſſus quos coſtæ adeunt, duos oſtendunt ſinus, quibus ad firmiorem nexum duobus ſe adfigunt locis coſtæ. nam ab harum conſtitutione indicium temperiei cordis deſumit in Art. Medic. Galenus. latitudinem pectoris, calidi; ejuſdem anguſtiam, frigidi cordis ſignum ſtatuens. at verò prout majores minoreſve hæ vertebræ, pro eo thoracem augeri arctarive æſtimat. Etiam haſce reſpicit vertebras Hipp. dicens 46. aph. libri 6. eos quibus, poſtquam aſthmate tuſsive aliquamdiu laborarunt, gibboſitas in dorſo oritur, pubertatis annos non attingere. præcipitante enim ſe tuſsis materiâ in haſce vertebras, eaſque loco ſuo movens, id efficit, debitè uti amplius non accreſcant; eandem labem coſtis ipſis articulatis adferentes: accreſcentibus contrà vitalibus, thorace contentis viſceribus; quum locus

eorum

eorum non reſpondeat moli, mortis cauſam hęc res adferat neceſſe eſt. Vertebrarum harum corpora quum admodum protuberent, hincque ne ventriculus ijs accumbens durius premeretur metus erat, providè natura Pancreas, molle illud glanduloſum corpus, inſtar pulvinaris interpoſuit; ne uſpiam deeſſent argumenta extollendi ſummam Dei providentiam. Illud in hiſce addendum vertebris, communi quamvis nomine ita cum ceteris vocentur, earum tamen nonnullas peculiaria accepiſſe nomina; Prima namque ἀσφαλεῖα firmam, ſolidam ac ſi dicas, vocatur; huic proxima μασχαλιστήρ, utpote axillis vicina; duodecima διαζώστηρ, à diaphragmate, credo, ei nexo, quod Zonam Scriptoribus vocari, in ejus dicturi ſumus deſcriptione.

Diazoſter lumbales vocatas excipit vertebras. inſignes hę, & tantò majores magiſque reliquis conſpicuę, ceteris quia ſubjectę, baſis loco exiſtunt. hæ quinque numero. Quarum quæ ordine prima, immediatè thoracicarum poſtremę juncta, νεφρίτις peculiariter Gręcis, huic namque renes adjacent. Inſignia hiſce corpora; tranſverſi proceſſus inſignes. an ob venæ cauæ ac arteriæ magnæ hoc loco in-

 cidentis

cidentis bifurcationem? Ordine inter has quinta ac poſtrema ἀσφαλίτης, tutam quaſi dicas, vocatur; nam tutam firmamque hæc accepit in ſacro oſſe ſtationem, quod ob id ὑποσπόνδυλον Græci, uti in ejus hiſtoria jam dicturi ſumus.

CAP. II.

De oſſe ſacro

SAcrum illud ſacræ fiſtulæ os examinandum ſe præbet. vertebras hoc aliquot, ſymphyſi ſibi invicem adnatas, apparentibus intermedijs refert harmonijs; idcircò vertebris à nobis adnumeratur, naturam quamvis illis non habeat ſimilem; utpote os (ita ſingulari voce vocant Anatomici) immobile, quum à multi juga verſione vertebris nomen. pars tamen ſpinæ eſt, neque id negari poteſt; figuram ei gerens ſimilem; medullam continens, nervos per paria emittens. ὑποσπόνδυλον hoc Græcis, poſitus reſpectu. Innititur namque ei velut

baſi ac fundamento ſpina univerſa, qua de cauſa inſignis ei conceſſa latitudo; cujus reſpectu, πλατὺ ὀστοῦν, *Os latum*, etiam vocatur. Sunt in ſceleto latiora, coxendicum oſſa; tribuitur tamen huic id epitheton, reſpectu reliquę ſpinę, cujus pars exiſtens eam tamen latitudine evidenter ſuperat. Sum ejus ſententiæ, eadem de cauſa, etiam ἱερὸν *Sacrum os* vocatum. familiare namque id veteribus quæ magnitudine eminent ſacra vocare; ita Oceanum ἱερὸν πόντον Gręci; ita ſpinę fiſtulam ἱερὰν σύριγγα vocari jam dictum. Non ſum tamen neſcius hac in parte à me diſſentire nonnullos. Sunt qui ſacrum vocatum putent, quoniam miraculosè tempore partus, abſque ullius muſculi ope, dehiſcit, tranſitumque fœtui præbet. At hoc quum fit, violentum eſt, naturæque actiones lædit aut impedit. Alij ita dictum volunt, quaſi exſecrandum. Ita Italorum nonnulli, exſecrari à fœminis eos quibus os hoc ſolito productius aſſerunt. Caudatos namque tales vocant, exiſtimantque maritis ejuſmodi junctas primâ parturigine pleno mori utero. cujus fides penes authores eſto. mihi à coccygis oſſe, opinionem hanc ſumſiſſe originem, ſuſpicio eſt. Conſtat hoc os partibus oſſeis ſeu

bralibus ſex. Salomon Albertus ſæpius ſeptem ſe obſervaſſe aſſerit, quod & mihi videre contigit, ſed rarius.

A. Os

A. *Os ſacrum, cui coccyx adhuc adhæret.*

1.2.3.4.5.6. *Sex partes vertebrales, quibus Sacrum os conſtat.*

B. *Coccygis os, Sacro nexum.*

C. *Coccyx ſeparatim.*

1.2.3.4. *Quatuor e quibus coccyx conſtat, partes.*

Initio ſuo ultimæ lumbali jungitur vertebræ, parte oppoſitâ coccygi. Figuram incurvam gerit; exterius gibberum ac protuberans, ſinuatum ac velut excavatum intus. ubi glabrum, ęquale, nullis aſperitatibus aut inęqualitatibus deformatum conſpicitur, ut tutò & abſq; offendiculo hic quieſcerent inteſtinum rectum, urinaria veſica, uterus; illis namque partibus ſcaphoïdem hancce ſtationem dicavit natura. Externâ ſuperficie condylomata exſtantia oſtendit plura, loca muſculorum connexioni inſervientia. Conſpicua oſtendit utraque ſui parte foramina, eaque ampla. Hinc namque illi emergunt nervi, quorum aliquot conjuncti, maxumum totius corporis pariunt nervum, per tibiæ poſteriora pedes verſus ſe extendentem. Ceterum immobile hoc exiſtit os per ſe, quod ipſum ejus cum coxendicum oſsibus per ſymphyſin mediante ſyn-

ſynchondroſi conjunctio ſatis evidenter oſtendit, qua de re plura ſumus dicturi in oſſium coxendicum deſcriptione.

CAP. III.

De Coccyge.

SAcri oſsis extremo jungitur, arcteque per cartilagineum ligamentum nexa hęret, ſpinæ pars ultima. Appendix hæc velut videtur è quatuor minutis, mollibus, cartilaginoſis oſsiculis; quibus, figuram ſive naturam reſpicias, parum cum reliquis ſpinæ partibus, ſimile. neq; enim mobilia hæc, nec foraminoſa aut cava intus, neq; medullam ſpinalem in ſe habentia, neque nervos emittentia. additamentum ſolum ſpinę ſunt; uſum tamen non gregarium neque contemnendum corpori præſtantes; ori uterino dico, ac ſphincteri recti inteſtini muſculo. Quatuor horum oſsiculorum junctorum ſimulque conſideratorum ſyntaxis, quia in

modum exilis caudæ ſpinæ adhæret; inde ὄῤῥος & ὀῤῥοπύγιον, *Caudæ os* vocitatur Anatomicę rei peritis. etiam in brutis caudatis caudam producit ac conſtituit. Quin & κόκκυξ & *Coccygis os* ſcriptoribus Latinis, à ſimilitudine uti volunt cum cuculi avis roſtro. Hæc, niſi in adultis, oſſeam vix exhibent duritiem; in junioribus mollia admodum (oſsibus tamen cum alijs adſcribo Anatomicis, quum ſubjectum muſculi ſint.) hancque arbitratus ſemper fui cauſam, infantibus adeo familiaris quòd ſit ani procidentia. Etenim ſphincter inteſtini ipſumque rectum inteſtinum huic oſsiculo nexa hærent: Eſt autem humida corporis puerorum conſtitutio hincque fundamentum dictis partibus inſtabile; accedente potiſsimum magno ad egerendum conatu. Eadem mihi viſa cauſa, iuvenculæ quàm annoſæ quòd facilius pariant. Etenim os uteri coccygi innititur; cedat itaque ac reflectatur dilatante ſe utero enixus tempore neceſſe eſt: at in annoſis os hoc ita induruit, cedere difficulter uti queat. Obſervavi, nec ſemel, parturientibus impedimento fuiſſe ſi duro ſolidoq; corpori inſiderent; pendulæ ſunto è gremio obſtetricis, ita minus remoræ ac obſtaculi inveniet

 uter

uteri os; reflectente se, viamque fœtui prodeunti parante coccyge: è quâ, hac de causa, nullos prodire nervos certum est.

Notandum in Spinâ.

OBservatione dignum illud in spinâ existimo, quod cum varijs modis ejus vertebræ loco moveri possint, pluresque sint inordinati corporis motus, à quibus spinæ imminet dislocationis periculum, omnium tamen maxumo in periculo tunc versatur homo, quum prono capite, incurvo repando ac arcuato dorso, inordinatè se movet. Etenim vertebrarum illi, quorum ope per gynglymon sibi invicem hærent firmiterque nexi sunt, processus, eo tempore hiant; attolluntur, seseque erigunt spinosi, ita ut levi de causa tali corporis positu loco suo moveri possit hæc aut illa spinæ pars. Contrà, quum quis ita corpus incurvat anteriora uti promineant occipite calcibus se jungente. Firmantur enim sibi invicem arctissimè dicti processus, clauditurque pertinaciter eorum combinatio, nec aliunde periculum, quàm ut dissiliant solvanturque cartilaginosa ligamenta vertebrarum corpora sibi invicem jungentia.

Porrò

Porrò dislocationum ſpinæ modos ſubjungam, ne quid deſit. Luxari dicuntur vertebræ, quum è naturali ſua ſede ac ſitu dimoventur. Vocatur malum illud græcis ἔκπτωσις definiente Gal. *comm: in Hipp. de Fract:* cum os è naturali ſua removetur ſede citrà fracturam. Duplex namque eſt luxatio, ſimplex aut compoſita. Simplex, quum luxationi aliud nihil quàm oſsium è ſua ſede dimotio accidit: Compoſita, quoties unà cum ſedis dimotione, os luxatum aut frangitur, aut denudatur, aut ulcere corripitur. Luxatio, cui aliud nihil accedit, iterum duplex; alia quum non tam è ſuâ ſede evidenter removetur os, quam ligamenta oſſa nectentia laxantur ſeu dehiſcunt: alia quum oſſa, evidenter mota loco cientur. Prior luxationis modus διάστρεμμα Hippocrati dicitur, Galeno ſeſte; cui στρέμμα, & διάστρεμμα differunt. στρέμμα propriè, levis illa eſt oſsium pedis luxatio; eveniens quum inter incedendum veſtigium fallit, ligamenta contorquens potius quàm oſſa ſuo loco movens. Peculiares porrò dorſi vertebris hæ voces Hippocrati, κύφωσις λόρδωσις, σκολίωσις, σεῖσις.

κύφωσις quæ & κύρτωσις, Latinis *Gibbus* & *Gibboſitas*; quum vertebræ extrà prominent, adeo

recurvo exterius existente dorso, prono uti capite terram spectare cogantur ægri. quod vitium etiam ὕβωμα Gręcis vocatur. Sic itaque affecti, Gręcis ὑβοὶ, κυφοὶ, κυρτοὶ, γλύσοι vocantur. vide Hippocratem lib. *de Artic.* Galen. *comm. in Aphor.* 46. 6. & 35. 4.

Λόρδωσις, quum spinæ vertebræ introrsum feruntur, ita ut in dorso cavitas appareat, in pectore tumor. Latinis *Repanditas.* videatur Galenus locis citatis, ubi λόρδωσιν, εἰς τὸ πρόσω τῆς ῥάχεως διαστροφὴν, vocat, spinæ anteriorem in partem perversionem; eamque fieri εἰς τὰ πρόσω ἰόντων τῶν σπονδύλων, vertebris in anteriora inclinantibus.

Σκολίωσις, Latinis *Divaricatio*, luxationis spinæ species, quum vertebræ loco motæ ad latera inclinant. ita Hipp. σκολιαίνεσθαι significat. lib. *de Artic.* dicente Galeno, esse, τὴν ῥάχεως διαστροφὴν εἰς τὰ πλάγια.

Σεῖσις, *Quassatio* & *Loco-motio*, ubi vertebræ evidenter suo quidem non moventur loco, verum laxatis nimis quibus connectuntur ligamentis ubi vacillant, fluctuant, ac à se invicem in longitudinem abeunt.

SCE-

SECLETI PARS TERTIA.

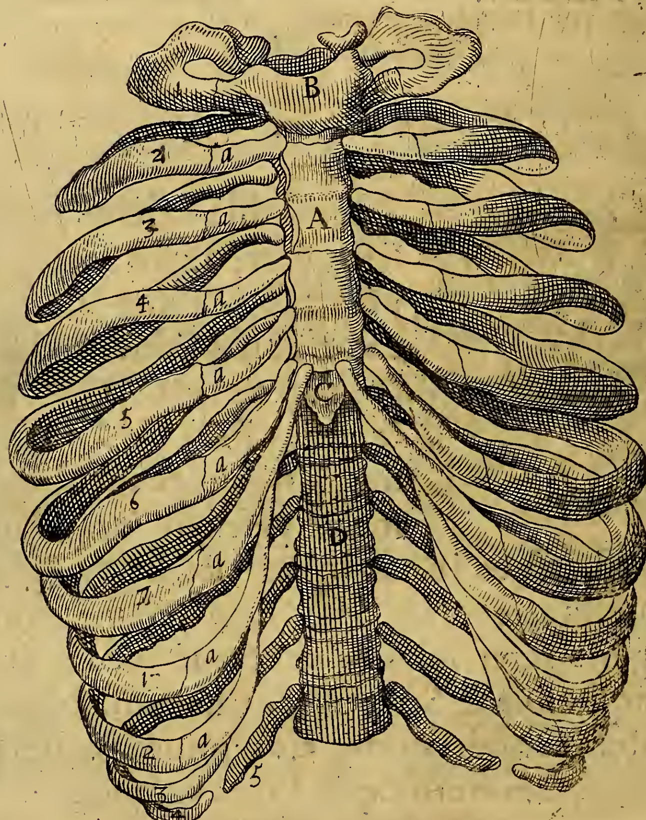
CAP. I.

De Thorace.

VItalium illa officina nunc ſeſe offert; regio corporis perpetuò mobilis; in qua calori ac reſpirationi addictæ partes; in qua Cor viſcerum illud nobiliſsimum, quo rege incolumi mens partibus omnibus una eſt; aſt eo in officio ſegneſcente aut deficiente, rupere fidem. Huic dico inſervit regio corporis inter inguina ac caput media. ita namque ſolent Scriptores, truncum abſque artubus conſideratum, ejus imum inguina ſtatuere, ſummum caput. Poëta hac mente:

——————*Quid enim Venus ebria curat,*
Inguinis & capitis quæ ſint diſcrimina neſcit.

Hanc Scriptores Græci ſubinde κοιλίαν, à conſpicua quam oſtendit cavitate, imò capacitate vocant.

A. Ster-

A. Sternon.
B. Jugulum.
C. Ensiformis cartilago
1.2.3.4.5.6.7. *Costæ legittimæ*
I. II. III. IIII. V. *Costæ spuriæ.*
a portiones cartilagineæ, quibus costæ sterno ne-ctuntur.
D Vertebræ Thoracicæ.

Et cum adiectione κοιλίαν μέσην, & ad eorum imitationem ventrem medium Latini. ita apud Hipp. 2. de morb: πολλάκις γὰρ ἐκρήγνυται ἐς τὴν κοιλίην, καὶ αὐτίκα δοκέει ῥάων εἶναι, ὅταν ἐκ στευοῦ ἐς εὐρυχωρίην ἔλθῃ. " *Sæpe enim pus in* κοιλίην *se offundit, tumque protinus* " *melius habere videntur, quia ex angusto in capaciorem* " *venit locum.* Non inusitatum Græcis quod ca- " vum intus, κοιλίαν vocare. ita στήθικον κοιλίαν vocant ventriculum subinde; ita Erotianus, cerebri cavitates κοιλίας vocat. Philotheus hanc ad rem conspicuum adfert locum. ad Aphor. 15. I. Κοιλίας λέγει τὴν σιτοδόχον, καὶ πᾶσαν κοιλότητα ἐν βά- " θει κειμένην, οἷσι ἐγκεφάλου, καρδίας, καὶ τῶν ἄλλων. *Coilias* " *vocant eam quæ cibos capit partem, tum & omnem ca-* " *vitatem in profundo sitam, uti cerebri, cordis, aliarum-* " *que partium.* "

Verùm hæc universalior vox; magis huic

regioni

regioni familiaris, imò propria est, quâ θωράκα vocant. Vnde autem θῶραξ dictus fuerit, dissentire video Etymologos; Stoïci deducunt, quòd mentem divinam animæ partem continere illis crederetur. ejus namque domicilium cor putabant, thorace contentum. Hanc sententiam inter alios Chrysippus antiquitus acriter fovebat ἀπὸ τοῦ τὸ θεῖον ἡγοῦν τὸ διανοητικὸν αἴρειν. nec is solùm sed & alij non pauci; hinc enim est quod Latini cordatos vocarint. Eò respicit Horatius:

Non tu corpus eras sine pectore?

thoracem pro ipsa sumens sapientia.

Hanc Stoïcorum sententiam rejicit imò explodit non uno loco Galenus, potissimum. 3. *de Platon: & Hipp: Placit: cap.* 5. docens mentem, sapientiam, seu rationalem animam non in corde sed in cerebro suum habere domicilium, cui universa subscribit medicorum schola. Is thoracis vocem à θορέω deducit, quod salio, exsilio; respectu nempe perennis & nunquam cessantis motus quem agentibus ejus motui dicatis peragit musculis, idque ut cordi ac pulmoni bene sit.

Latinis hæc corporis regio *Pectus* dicitur. quæ tamen vox tria illis significat. interdum ipsum

ipſum cor thorace contentum. Iuvenalis ſatyr. 11.

Nocte dieque ſuum geſtare in pectore teſtem.

Interdum pro anteriore tãtum thoracis parte:

——— triplici ſervantur pectora ferro
nam tergo tunc nullus erat metus.

Pro univerſa hac corporis regione ſimul conſiderata. Pectus dicentes, quod ex compactis inter ſe coſtis conſtet. Quinam ejus termini? alij hoc ævo, quam antiquitus. Hipp. lib. de Art. ſub ejus nomine etiam abdomen comprehendit; Thoracem vocans, quo hepar continetur. Manifeſtius Ariſt. 1. Hiſt. Anim. cap. 7. Thoracem vocans, quod à collo ad pudenda extenditur. Galeni ævo, quæ & hodie obtinet, regio dicebatur, quæ coſtis comprehenditur; cujus ſuperior terminus claviculæ ſeu jugulum, inferior diaphragma ſeu præcordia. Videatur 9. *Anatom. Adminiſt. cap.* 1. & 6. *de uſib. part. cap.* 2. Verè Horatius:

Multa renaſcentur quæ jam cecidere: cadentque
Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet uſus
Quem penes arbitrium eſt & vis & norma loquendi.

Iugulum cavus is eſt locus ad colli radicem

quem claviculæ comprehendunt. Præcordia nota sunt.

Partes thoracem constituentes, continentes aliæ, aliæ contentæ. Continentes, aliæ re- reliquo corpori communes, thoraci propriæ aliæ; uti ossa, musculi, pleura. nobis hic de ossibus agendum. Thoraci ossa adscribo XLVII. (moneo autem, me duodecim vertebras à spina mutuari, ne quis illas bis numerari debere putet) nimirum XXIV costas. XII vertebras, partes osseas sterni VII, claviculas duas; cum totidem scapulis. Hæc ita sibi invicem articulantur, capacissimam uti figuram thoraci tribuant, rotundam nimirum. sicque fuit necesse, ut quàm liberrimè se movere posset pulmo, utpote à quo refocillatio, imo conservatio pendet vitalitatis. *Gal.* 13. *de usib part.* 6.*cap.* naturæ quatuor fuisse in thoracis conformatione scopos vult, vocem, respirationem, cordis motum, pulmonis expansionem. Sane posterior causa quantæ sit necessitatis, satis ex *Aph.* 46. 6. patet cuius explicationem anteà dedimus. cap. 2. partis 2. Ita hac de causâ claviculis donatus homo. Huc respicit Hipp. *Epid.* 6. *sect.* 3. in tabem pronos esse, quibus alatæ sunt scapulæ, asserens. hoc autem iis accidit, vitiatâ quibus capax illa rotunda thoracis figura.

CAP. II.

De Coſtis.

PRæcipuam thoracis partem Coſtæ conſtituunt, duobus ſemicirculis ſe iungentes, eaque ratione orbicularem pectori conferentes figuram. Hæ à cuſtodiendo ſic dictæ. Græcis πλευραι; aut quoniam latera conſtituunt (eſt πλευρὰ latus Græcis:) aut πλευραι quaſi πνευραι à πνέω quod ſpiro; πνεῦμα ſpiritus. ita reſpiratorium viſcus πνεύμων Græcis. Sunt autem ad reſpirationem ita neceſſariæ coſtæ, abſque illis uti hęc peragi nequeat. Officina reſpirationis pulmo eſt: Is motu per ſe deſtituitur, ſed ad motum thoracis motitatur; thoracis autem motus, à motu pendet coſtarum; quem perficiunt muſculi; diaphragma partim, partim intercoſtales, alijque. Sunt coſtæ communiter XXIV. numero, utroque thoracis latere XII. fit interdum XXII. uti ſint; fit & ut XXVI. quod frequentius. Luſus

naturæ est pro subiectæ in quam agit materiæ diversitate Hæ porrò quum variant, etiam vertebrarum thoracicarum variat numerus, quod ipsum in vertebrarum monui examine. Nec variat hic numerus pro sexus varietate, cum tot sint viris, quot fæminis. docet id autopsia, fidissimus rerum decidendarum iudex. ut ad locum in sacris Genes. 2. recurrere opus non sit. quamvis is rectè si inspiciatur eï sententiæ non opituletur, quum disertè dicat; Iovam Deum ex illa quam Adamo detraxerat costa mulierem conformasse; non itaque figuram suam illa retinuit. Dividi autem solent in legittimas & illegittimas sive spurias, Legittimæ utrimque septem, superiores nimirum, incipiendo à claviculis & deòrsum numerando; inferiores quinque spuriæ vocari solent. Ita primus distribuit Hipp. lib. *de Loc. in homine* & lib. *de Iudicationib.* videatur hanc ad rem Galenus lib. 5. *Anatom. Administ.* cap. 4. *de Oss. cap.* 12. & 7. *de usib. part.* *cap.* 21. legittimæ simpliciter vocantur πλεύραι tum & cum adiectione ἀληθεῖς; illegitimæ νόθαι id est spuriæ. unde hoc? respondetur vulgo, quod superiores in sternon, inferiores non nisi mediante cartilagineâ, ei infigantur apophysi. cum tamen si

quis

quis rectè rem intueatur, videbit, tam has quam illas cartilagineis apophysibus sterno necti. aliam veteribus fuisse causam reor; quod nimirum costas proprie vitalibus thoraceque contentis partibus quum destinarit natura (illarum enim custodiæ dicatæ) illæ dictæ sint veræ, hoc officium verè corpori quæ præstant. tales sunt superiores septem: inferiores namque non solum vitalibus, sed & naturalibus nonnullis, Iecori dico, Lieni, Ventriculo inserviunt, eoque à vera costarum naturâ recedunt. idipsum ostendit sensus; obliquum namque quum habeat situm diaphragma, utrimque constituit præcordia, sedes ab unâ parte iecoris, ab aliâ ventriculi & lienis. Idem ostendit locus Hipp. lib. *de Artic. sect* 3. ubi iubet ut in costarum fractura ægri liberalius cibo se repleant, ut ea ratione distentus ventriculus premat veluti agatque extrorsum depressas costas. verba eius hæc: *Si continua febris* " *ipsos* (loquitur de ijs intus quibus fractę, sive " depressę costę) *non infestat, etiam vasa ob inediam* " *his vacua fieri deterius est: etenim moderata ventris* " *repletio, costarum est directio; contra ventriculus* " *vacuus, costas reddit pendulas, unde dolor intenditur.* " Ita Paręus lib: 14. cap. 11. se observasse scri- "

 bit, "

bit, quod quibus ſpurię coſtę intus fractæ, ab aſſumto cibo melius ſe habeant. quibus patet, ventriculo infimas coſtas propugnaculo exiſtere; proprium autem coſtarum quum ſit vitalibus inſervire, hinc eſſe exiſtimo notharum coſtarum infimę quod invenerint nomen· Idem probatur exemplo Milienſis apud Hipp. 5. Epidem *cui onuſtus currus coſtas intus depreſſerat fregeratque: ſequuta eſt ægro* (inquit Hipp.) *collectio puris intra fractas coſtas. hic* (notandum) *uſtus fuit regione lienis.* Vides lienem coſtis cingi ſed imis; quę hac ratione à verarum coſtarum deflectunt naturâ, quod alijs quàm ad thoracem requiſitis inſerviant partibus. Iunguntur coſtę anterius ſterno per ſynchondroſin, per ſynarthroſin vertebris. Eduxit natura è ſterno portiones cartilagineas, quæ coſtis occurrentes ſeſeque iungentes, ita ſterno eas combinant. cauſam exiſtimo, ut analogia eſſet inter molle ſternum & duriores coſtas. Quia verò inferiores coſtæ deſcendẽdó minores fieri debuerunt, vt thoraci ſua adveniret rotunditas, hac de cauſâ partes cartilagineas illas, etiam productiores fieri neceſſe fuit. hinc eſt, ſpuriæ coſtæ quod μαλθάκαι πλεῦραι, & χονδρώδεις ἄκανθαι vocentur Anatomicis Græcis. Celſus has ῥώας

vocat,

vocat, forte quia breviores redditæ, circa finem deperdi videntur, ſicque à ῥῶ quod fluo, perdo, amitto, vocatas dicamus. Coſtarum nonnullæ peculiares accepere voces. Priores duæ Polluci ἀντίστροφοι, retortas ſeu recurvas quaſi dicas, vocantur, breviſsimę enim quum ſint, admodum in ſe incurvantur. Tertia & quarta στέρεαι eodem Authore; firmas, robuſtas dixeris. Quinta cum ſexta στερνῖτιδες quaſi verè ipſi ſterno infixę. Septima cum octava παρασύροι diſtractas ſeu ad latera tractas dicas. Figura coſtis ſingulis ſemicircularis, ſicq; binę, mediante ſterno ac vertebrâ iunctę integrum conſtituunt circulum, capaciſsimam efficientes pectoris figuram, ob cauſam iam dictam. Harum interior ſuperficies, thoracis reſpiciens cavum, per omnia æqualis, glabra, ac nitida apparet; ne ſi aſpera, ſuâ inæqualitate pleuræ membranæ nocua eſſet. Oſtendunt autem ſingulæ hac ſuperficie ſinum ſecundum earum excurrentem longitudinem, à vertebris incipiendo; quem extima ſuperficies non exhibet. Hic paulatim ſternon verſus ſe extendens evaneſcit, ac deletur. ea coſtarum is conſpicitur parte quâ ſubjectas coſtę reſpiciunt. Notandus autem, nam in hoc tutò requieſcunt vaſa omnis

nis generis (venę dico, arterię, nervuli) coſtis partim, partim intercoſtalibus muſculis, nutrimentum, vitam, ſenſum adferentia. Quod ſi quando ſive ſectione ſive uſtione in intercoſtalibus ſpatijs opus ſit (uti in empyemate, pure in thoracis fluctuante capacitate) hunc locum vitandnm eſſe ſciat chirurgus, ne vaſis hiſce læſis, incommoda inde eveniant. Quod non ex ſolido integro oſſe conſtare thoracem voluerit natura, ſed intercoſtalia fecerit ſpatia, cauſam exiſtimo, partim mobilitatis gratiâ; (repleta namque hęc ſpatia muſculis coſtas ſibi invicem adducentibus abducentibuſque) partim majoris levitatis causâ id à naturâ factum. quod in thorace ſummè neceſſa-

A Sinus

A Sinus excurrens ſecundum coſtæ longitudinem ſuperficie internâ.

Veteribus familiare uſtione aut ſectione thoracem perforare. Vrebant autem intercoſtale aliquod ſpatium, aut appreſſo fungo incenſo, aut ferramento candente. Sectionem novaculâ peragebant; aut (quam rationem Hipp. docet *lib.de intern. Affection.*) terebrâ unam aliquam è ſuperioribus coſtis perforabant, quoad in ipſam perveniſſent pectoris capacitatem, & per factum vulnus, inclinato in locum perforatum ægro, pus educebant. Illam perforationem, in hydrope thoracis, inſtituit dicto loco Hippocrates. Quoniam autem perforationis thoracis facta mentio, obiter id dicere viſum, in quibus affectibus hoc remedij genere uſi veteres; quot modis eo uterentur; quæ inſtrumenta ad id peragendum ipſis uſitata. Vſtione in varijs uſi fuere affectibus. *Libyes* infantum bregmata oeſypo inurebant ovillo incenſo. Scythæ temporum vaſa incidebant, ad intercipiendum pituitæ impetum. Ad caſtigandam humidam partium intemperiem, cauterium ipſis in uſu. Galenus notat 5. Meth. cap. 4. *hac verò ratione tum in pudendis tum in ſede ad talem ſæpe devenire ſolemus*

„ *necessitatem, quia videlicet dictæ partes tum propter*
„ *naturalem humiditatem, tum quod excrementorum sint*
„ *receptacula, putredinem facile incurrant.* Idem monet etiam in læsionibus à venenatis bestijs illud remedium usitatum subinde fuisse, hæc inquiens 13. Meth. cap. 6. *Sunt & qui ore suo virus*
„ *extrahunt, affectam partem apprehendentes, labijsque*
„ *exsugentes. huc pertinet & cauterium & medicamenta*
„ *quæ cauterijs similem faciunt escharam.* Cui affine
„ est in malignis per se ulceribus, uti cancris: aut cum acris valdè ac erodens imò exedens materia, partem infestaret. Idem videatur loco ante citato 5. Meth. cap. 4. Etiam in internarum partium pertinacibus affectibus ustio ipsis in usu, quum nempe eius sortis, nulla uti exhibita prodessent remedia. Ita Hipp. *lib. de intern. Affect.* quinquies in diversis lienis affectibus ustionem præscribit. In jecoris abscessu pus continente urit Hipp. aph. 45. 7. *quicun-*
„ *que hepar habentes suppuratum uruntur, siquidem*
„ *pus purum ac album fluat, evadunt, in membranâ jeco-*
„ *ris externa contineri significatur; sin verò amurcæ si-*
„ *mile prodeat, moriuntur.* Idem *lib. de intern. Affect.* urendo octo plagas jecori imprimit. Iam verò quod in thoracis affectibus ubi educi aliter nequibat materia ad ustionem devenerint,

probatum

probatum ante. Patet idem ex aph. 44.7. *quicunque ἔμπυοι uruntur aut ſecantur, ſi pus prodeat purum ac albicans, evadunt; ſin verò ſubcruentum, cœnoſum, ac graveolens, pereunt.* Ita hydropicos uſtos, ſectoſque; ophthalmicos, ac in multis alijs affectibus, loquuntnr paſsim veterum ſcripta. quæ omnia loca hic coacervare animus mihi non eſt. Ad modum urendi, is diverſus erat pro affectuum diverſitate. ij ſi externi, ratio ut plurimum eadem: niſi quod diverſam partium ſubſtantiam inſpicerent. monet id Hipp. de intern. Affect. inquiens: *urere autem oportet carnoſa quidem ferro, oſſa verò & nervoſa fungis.* In affectionibus verò internis, pro viſcerum malè affectorum diverſâ conditione, diverſam etiam inſtituebant urendi rationem. eam ad rem hæc generalia tradit Hipp. præcepta *lib. intern. Affect.* 1. ut corpus ægri æquali ſemper ſervetur poſitu, ne ob cutis contractionem maius faciendum ſit vulnus 2. ut inter urendum à tuſsi ſibi temperet æger. 3. ſi ureretur thorax, (hoc pręcipit de morb. lib. 3.) *Calidâ aquâ ægrum ieiunum lavato, in ſellâ tum collocato, ſitque ad manum miniſter qui urendum humeris præhenſum concutiat. quod dum fit alius aurem pectori ægri admoveto, ut percipere poſsit ex puris ſtrepitu cui lateri*

ustio admovenda; quod si etiam dubitet, linteum terrâ erythroide tinctum undique thoraci admovendum eaq; parte quâ siccitatem omnium primum ostendebat linteum, ibi de ustione cogitandum. Alius illis ustionis fuit modus liene (aut etiam iecore) malè affectio; tam enim partes visceri iniectas, quàm ipsum urebant viscus. Monet Ægineta lib.6.cap.48. *Marcellus medicus solitus fuit cutem visceri injectam hamulo attollere; hinc oblongo tridente (Triænam Græci vocant) sex efficiebat crustas.* Ad urendum porrò non una illis in usu materia. aut enim actu aut potentiâ vis eï inerat urendi. potentiâ ustulantia, erant calida gradu summo, quæ ob id καυστικὰ vocabant; quorum infinitis apud veteres locis mentio. Inter ea quæ actu urebant, ferrum candens maximè in usu. etiam alia. Theophrastus viticem hoc nomine in usu fuisse scribit. Hipp. non semel fungorum meminit. Verum ne extrà lineam nimis abeam, hic me sisto, ad thoracem vorsoriam faciens. qui volet inter neotericos de cauterijs (sunt plures) videat Fallopium, peculiari & docto tractatu.

CAP.

CAP. III.

De Sterno.

CIrcularis thoraci uti accedat figura, coſtæ anterius junctæ oſſe molli ac fungoſo. Hoc umbonis in modum cordi ac vitalibus contentis objectum, ſicuti à tergo ſcapulas eædem habent. Inde, *Scutum cordis*; etiam *Pectoris os* ſcriptoribus Latinis. Græcis στέρνον, στῆθος ξιφοειδὲς, Στέρνον à firmitudine, ſeu ſoliditate; στερεόω ſolido, firmo. στέρεος ſolidus, firmus. At quî hoc, ingerat quis, quum molle, & tantum non leve ſit os? Sunt qui κάτ' ἀντίφρασιν hoc nomen inveniſſe putent, quaſi minimè firmum nec ſolidum. Alijs ita dictum placet, quia coſtas firmiter cohærere faciat. At hoc facere poteſt, ipſum licet conſiſtentiam non habeat firmam. Rectius ſentire illi mihi videntur, ita ijs olim Græcorum vocitatum, mentem qui in pectore ſitam æſtimabant, quod paulo ante attigimus; ijs dico στέρνον vocatum, παρὰ τὸ στέῤῥον

ξυνȣ εἶναι quod ſub hoc oſſe mentis eſſe firmitudinem putarent. Non diſplicet coniectura, eò magis, quod ſterni vocem græcis ea mente non ſemel ſumi videam. hoc enim illis uſitatum: διὰ στέρνον ἔχειν, meminiſſe, memoriâ tenere; &; βαθύστερνος pro homine cui profunda eſt ſolidaq; mens ac cogitatio; εὔστερνος qui placidus eſt; ποικιλόστερνος verſipellis. Huc illi reſpexiſſe videntur ex neotericis, qui de lapſu ſcutiformis acturi cartilaginis (quæ ſterno nexa) tractatui ſuo titulum fecerunt, de Animæ caſu. Eò autem magis hæc vocis huius placet origo, quòd altera quam huic tribuunt oſsi vox, etiam inde derivetur veteribus. Hippocrati namque non uno loco στῆθος dicitur, unde autem? quoniam in eo τὸ ἡγεμονικὸν ἥστηκεν; nimirum ex Chryſippi ſententiâ, ſicuti anteà dictum. Hipp. ad hanc vocem videatur Coac. ſect. 1. Aph. 45. οἷσι χολώδεος διαχωρήσιος οὔσης περὶ στῆθος δῆξις καὶ πικρότης, κακὸν: *quibus cum bilioſa deiectione, morſu premitur ſtethòs, malum* Ita *aph.* 23. 3. τοῦ δὲ χειμῶνος, πλευρίτιδες, περιπνευμονίαι, πόνοι στηθέων καὶ πλευρέων: *hieme fiunt pleuritides, peripneumoniæ, dolores laterum & pectoris oſsis.* Etiam ξιφοειδὲς vocatur Anatomicis Græcis, Gal. teſtante cap. 13. de oſsibus; reſpectu cartilaginis ita vocatæ, quæ eius

extremitati nexa cernitur, de qua jam jam agemus. Nunquam enim apud me locum eorum inveniet opinio, qui magno molimine probare conantur (neq; gregarij ſunt Anatomici) totum hoc os cum gladio ſeu pugione antiquorum ſimilitudinem habere. Hi ſudant multum dicendo, ſed ne hilum quidem proficiunt. Huic oſsi liceat mihi partes adſcribere oſſeas ſeptem, Galenum ſequuto cap. 12. *lib. de Oſsib.* tum & 7. *de uſib. part.* cap. 21. Autopſiam ſequuto, quæ oſtendit diſcretas intermedijs harmonijs ſeptem oſſeas partes in infantibus primum natis. rationem denique ſequuto; tot enim partibus conſtare debet quot legittimæ exiſtunt coſtæ. Verum quoniam harmoniarum intermediarum maior pars, paulatinâ caloris, omnia ſiccantis & conſumentis, actione obliteratur, ideò conſuetudo eſt vocandi hoc os τὸ ϛέρνον, non τὰ ϛέρνα. Ita caput aut cranium ſingulari dicimus voce, quum tamen è pluribus conſtet oſsibus. Hoc os interius modicè excavatum, exterius paululum protuberans, ut firmius eſſet partim, partim ut rotunditati thoracis quantum poſſet, conferret; ſuperius latius, paulatim deſcendendo anguſtatur. Parte ſuperiore quâ radicem ſive initium tangit

git colli, ipſo ſui medio, ſemilunatum oſtendit ſinum, quem utrimque claviculæ claudunt. hic peculiari voce σφάγη Græcis, Latinis Iugulum; ſic dictum, quod vulnera hic incidentia certò jugulent; indeque ſcriptoribus jugulum petere, jugulare, iugulum præbere.

Virgilius: *Hæc loquitur, iuguloque haud inſcius accipit enſem.*

Ovid: *Obſidis unius jugulum mucrone reſolvit:* Qui iugula duo ſtatuunt (inter quos Celſus lib. 8. Plin: lib. 12.) duo latera colli circà radicem intelligunt. Quur Vero lethale adeò ſit hoc loco hominem lædi, is facile dicet qui in Anatomicis verſatus; ſciet namq;, plura vaſa hoc con currere loco, quæ diſſecta certam perniciem ſecum trahant neceſſe eſt: oriuntur hic muſculi maſtoidei capitis, ſternohyoïdei oſsis hyoïdis. Hic videre eſt ſextæ conjugationis nervos; animæ canalem, arteriam aſperam dico; gulam; venas jugulares; carotides arterias; quibus reſectis, ne ipſa quidem ſi advolet ſalus, niſi miraculum editura, ſalutem attulerit. Parte jugulo perpendiculariter oppoſitâ, infimâ dico ſterno nexâ, inſignis ſe oſtendit cartilago; hæc ξιφοειδὴς Græcis, eademque mente mucronata, enſiformis, gladialis Latinis, figuræ

figuræ nempe reſpectu; uſus verò clypealis, & ſcutum ſtomachi. cum tamen ſtomachum, hoc eſt ſuperius ventriculi orificium neq; ipſum ventriculum ullo modo attingat. Præpoſita fuit diaphragmati, iſque genuinus eius uſus, ſequacem nempe ſe præbere ad vitalis illius muſculi motum, ut qui interiori ejus anectitur ſuperficieï, nullum alias habiturus propugnaculum, cum hoc loco divaricatæ coſtæ à ſeinvicem in diverſa abeant. Hoc ita ſe habere, in ijs qui contabeſcunt apparet (quod dico in pluribus obſervavi) utpote hoc loco conſpicuam oſtendentes lacunam ſeu cavitatem omnes. cauſa, quod ratione nonnaturalis quo conſumuntur æſtus, ſucculentiâ diaphragmatis abſumtâ, illud corrugari faciat ac in ſe contrahi, unaque ſecum trahat hanc cui nectitur, cartilaginem. Obſervavi ut plurimum, hypochondriacos, quique ex abdominis viſcerum (lienis, jecoris, meſenterij potiſsimum) laborant obſtructione, contractum & excavatum mirum in modum hunc oſtendere locum; foveam hi tales hic oſtendunt, etiam pugni capacem. in cauſa eſt dictorum viſcerum nonnaturale pondus, impediens quo minus liberè ſe pandere diaphragma queat. Hujus rei me-

mini nos primùm monitos a Viro Clarissimo Gerardo Bontio, Præceptore meo, non absque honore mihi nominando, quum Anatomen exhiberet (exercuit enim hanc artem, idque summa cum laude in hac Academia primus) Anno 1582. Fit interdum adeò uti siccetur ac induretur hæc cartilago, rigeat uti, utpote osseam nacta duritiem. exempla mihi nota. hi tales de summâ respirandi difficultate semper queruli. Idem à me observatum in epiglottide; quod monui cap. 3. partis 1. huius Osteologiæ. Affectu iam dictis omnino contrario subinde hæc corripitur cartilago, Σᾶσις dico seu *Fluctuatione*; præcipitante namque se in hunc locum humiditate nimia, fit interdum adeò hæc uti cartilago mollescat, eiusque quibus sterno nexa hæret, membranæ lubricæ reddantur, laxata uti à suo osse recedat, neque officium suum diaphragmati amplius prestare queat; hi tales in inspirando laborare se asserunt. Prolapsum mucronatæ cartilaginis & Animę casum affectum vocant, qui de eo scripserunt.

Substantiam sterni si respicias, mollis ea, fungosa, ac levis; quod ipsum singulari instituto à provida natura factum arbitror, ne nimirum

mirum denſam ponderoſamque ſi nactum eſſet, ſuo pondere thoracis motui impedimentum creaſſet. Hæc res nonnullis interdum ægris uſui eſt; illis dico quibus noxia materia ſub ſterno, ſpatio mediaſtini intermedio collecta; illis namque ſectione in ſternon inſtituta ſuccurri ſolet. at verò ob fungoſam conſiſtentiam minore negotio perforari poteſt. Quod dico illud eſt: Tres habet ſternon uſus. 1. cordi ac vitalibus propugnaculo uti ſit. 2. firmiter ſibi invicem uti coſtas devinciat. 3. ut mediaſtini fulciat membranas, eâ ratione impediens, ne pericardium in cor ſe præcipitans, ejus motui impedimento exiſtat. Ita verò ſterno nectuntur mediaſtini membranæ, diſtantiam inter ſe uti habeant, quanta ſterni eſt latitudo. accidit interdum ut triangulares muſculi, ſub ſterno latitantes, inflammentur; aut etiam illa pleuræ pars ſterno quæ juncta, pleuritidem faciat, ruptâque vomicâ pus in hoc ſe effundat ſpatium vacuum; hanc cum in pulmonem deponere natura, ob denſitatem membranarum mediaſtini non poſsit, ne moriantur ægri, ſectione illis ſubveniri ſolet. Exemplum eſt apud Gal. 7. *Anatom. Adminiſt. cap.* 13. quod ob reï raritatem adſcribo: *Ictus*

„ *puer Marilli Mimographi in pectore in palæstra,*
„ *neglectus primùm est, deinde parùm probè curatus.*
„ *post menses quatuor pus in parte percussâ apparuit.*
„ *hoc auferre cogitans medicus, puerum incidit, &, ut*
„ *putabat, subitò ad cicatricem vulnus perduxit. postea*
„ *rursus inflammatio oborta est, mox quoque abscessus;*
„ *iterum sectus puer est, nec amplius cicatrix obduci po-*
„ *tuit. Quapropter herus ipsius pluribus medicis convo-*
„ *catis, inter quos ego quoque eram, deliberare super cu-*
„ *ratione pueri jussit. Cum autem sideratio, quam Græci*
„ σφάκελον *appellant, pectoris affectus videretur omni-*
„ *bus, appareret autem & cordis à sinistrâ ipsius parte*
„ *motus; nemo affectum os excidere audebat: quippe*
„ *arbitrabantur thoracis perforationem necessariò futu-*
„ *ram. Ego autem, citrà perforationem, ut medici quo-*
„ *que appellant, adhibitam, pollicitus sum me excisurum;*
„ *de absoluta verò curatione nihil promisi, cum incertum*
„ *esset, num aliquid ex ijs quæ pectori subjacent, fuerit*
„ *affectum, & quatenus affectum. itaque regione detectâ,*
„ *amplius nihil in pectore læsum apparuit, quàm quod ab*
„ *initio statim videbamus: quare etiam magis ad manus*
„ *operationem venire sum ausus. Cum jam fines quibus*
„ *arteriæ & venæ subhærescunt, utrimque illæsi occur-*
„ *rissent, affectumque ab eo potissimum loco excidissem,*
„ *in quo talis pericardij vertex consistit, cumque nu-*
„ *dum cor appareret, (quippe involucrum ipsius compu-*

truerat,

truerat,)ob hoc quidem haud bonam ſtatim ſpem de puero habebam, attamen in totum brevi temporis ſpatio perſanatus eſt.

Interdum uſuvenit, frangi, aut etiam violenter introrſum deprimi ſternon; quę res ſanguinis ſputum, ſpirandi difficultatem, aliaque ſecum trahit ſymptomata. Hoc caſu exercitati chirurgi ægrum ſupinum collocant, dorſoque ſubſtratis pulvinaribus, uti validus miniſter in ęgri humeros, ambabus innitatur manibus iubent, quaſi eos depreſſurus; alter verò eodem tempore utrimque manibus comprimat coſtas, idque quoad in ſedem ſuam os hoc reſiliat. eius exemplum qui volet apud Paræum videat lib. 14. cap. 10.

CAP. IIII.

Scapulas examinans.

STernon ſicuti cordi anterius velut clypeus, ita lata ſcapularum oſſa eidem fini ei poſterius appoſita. hæc univerſam ſuperiorem dorſi tangunt partem; etenim

 à tergo

à tergo incidentes ictus prȩvidere homo nequit, oculis in occipite destitutus; Hęc ὠμοπλάται Grȩcis à latitudine vocitantur; *Scapulæ* & *Scapularum ossa* Latinis, à scandendo uti nonnulli existimant; à dorso namque incipiendo caput versus scandere videntur. est autem hoc æuo quam antiquitus alia vocis scapularum significatio. Quid si figuræ respectu ita vocata dicamus, quod se habeant velut scaphulæ? quà namque costas respiciunt excavatæ apparent. Etiam *Scoptula operta*, quod cor cum pulmone operiant. *Humeri oßa*, nam humerum non contemnenda sui parte constituunt: etenim coniunctio scapulę, brachij & claviculę humerus dicitur; quòd eï velut humo onera imponi soleant, nec ulli loco nisi dicto articulantur, verum reliquis partibus liberè in dorso fluctuant, ne circumactionibus liberioribusq; brachiorum motibus impedimento sint. libertas hæc causa, quur fidiculas qui patiuntur, reiectis in tergum manibus fune suspensi, in prȩceps demittuntur, quur inquam illud supplicij genus absque osium dislocatione sustinere queant. Qua in re tamen notandum, maiore cnm periculo post tergum attolli, quàm contrà brachia. Cervicem habet scapula non valde

de profundam,ſed ſuperficiariam potius, excipientem brachij oſsis caput; ne autem hæc tam lubrica articulatio levi de cauſa loco mota,motum brachio eripiat,validis circumpoſitis ligamentis huic loco proſpectum, inſuperque quo abundantior eſſet cautela, duos inſignes ei appoſuit proceſſus, huic articulationi ita in ambitu circumpoſitos, ijs uti muſculos licet adfigat natura, evidenter tamen intuenti pateat, ob ſecuritatem hujus ſyntaxeos potiſsimum hos extructos. Horum prior,qui minor ac incurvus,à figura σιγμοειδὴς, κορακοειδὴς, ἀγκυροειδὴς Grę cis vocatur Anatomicis, figurâ quod,corvinum referat roſtrum,aut etiam anchoræ eam partem fundo quæ infigitur, Alter maximus,à gibberâ ſe effert ſcapulæ ſuperficie,& ad hunc locum ubi ventum, liberè à ſcapulæ dorſo ſe attollens, & ſupra iam dictam ſe exſerens articulationem,cum claviculâ ſe iungit. Hunc ἐπωμίδα, ἀκρώμιον, & ἄκανθαν Græci, *ſpinam*, & *ſpinoſum* á figura proceſſum vocant Anatomici Latini.cuius uſus claviculam firmare, validiorem minuſque iniurijs obnoxiam reddere ſcapulam, muſculos nonnullos producere; potiſsimum verò articulationi ſcapulæ & brachij præeſſe,impedireque

ne

ne illa syntaxis solvatur facile. Et notandum sanè quum tam hic quàm anchoræ comparatus, sese supra hanc articulationem attollant, elevatique exstare conspiciantur, hinc petere causam est quur admodum raro brachium aliter excidat quàm inferiora versus, tangentibus se offerente protuberante brachij capite sub axilla. nam positus jam dictorum processuum talis, sursum uti excidere nisi magna violentiâ inæqualique admodum contortione nequeat. Dictus jam processus maximus à dorso scapularum exsurgere dicitur Anatomicis; vocantes scapularum dorsum, superficiem earum extimam leviter gibberam ac protuberantem. χελώνιον vocant Anatomici Græci, testudinem dixeris, testudinis utpote dorso (quæ χελόνη grçcis) non absimilem. Hac superficie à latere spinosi processus oblongus profundusque conspicuus sinus, quem Interscapilium Hyginus vocat. Illud in scapularum figurâ notandum, eâ parte quâ circà spinam latiores apparent, cæterum substantiâ tenuiores τραπέζαι Polluci dici soleant; qnâ verò parte crasșiores factæ, arctantur, ac in acumen desinentes lumbos spectant πτερύγια ab alarum vocari solent similitudine. Quæ vox Hipp.

Hipp. familiaris, qui prominentes alarum in modum ſcapulas diſpoſitionem ad phtiſin præſagire vult. ita inquiens Epid. 6. *quibus ſcapulæ alarum in modum prominent, hi ad tabem proni ſunt.* quod explicans Galenus tum & Palladius Sophiſta cauſam tradunt, quod ſignum ſit ejuſcemodi corpus à prima conformatione frigida fuiſſe temperie donatum; inde cum coſtæ & vertebræ exiles manſerint (caloris etenim eſt pandere ac dilatare) ac in ſe contractæ, tabulatus fit thorax, carinatum pectus, prominentibus acumine coſtis, extrorſum ſcapulas cogentibus ac velut protrudentibus. in talibus namque coſtæ non debitè nutriuntur, hincq́ne nec accreſcunt, iuſtamq́ue acquirunt amplitudinem; accreſcente autem nihilominus pulmone, eò tandem res devenit, exiguâ uti thoracis capacitate contineri nequeant, neque debite ſeſe pandere. inde caloris vitalis putredo, nam eius refocillatio à libera pendet pulmonis actione.

A. *Dorſum ſcapulæ, ſive gibbera eius pars.*

B. *Eiuſdem ſcapulæ ſuperficies cava.*

C. *Sinus, cui caput oſsis humeri ſe immittit.*

D. *Proceſſus anchoræ comparatus.*

E *Proceſſus ſpinoſus, claviculæ ſe iungens.*

CAP. V.

De claviculis.

POstremo loco ea ſe offerunt oſsicula, primus quibus meritò debebatur, quum non tantum homini ſint peculiaria, verum inſuper inſignem conferant thoraci uſum; & talem quidem, hiſce oſsibus longævitatis humanæ cauſam uti tribuant Veteres. Conſpiciuntur anteriore ſuperioréq; pectoris parte, utrimq; à jugulo. Curva ac ſinuoſa ſunt oſsicula, velut obices aut cuneï brachijs ac ſterno interjecti. κλεῖδες Græcis vocantur, *Claviculæ* latinis; ſic dictæ quod thoraci ſint velut clavi, aut ſi velis, velut claves; clavi namque ſicuti aſſeribus impacti, eos ſibi invicem firmiter conferruminant, ita hęc oſſa ſcapulas cum brachijs thoraci iungunt, itaque hoc reſpectu κλεῖδες, παρὰ τὸ κλείειν à jungendo. At clavis ſicuti eſt, ſeram ſeu clauſtrum aperire ac claudere, ita hæc oſſa ſuperiorem ſterni partem claudunt, neve peri-

culoſus is locus admodum pateat, impediunt. κλείω autem eſt, claudo, obſero. hinc κλεὶς clavis, κλεῖθρον clauſtrum. ut de claviculâ, quod de Carnâ Poetæ dici poſsit;

Numine clauſa aperit, claudit aperta ſuo.

Alluſit eo Philippus Macedo, cui quum in prælio colliſa eſſet hæc pars, & medicus petax pecuniam inter curandum identidem poſtularet λάμβανε, inquit, ὅσα βούλη, τὴν γὰρ κλεῖν ἔχεις. *Cape quantum vis, claviculam enim habes.*

Etiam Iugularia oſſa latinis (non Iugalia uti inepte nonnulli) nam iugulum utrimque claudunt; una ſui parte. ſummitati ſterni arctè iuncta. huncque primum arbitror horum oſſium uſum, impedire ne facile iugulum lędatur, nam à iugulando nomen habet; uti & ἀπὸ τοῦ σφάττειν Gręcis σφαγή. Imò vel ſolæ contuſiones in hunc incidentes locum, detrimentum inferre poſsunt loquutioni, voci, capitis motui, reſpirationi; nam dictis actionibus qui famulantur muſculi, ab hoc loco & quidem hiſce oſsibus initium ſumunt. Locus periculoſiſsimus, cui pręterquam quod ſecuritatis cauſâ iugularia hæc appoſuerit oſſa natura, etiam inſignem eodem hoc loco collocavit glandulam, mollitie ſua ſecuritatem allaturam vaſis

hic

hic concurrentibus (enumerata ſunt capite de ſterno) ne validis corporis concuſsionibus rumpantur, impedientem; θύμ☉ hæc Græcis, uti & ipſe locus, vicinus principi viſceri, in quo θυμοειδὴς δύναμις Obſervavi in non uno, cum ira præter ſolitum excandeſcerent, glandulâ hac ſanguine, præter ſolitum turgidâ intumuiſſe iuguli locum. Quin & *Furculas* hæc eadem dicunt oſſa vulgò Anatomici ſcriptores; puto quod velut fulcra pondus ſuperiorum ſuſtineant brachiorum. Is namque eorum primarius uſus, impedire nimirum ne brachia (vaſta & ponderoſa ſatis membra) thoraci innitentia onere ſuo liberum eius impedirent motum. ita namque eſt; cum erectus ſtat homo brachijs rectà deorſum pendulis, ne quidem thoracem tangunt; impedientibus id furculis. quo autem liberior thoracis motus, eò ventilato debitè cordis calore, pręparatóque ei affuſò aëre, vitali melius eſt facultati; indeq́ue firmior vita, imo longævitas. Notat id 4. Generat. Animal. cap. 10. Ariſtot. omnium animantium, elephanto excepto, longævum maximè hominem aſſerens. Certè, ſimiam ſi excipias, perpauca animalia, hiſce oſſibus donata conſpicies. quibus ob id ſecus

ac homini thorax anguſtus, acuminatus, & verè (ut cum Plinio loquamur) carinatus. Oſſicula incurva ſunt, bis ſinuata, ac toties arcuata. attollunt autem ſe prope iugulum, maiore uti robore externas quæ in hæc loca incidunt violentias ſuſtinere poſsint. hic clavicularum locus παρασφάγις Græcis dicitur; oppoſitus, is dico acromion ubi tangit clavicula, ἐπωμὶς. Non tamen me latet vocem illam plura ſignificare, quod Gal. refert comm. I. *Hipp. de Articul.*

CAP. VI.

De Oſſe Cordis.

ENumerata hactenus thoracis oſſa ordinaria exiſtunt (de XII. namque thoracis vertebris, quibus coſtæ articulantur, nihil hic dico, ne actum agam, examinavit namque eas caput I. partis 2.) in cunctis ſubiectis eodem ſe habentia modo; certa intentione à natura producta, ut nimirum ijs in commodum hominis uteretur.

retur. si quæ interdum reperiantur, quæ naturâ aliud agente, nullo instituto, neq; commodum sed incommodum potius allaturæ partes producantur, ossium nomen illa non merentur. tale est quod cordis os à nonnullis describitur. Qui huius mentionem fecit, primus Arist. fuit 3. *de part. Animi* cap. 8. hæc inquiens: ,, *in nullis animantibus os in corde reperire est, præterquam in equis & bubus nonnullis.* Carpitur à Galeno 6 de usib. part. cap. 19. non in ijs solis, verum in omnibus animantibus aut in corde os, aut quid ossi simile reperiri, dicente. qui etiam idem repetit 7. *Anatom. Administ.* ubi occasionem inventi huius ossis refert. ,, *Nuper Romæ elephas,* inquit, *maximus iugulatus fuit. ad cuius dissectionem, quum plærique omnes medici in Anatomicis parum versati convenissent, inter eos ac me orta dissensio de corde, & quidem duplex: prior, num duobus an verò tribus cor ventriculis præditum & num os in corde reperiatur. quod posterius ut evidentius ostenderem, simulac cor exemptum à Cæsarianis coquis fuisset, misi familiarem quendam rogatum, ut os è corde exemtum mihi communicaret, quod ab ijs factum, & etiam hodie à me servatur, vastæ adeo magnitudinis, ut quis videns, vix credat, tantæ molis os in corde hærere posse.* Hæc ille, qui nimium libe-

ralis

ralis in hoc osse, uti parcus nimium Philosophus. Pace etenim Galeni dixerim, neq; in homine (cuius causâ omnia reliqua creata) neq; in simia os aliquod, aut etiam osśis vestigium reperire est. in nonnullis tamen conspici, dubitari non debet, nam de elephante Galeno credimus; quin & in cervo (animali siccißimo) reperiri notißimum est, utpote quod adversus pestem ac malignitatem commendari, ac in quotidiano esse usu, notum est. Inter neotericos, alij hoc os agnoscunt, negant alij. cum posterioribus ego sum, sed hac cum cautione. Certâ intentione os in corde produci falsum est, producatur quamvis per accidens subinde; eodem dico modo, quo laryngis cartilagines ossescere in nonnullis (non omnibus) videmus; uti & epiglottis, scutiformis sterni cartilago, cartilaginea spinæ vertebris interposita ligamenta; uti coccyx in annosis & calidis; os uteri in nonnullis foeminis. Nimirum multi iugâ caloris actione fit, nonnulla uti animantia calidius sicciusque quibus contigit cor, fit inquam interdum uti initium caudicis magnæ sive aortæ arteriæ ubi è sinistro prodit ventriculo (loco valde æstuante utpote in quo lares ac focum caloris esse voluit natura)

natura) adeò induretur, osseam uti induat duritiem quod ipsum tamen os, certâ intentione productum, vocari nequit. Etenim neque in vitulino corde unquam reperies, bubulum licet maiore parte ostendat, quod nondum satis caloris efficaciam expertum fuit illud cor. Quum tot reperiantur apud Neotericos exempla rara eorum, quæ præter ordinariam naturæ legem evenire solent, eorum tamen nullus os in humano corde repertum notat; quum tamen eorum alij calculos dicant in cordis ventriculis repertos, vermes, carunculas, sævum similiaque. Ego in sinistro cordis ventriculo foeminæ, quæ inopinâ morte subitò exstincta, inveni substantiam vitello ovi ita similem, ut iurasses aliud non esse. Sunt qui in pulmone inventa dicant ossa. Vnicum habet exemplum Coiterus, notans Fallopium in subiecto humano Patavij dissecto, observasse, aortam arteriam totam osseam redditam. Columbus, septum ventriculos cordis distinguens, in cartilaginem conversum vidisse se notat. Natura nihil nisi certâ intentione ac destinato producit fine; unicus autem ei semper finis, frui producto, inde commodum usumque percipere: at verò os in corde si ima-

 ginari

ginari velimus, nullum non ſolum commodum, ut contrà incommodum ſit daturum. Oſsium namque natura quum ſit, ut aut fundamento ſint partibus, aut propugnaculo; poſterius eſſe nequit. non enim ambit cor. neque prius, quum potius ſuo pondere cor deorſum ſit præcipitaturum; partiumve duritie motus libertatem ei erepturum. Arterijs ſuum eſſe naturâ motum eumq́ue à cordis motu ſeparatum, notum: at quo magis induratur oſſeaq́ue redditur magna arteria, eo minus motui efficitur idonea. Nullum itaque commodum, uſum, utilitatem nullam imaginariam hocce os habere quum poſſet; inſuperq́ue fidiſsimus controverſiarum decidendarum iudex, ſenſus, fidem eï deneget, in numero oſsium thoracis, locum eï minimè concedimus.

SCELETI

SCELETI PARS QVARTA.

Artuum continens oſſa.

Cap. I.

Quid Artus eorumque diviſio.

DIverſo reſpectu diverſimodè diſtribuerunt humanum corpus Veteres. Nonnulli in partes diduxerunt quatuor. Caput, Thoracem, Abdomen, Artus. In tres alij. Principes, Inſervientes, Proprij iuris. Sunt qui in duas, Similares, ac Diſsimilares. Alijs aliæ placuere partitiones. Nos hoc loco ijs accedimus, bifariam univerſum qui ſecant corpus, in Truncum ac Artus. Truncus Græcis ὄλμος, ijs eſt aut corpus, capite, brachijs cruribus mutilum; aut à quo ablatum ſolummodò caput. Virgilius hac mente.

 —*Iacet*

——— *Iacet ingens littore truncus,*
Avulſumque humeris caput, & ſine nomine corpus.
Idem alibi.
Tum caput ipſi aufert domino, truncumque relinquit.

Vox à Botanicis petita, illis namque arbores truncari dicuntur. Idem Poëta.
Vulnera ſiccabat lymphis, corpuſque levabat
Arboris acclivis trunco.

Inde Scriptores quod parte aliquâ truncatum ſeu mutilum, truncum dicunt: Ovid.
Non habet infelix quæ matri brachia tendat
Trunca, ſed oſtendens deiectis vulnera membris
Aſpice mater ait. ———

Artus feſto, partium corporis inter iuncturas connexio; quòd inter ſe partes arctentur ſeu arctè iungantur, ſic dictas putanti. Sipontinus à membris ita diſtinguit, ut artus oſſa ſint cum nervis & venis, membra caro artus tegens. Hincque membranam dictam vult extimam membri partem. Rectius alij, artus in homine vocantes maiora longioraque membra à trunco dependentia. Quid ſi vocis originem à Græcis petamus, quibus τὰ ἄρθρα ea ſunt, quæ in hiſce membris conſpectui maximè

ximè ſe præbent loca. Articulos Latini appellant. Quæ latinis Artus, κῶλα Græcis, quoniam membra hæc velut periodis diſſecta apparent. Familiare id ſcriptoribus colis diſtinguere periodos; à κωλύω impedio, ſiſtitur enim ac impeditur ibi lector; eodem modo & artuum oſſa ſingula ab occurrentibus impediuntur articulis. Artus duplices, ſuperiores; inferiores. Superioribus *Brachiorum* denominatio dictione imponitur Græca: inferiores Latinis *Crura* dicuntur.

CAP. II.

Artuum Superiorum oſſa deſcribens, humeri, cubiti, ulnæ, manus.

AB artubus ſuperioribus ſumo initium. hi *Brachia* Scriptoribus; quæ vox Græca: Βραχίων enim illis, idque à brevitate, ἀπὸ τῆς βραχύτητος, erectus namq; conſiſtens homo (hoc ei familiare) ni ſe inclinet brachijs terram attingere nequit. hinc ut flexile eſſet corpus, flexi-

lis ei concessa spina. Duplex porrò brachij significatio, ampla, arctaque. Laxâ describitur ab Arist. 1. Hist. Anim. cap. 15. à Gal. in I. Hipp. de Articul. ut sit universum illud, quod à summo humero ad extremam usque manum, seu digitorum excurrit apices. hac significatione etiam non raró χεὶρ dicitur Græcis; Hippocrat. χεῖρα ἄκραν vocat; Significatione arctâ, pro parte eâ accipitur, quæ inter cubitum summamque manum media est. Priore significatu accipientes brachijs singulis xxx. adscribimus ossa; quę tripartito dividimus, in ea quę humerum, quæ cubitum, quęque summam constituunt manum. *Humeri os* ἀγκὼν Græcis, ita dictum quod unà humerum constituat: monitum hoc in scapulæ historiâ. Ossa hæc scapulas & cubiti flexuram intercedunt. Etiam *Armi*, quod ab hisce arma dependeant. Apud Poëtam passim obvia loca. hoc à nonnullis omnium corporis osium longissimum post os femoris statuitur, quum tamen à tibiâ ac fibulâ superetur. Articulatur superius cum scapulæ cervice; qui locus ὦμος græcis, iungens caput suum superficiario eius sinui. addita valida ligamenta, ne facile loco suo moveretur, impedientia: additi insuper insignes illi duo scapu-

læ

læ processus, alter spinæ; rostro corvino comparatus alter. Figura eius unicuique licet obvia, quia tamen eleganter à Celso depingitur, eius audiantur verba cap. 1. lib. 8. *Hinc* (à scapulis nimirum) *humerus incipit; extremis utrimque capitibus tumidus, mollis, medio teres, durus, medullosus. Superius humeri caput rotundius quam cetera ossa verticulatis scapularum osibus inseritur; at inferius duos habet processus, inter quos quod medium est, magis etiam extremis partibus sinuatum.* Dicit *hinc humerum incipere*, nimirum à scapulâ quam descripserat. quasi dicat ubi scapula desinit, seséque iungit os brachij primum, ibi humerus est. ut humerus non sit certa corporis pars, sed locus tantum, sic dictus Sipontino, ab humo, qui ferendis uti oneribus, ita & hic locus aptus est. Itaque quum hoc os humerum dixerit Celsus, humeri os intellexit. *Extremis utrimque capitibus tumidum* addit, non tamen ignoravit, superius ei unum solummodò, inferius verò duo esse capita. *Molle ac durum* hoc vocat os, quod ne quis in tanto Authore carpat, is sciat, molle eum hoc statuere os respectu copiosæ, quam in se habet, medullæ, idcircò namque addit, *medullosum*; durum verò substantiæ osseæ, eius fistulæ quæ circumposita, respectu. Scapula-

rum

rum oſſa *verticulata* vocat, verticibus prædita ac ſi dicat. credo eum per vertices cervices horum intelligere oſsium, quas poſt femorum oſſa admodum conſpicuas oſtendit. Notandum in hiſce oſsibus, circà verticulata eorum capita (ut cum Celſo loquamur) duos exiles apparere tumidos proceſſus, mediam oſtendentes rimam. hi illis reſpondent in femorum oſsibus proceſsibus, qui trochanteres Anatomicis dicuntur, circumactioni eorum dicati. Inferior huius oſsis pars in capita partim, partim in conſpicuos deſinit ſinus; de quibus in eorum quæ ſuccedunt oſsium dicemus deſcriptione.

Hæc in ſingulis brachijs bina, ſecundam ſuperiorum artuum conſtituentia partem, incipiunt, ubi iam explicatum deſinit, manuſque finiuntur. Cubiti oſſa hæc Scriptoribus, idque priore ſignificatione. tria namque indicat cubiti vox; eminentiam illam ſive acumen in brachij medio, cui innitimur, ita Hipp. Gal. teſte 12. de uſ. part. c. 2. etiam hac ſignificatione græcis ſumitur, cum κυβιτίζειν dicunt pro eo quod eſt cubito ferire, inde oſsi nomen inditum ſunt qui velint, cubitumque à cubando vocatum; quum origine Græca vox ſit,

Græci

Græci etymologi à κύπτω, quod est obstipo sum capite. Ita namque illi qui meditabundi cubito innituntur. Interdum horum ossium alterum, maius nimirum & humero articulatum; quod Vlnam Latini. Spatium illud quod inter carpum & flexuram cubiti medium, ossibus constans duobus, maiore & minore. quod maius πῆχυς Græcis, *Cubitios* per excellentiam, tum & *Vlna* Scriptoribus. Fuit veteribus mensuræ certum genus ab hoc osse desumtum, cuius apud authores passim mentio. Evang. Matth. cap. 16. *Quis vestrûm sollicitudine suâ cubitum* unum (πῆχυν ἕνα) *staturæ suæ addete potest?* ita veteres significaturi aliquem multum profecisse, iuxtà cubitum profecisse dicebant, hoc est, non digitis, verum cubitis. Fuit autem Antiquis triplex cubitus, maior, minor, geometricus. Maior dicebatur cubitus regius, continebatq; pedes duos minus uno digito (pes palmis constabat quatuor, totidem digitis palma). Minor is est quo Romani vulgò usi; constat palmis sex (Vitruvius testis lib. III. cap. I.) aut sesquipede. Geometricus, sex nostris; constat cubitis, uti Origenes super Genesin annotat, & Augustinus. I. Quæstion. super eundem locum. Vlna hæc humeri ossi

articulatur, idque omnium fidissimâ coniunctione quæ per gynglymon fieri dicitur Anatomicis. Habet namque articulationis loco duo capita quæ utrimque sinubus humeri ossis se iungunt, intermedioque conspicuo admodum sinu eiusdem ossis caput admittit, sicque cum movetur, in modum trochleæ volutatur. verum non nisi rectis, flexionis dico & extensionis motibus; ne ulterius quàm in rectum extendi possit hic locus, imò uinversum brachium. Eandem ob causam est acuminatum ac protuberans huius ossis caput, occurrens cum fundum sinus attigerit ipsi solido humeri ossi, ibi namq; sistitur. Parte opposità unico solummodò loco manum tangit, & tangit tantum non articulatur propriè. Producit enim hic exiguum acuminatum processum, impedientem ne in latus se movens manus excidat aut nimium delabatur. Quid si dicamus etiam robur manui addi ab hoc ossiculo? γραφοειδῆ & συλοειδῆ hunc vocant processum à figura Græci. Intermedio loco, intervallo conspicuo distat hoc os ab osse opposito, cum quo partem secundam artuum superiorum constituit. haud aliter enim se res habet, ac si divaricata ad cubiti initium, coire hæc ossa iterum voluisset

luiſſet natura ad manus initium; ceterum rimâ inſigni à ſe invicem diſtare. cauſam exiſtimo, ne penderoſa nimis exiſterent brachia, uti in coxendicum aut pubis oſsibus, malarum, tibiarum, coſtis factum à naturâ cernimus. Non deeſſe ſcio, qui motus radij cauſa id factum exiſtiment; quod non videtur; non enim fuiſſet difficile naturæ unico eoq́ue ſolido ac integro oſſe hunc motum perficere; ut non dicam, in tibijs eandem conſpici rationem. Alterum os cubitum conſtituens, iam dicto brevius, ſed latius firmiuſq́ue Græcis κέρκις, ἀπὸ τοῦ κρέκειν literarum tranſpoſitione, à pulſando nimirum. Sicuti citharâ canens dicitur κιθάραν κρέκειν; eodem modo manus ab hoc oſſe pulſata, ita movetur. Latinis *Radius* quòd in modum radij moveatur, & cum eo manus. hinc peculiares accepit hoc os muſculos, radij muſculos vocatos; quibus cum cubiti oſſe nihil commune. movent hi radium cum manu ſemicircularibus duobus motibus, quieſcente interim quæ intercedit ulnæ cum humero articulatione. Nam illa gynglymó quum fiat, rectos non niſi motus peragere poteſt. contra ac radio, cui ſuperius unicum, idq́ue verè orbiculare datum capitellum, inſignitum ſinu

conſpicuo quo tangens alterum ex humeri oſsibus caput, ea ratione circulariter à muſculis tractum circumagitur. Parte oppoſitâ lateſcit, & ubi cnm ulnâ denuo coit, inſignem oſtendit ſinum, qui carpum admittens, univerſæ manui tutam præbet ſtationem. In illo namque rectis flexionis ac extenſionis motibus quoties aut per ſe, aut unà cum ulnâ movetur cieri ſolet, circularibus verò quum radij motum ſequitur. Etiam hoc os loco iam dicto radio ſimilem exilem exhibet proceſſum, manum ſiſtens ne in latus nimium prolabatur, tum & ſecuritati tendinis muſculi primi manum moventis, conſulens. Itaque Radij is uſus, ſummâ uti celeritate, cum res exigit manus in orbem agatur; ſicuti ulnæ officium rectis eam motibus ciere. Cubiti oſsibus ea manum quæ conſtituunt, iunguntur. *Manus* à manando ſic dicta, quòd ex brachio promanare videatur, aut quod ex ea digiti emanent. Græcis χεὶρ· χεῖρω, capio illis eſt, παρὰ τὸ ῥᾴον χεῖσθαι. itaque à facile capiendo, nam manibus capere & arripere obvia ſolemus. Hunc uſum commodè præſtare uti manus poſſet, explicatos diſcretoſque fecit digitos natura; quo etiam minutiſsima quæque capere, fingere, formareque

reque possimus. Quod respiciens Anaxagoras organorum organum manum vocare solebat, dicereque vel solo manuum respectu hominem mereri prudentis solertìsque animalis nomen; Nihil etenim pene ingenij solertia aut acumen excogitare potest, manibus quod non aptare perficeréque homo queat. Inde videntur Scriptores sacri Summi Dei admiranda expressuri opera, manuum uti voce. *Manus tuæ fecerunt & formaverunt me*, inquit Psalmista. Idem, *Dextera Domini excelsa est, dextera Domini fecit fortitudinem &c.* In tres eam secant partes Antiqui, καρπὸν, μετακάρπιον, δακτύλους. Κάρπος quasi κάρφος, dialecto. Κάρφω deprimo & humilem facio. est namque carpus manuum initium, partes autem brachiorum maximè demissæ ac infimæ manus. Hanc priorem manus partem latini *Brachiale*. Celsus lib. VIII cap. I. primam vocat Palmæ partem; sumendo palmam pro universâ interiore manus superficie, quæ in volam ac digitos dividi solet. Itaque carpum, sive brachiale, sive primam palmæ partem dicas, idem dixeris; modò illud scias, eam primam esse manus partem, quæ brachij sive cubiti extremum, statim ac immediatè sequitur. Constat hæc ossiculis octo,

ſibi invicem per ſynarthroſin iunctis, mucci-laginis cartilagineæ intermediæ ope. Obſcu-rè namquo licet hæc prima manus moveatur pars, motu tamen prorſus non deſtituitur, uti patet, quum cauam volam effingimus, aut in pugnum cogimus digitos. Referre mihi ſole-bat vir Clariſsimus D. Iohannes Huernius (præceptor quondam noſter, de nobis & A-cademiâ hac maximè meritus, & cuius memo-ria apud nos ſemper futura ſacra, dum ſupereſt Lacheſi, quod torqueat) Chirurgum ſe noviſſe non imperitum, qui facili ratione loco mota hæc oſsicula reſtitueret; nimirum digitis bra-chioq́ue in diverſa tractis ac diductis, ipſe ten-ſum carpum palmâ prȩhenſum validè preme-bat, ſicq́ue in ſuum redire locum faciebat. Horum oſsiculorum uni (quod mihi quintum fuerit) incurvus additus proceſſus, coniun-ctioni tendinum in volâ concurrentium in-ſerviens, eorum dico, qui digitos flectunt.

Secundam manus partem μεταχάρπιον Ariſt. *Poſtbrachiale* Celſus vocat. Huic alij non niſi quatuor, quinque alij adſcribunt oſſa. Hi Pli-nium Authorem habent, qui lib. XI. cap. 43. pollici non niſi binos adſcribit articulos. quod, ſi verum, quinque relinquenda erunt

Poſt-

Poſtbrachiali oſſa. Verum *Pollex* quum à pollendo habeat nomen, unuſque hic tantum poſſit, quantum ſimul reliqui, inclinarim in eam potius ſententiam etiam Pollici ternos deberi articulos, adſcripſerimq́ue metacarpio oſſa quatuor. Oſsicula ſunt oblonga à ſeinvicem diſtantia, ſingula ſingulis obiecta digitis. Intermediæ inter hos rimæ, muſculos continent digitorum qui motibus inſerviunt. internè hæc oſsicula leviter velut excavata cernuntur, protuberant paululum extus, quod ob maius robur factum.

Tertiam manus partem δάκτυλοι *Digiti* conſtituunt, ſic dicti quaſi decenter iuncti; ſicuti παρὰ τὸ δέχεσθαι à capiendo δάκτυλοι, Horum ſingulis terna adſcribimus oſsicula. Quorum ordines φάλαγγες Græcis, quod ordinati diſpoſitique haud aliter, ac in acie (quæ φάλαγξ Græcis) milites. quæ priora metacarpio vicina, προκόνδυλοι Græcis: media κόνδυλοι: poſtrema μετακόνδυλοι, etiam ῥιζωνύχια, quod ab hiſce unguium oriantur radices, Galeno. Qui non illepidè quærit 1 *uſ. part.* cap. 23. quur plures ficti digiti; tum & quur ſeparati non coniuncti à naturâ fuerint? Cauſam dat, ut apprehenſioni redderentur hac ratione idonei; exiguum enim ſi

capien-

capiendum ſit corpuſculum, digitos coniungimus & in arctum contrahimus; ſi quod ſe offert, maioris fuerit molis, diductione dilatationeque digitorum amplam capacémque efficimus manum, hæc fieri nequirent. compacti ſeu coniuncti, neque plures numero ſi exſtitiſſent. Ita lib.1.cap.12. oſſa quur digitis tributa, & quur plura numero quærit? locus lectu non indignus, uti & is quem habet 1.uſ. part.cap.14.

Digitorum qui loco ac ordine primus latinis, à pollendo *Pollex*; tantum namque hic unus pene manui confert, reliqui quantum ſimul iuncti. hac de cauſâ unus hic totidem pene donatus muſculis, quot reliquis ſimul obtigere. Græcis à magnitudine ſeu craſsitie μεγὰς. Etiam ἀντίχειρ Promanum ac ſi dicas (in pede Hallux & Halluchus), norant id veteres, quibus in more, militiâ abdicare eos pollice qui læſi tanquam ad capeſſenda arma inidoneos. De Auguſto ſcribitur, eum, nobilem quendam bonis omnibus privaſſe, qui ut fraudem legi faceret, filijs ſuis ad expeditionem ituris pollicis ademerat uſum. Ita Athenienſes captos Æginetas, truncatis dimiſere pollicibus, ne in poſterum ipſis moleſtiam crearent.

De

De hoc digito veteres notant, illud ei peculiare inesse, ut si indicare velimus, nos alicui faventes esse, pollicem ei ostendamus. Plinius notat lib. 28. cap. 2. *Assensum, inquit, & favorem alienæ victoriæ exprimebat etiam pollex sublatus.* Quo respicit Horat. Epist. lib. 1.

Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.

Secundus λιχανὸς Græcis, à λιχμάομαι lingendo sive lambendo, uti volunt Etymologi. Etiam Δεικτικὸς, latinis *Index*, quod ad indicandum, aut etiam minandum nobis usui sit. Notum est Poetæ.

Pulchrum est digito monstrari.

Hinc etiam *Demonstrativus*. Etiam *Salutaris*, etenim hoc labijs appresso silentium veteres exprimebant, quo nihil homini salutarius.

Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum.

Ita pingebant silentij Deum Harpocratem labium hoc prementem digito, ne Isidis & Serapidis mysterium evulgaretur: Ovid. Meta. 9.

Quique premit vocem, digitoque silentia suadet.

Qua de re egregiè Augustinus 5 de Civit. Dei. Tertius seu à pollice secundus, μέσος, medius vocatur, tum & καταπυγὼν, *Infamis, Impudicus, Verpus, Famosus*. Fuit enim veteribus despectui hic semper habitus, contemtum innuentes hunc

proferebant, adeo quidem in proverbium uti abierit, medium ostendere digitum, pro subsannare, contemnere. Mart.

Rideto & digitum, porrigito medium.

Idem —— *Ostendit digitum sed impudicum.*

Iuvenalis —— *cum fortunæ ipse minaci*

Mandaret laqueum, mediumque ostenderet unguem.

Qui ordine quartus, à statione παράμεσος hunc *Medicum* Latinis vocatum volunt, quod prisci medici eo pharmaca miscere soliti fuerint. Idem hic *Annularis*. Postremus μίκρος, *Parvus, Minimus, Auricularis* quod aurium scalpturę hic inserviat.

CAP. III.

De Artubus Inferioribus & primùm de Ossibus Coxendicum.

INferiores Artus ea voco membra, ad corporis diremtionem quæ initium sumunt. bifurcationem dico, hi namque Artus, Græcis μήροι à μείρω, quod partior, divido, secerno. Latinis

tinis à currendo *Crura*. Sunt velut pali, baſes, & fundamenta molem corporis totius ſuſtinentia. Oſsibus conſtant LXII. quæ in quinque divido partes. Inter hæc primo loco quę occurrunt, lata illa ſunt, oſsi ſacro utrimque iuncta, quæque ſimul eo pacto conſiderata vaſculum aut lagenam referre videntur; conſpicuam dico cavitatem inſigniter vacuam, cui natura incluſit non contemnendam fiſtulæ inteſtinalis partem, utriuſque ſexus urinariam veſicam, uterum denique cum teſtibus, vaſiſque ſpermaticis muliebribus. Oſſa hæc antiquitus nullo certo donata nomine, ἀνώνυμα ob id dicebantur, diſertè id notante lib. de Oſsib. cap. 19. Galeno. Poſteriores tribus diverſis horum oſsium locis ſive partibus, diverſas tres indiderunt voces, *Coxendicum*, *Ilium*, *Pubis* oſſa vocitantes. *Coxendicum* & *Coxæ* vox univerſaliorem ac latam, ſtrictam interdum particularemque habet ſignificationem. Latè ſumta univerſa hæc denotat oſſa. tali mente Græcis ἰσχίον & plurali voce ἰσχία; idque uti Etymologi cenſent παρὰ τὸ ἴσχειν τοὺς καθημένους quod ſedentes ſuſtineat. immobilia namque hæc per ſe ſunt oſſa, ut ſedentibus nobis, hiſce velut firmæ immotæque baſi inniti corporis ſuperiora

 poſſent.

possent. Nam quod movetur quiescente aliquo movetur; tam autem inferiora quàm superiora circà hæc moventur ossa. eò respiciens Arist. inquit. hist. Anim. lib.4. cap.10. ἴσχια δὲ ἔχει τῶν τετραπόδων οὐδὲν, *quadrupedum nullum coxendices habet.* nimirum eo fine ac usu, ut ijs insideant: Ni sic interpreteris, falsitatis Aristotelem redarguent pleraq; bruta coxis donata, quamvis non ita latis uti homo, quia opus non erat. Strictiore significatu coxendicis vox locum tantum in hisce exprimit ossibus, eum nempe, cui femoris os se articulat. Ea mente ἰσχιὰς νόσος, græcis, coxendicis morbus & dolor latinis; talique mente Hippocrati ac Galeno vox hæc non semel sumitur, cum nimirum noxia doloremque excitans materia κοτύλην illam, quam hæc habent ossa invadit. Coxæ dolorem vertit Celsus cap.1. lib.2. vide Hipp. aph. 22.3. & Prorrhet. 2. Hinc ἰσχιάδικοι dicuntur, qui huius loci dolore infestantur; quos Ischiadicos vocant Latini. Acerbi, simulque pertinaces huius loci sunt dolores; adeo quidem ut hinc atrophia non rarò originem trahat, præ dolorum immanitate excarnificatis ægris; tum potissimum eveniens, quum præ hoc affectu corpus aut coxa emaciatur ac contabescit.

tabeſcit. affectus quem ἰσχιαδικὴν φθίσιν vocat in Coac. Hippocrates. Acerbos facit dolores nervus, quo maior in corpore non datur, huic articulationi adiacens. imò conſpicuum inferiori coxendicis parti inſculptum conſpicere eſt ſinum, in quo nervus ne vacillet tuto quieſcit. Tum & peculiare ligamentum ſanguinolentum, quod ex centro capitis oſsis femoris in ipſius acetabuli centrum infigitur, imò ei velut adnaſcitur. Hoc purum ligamentum minimè eſt, ſed nerveæ naturæ, quodque ſæpe inflammatum æſtu ſenſili ſignificant ęgri. Iidem dolores pertinaces, ob inſignem acetabuli profunditatem, ligamentorumque huic loco circumpoſitorum craſsitiem; impedientium quominus aut diſcuti materia poſsit, aut topicorum efficacia ipſam attingere. Etiam *Ilium* vox hiſce tribuitur oſsibus. quum verè ſint Ilia; λαγῶνες Græcis, partes horum oſſium laterales & ſuperiores ubi in acutum deſinunt ſupercilium. Is in utroqne oſſe locus λαγὼν dicitur Græcis) Dorſum & Spina coxendicis, ab acumine Anatomicis) παρὰ τὸ λάπαρον; Laterales namque abdominis partes locis hiſce iunctæ, oſsibus deſtitutæ verè molles exiſtunt ac ad tactum cedentes. hæc latinis Ilia.

ſub quibus quum ferantur ſeminaria vaſa, illis in tranſitu per peritonæum ſolutis Ruptura evenire quum ſoleat, hinc originem traxiſſe arbitror, ut cui malè volumus, ei rumpantur ut Ilia precemur, hoc eſt, ut in rupturam incidat peritonæi, ſeu ut herniofus fiat. Illud obſervavi, Scorbuticos de dolore ilij admodum querulos eſſe; poſsitq; quis ſuſpicari, inde noſtratibus *Scheurbuyc* vocari illum affectum; quum præ torminibus latera abdominis rumpi ac diſcerpi illis videantur. cauſam puto, quod melancholica illius affectus materia præ pondere deorſum præcipitata, ilioque inteſtino quà loca hæc tangit, collecta, ac in flatus verſa (etenim melancholicos flatulentos eſſe notum eſt) diſtentiones, divulſiones, ac ῥήγματα excitet. Vocantur & *Pubis* oſſa, τῆς ἥβης Græcis. ita tamen propriè anterior horum oſſium locus, ubi ſibi invicem per ſynchondroſin unita, conſpicua illa occurrunt hiſce inſculpta foramina. ſic dicta, quod pubi ſubiectus hic locus. Infima enim hypogaſtrij pars ubi pili erumpunt, Latinis Pubes, ἥβη Græcis; ab ἥδω etymologo teſte, delecto nimirum, oblecto, iucunditate afficio. cauſa nota. Pili quum communiter ante XVIII. annum hoc loco

loco erumpere ſoleant, inde anni illi, pubertatis vocari ſolent; quique illam attigerunt ætatem, puberes. Evidens huic loco cum capite ſympathia, eaque efficax; nam eodem quo in pube, etiam in mento erumpere ſolet lanugo tempore. Accedit, quod hyſtericæ de gutture, tum & vertice, querulæ ſemper ſint. Hæc oſſa quò magis partus tempore dehiſcunt, (quod tamen naturale aut uſitatum ipſis non eſt) eò facilius peragitur parturitio. In more obſtetricibus nonnullis, puellulis primum natis pollice hunc locum premere, ſicque harmoniam hanc diſſolvere; tales mobile ſemper gerunt hoc os; quod autem non coaleſcant ita ſoluta oſſa, cauſam puto, motum, continuumque oſsium ad ſeinuicem attritum. Inſignia porrò oſtendunt hæc oſſa foramina, de amplitudine cum occipitis oſſe certantia. illa levitatis causâ facta puto. errant namque qui per hæc, vaſa ferri exiſtimant.

Sunt & coxendicum oſsibus profundi, patuli, admodumque conſpicui ſinus; Acetabula vocant Anatomici; quibus profundiores in nullo oſsium cernere eſt. quod ipſum ne facile hæc ſyntaxis ſolvatur, à naturâ factum. Id namque ſi accidat, claudicet corpus neceſſe

fuerit,

fuerit, utpote cui vniuersa ejus innititur moles. Hisce enim se infigunt protuberantia ossium femorum capita; quibus insignia addita ligamenta, profunditatem dictorum acetabulorum augentia; quæ res causa, semel soluta hæc compages difficulter reponi uti possit. eadem res causa, ægrè uti, nec nisi magno molimine educi queat noxia hoc loco collecta materia. cauterio non rarò opus. Arcta porrò horum ossium est cum sacro osse coniunctio, aut coalitus potius (per symphysin namque fit) naturâ tacitè ostendente, immobilia hæc debere esse ossa. quin & hæc res satis docet, ossa hæc partus tempore nisi violenter, coactaque non dehiscere. Is namq; horum ossium usus, fundamento uti sint corpori. Cui accedit, ut tutam securamq; prębeant stationem utero, Vesicę, Recto intestino. Hæ enim partes tuto quiescunt in illa quam hæc velut lagenula constituit cavitate. Argumentum efficax, non contemnendam esse dictarum partium dignitatem. Quorum examini finem vt faciamus, illud postremò notamus; licet tres sint distinctę, quę hisce tribui solent voces, nihilominus non nisi duo numero esse ossa, aut unicum, si duo sibi invicem articulata simul intuearis,

quod

quod monendum, ob eos, qui ex oſſe coxæ, pubis, ilium diſtincta numerare oſſa ſolent.

CAP. IV.

Femorum, Genuum oſſa proponens.

INferiorum artuum ſecundam partem Femorum conſtituunt oſſa; à ferendo ſic dicta. μήροι, quod hic corpus dividatur, qua de re iam ante. Hiſce longiora oſſa corpus non habet. Supernè cum coxis, infernè cum tibijs articulantur. Quâ coxis iunguntur, inſigne prominenſque caput è conſpicuâ producunt cervice. Efferunt ſe cervices obliquo paulum ab ipſis oſsibus ductu, ſicq; capita promunt. factum id fuit, ut ſpatio à ſe invicem femorum oſſa diſtarent, eâ ratione inceſſum faciliorem reditura. E centro capitum, teres, ſanguinolento-nerveum, enaſcitur ligamentum, quod in acetabuli coxendicis centrum ſe infigit, de quo in dicti oſsis examine; ſicuti & de ligamento lato validoque quod ſecuritati huius ſyntaxeos ipſi articulationi circumpoſitum. Ad cervicum initium duo inſignes ſe offerunt proceſ-

ſus, quorum alter altero maior productiorq́; hiſce adalligati qui femora circumagunt ſeu ſemicircularibus trahunt motibus, muſculi, rotundis capitibus in coxendicis acetabulis ſe volutantibus; nam ad horum motum totius ſequitur cruris motus; quieſcere namq; nequeunt ceterę inferiores artus conſtituentes partes hiſce ſe moventibus. Proceſſus hi ab officio τροχαντῆρες ἀπὸ τοῦ τροχάζειν; *Rotatores* eodem ſenſu Latinis. Ab hiſce deorſum ſi pergas, rotunda ac orbicularia hæc cernere eſt oſſa, oſtendentia poſteriore ſui parte paululum prominentem lineam affigendis muſculis dicatam. Intus planè fiſtuloſa ac medullâ referta. Figura ijs non omninò perpendiculariter recta, verûm paululum ſinuoſa, ac velut exciſa, & nutans, ac incurva. idque, à ſe invicem magis hæc uti diſſita oſſa, inceſſum non impedirent. Etiam hæc res efficit, femur uti femori imponere commodè homo poſsit, quod nautas mali ſummitatem ſcandentes, quod ſartores facere quotidie cernimus. Obſervavi non ſeme leos, crura qui cruribus inijciunt, in eorundem incidiſſe ſtuporem, compreſſo maxumo nervo, qui cum per femorum poſteriora feratur, preſſus liberum animalibus ſpiritibus

tibus denegat tranſitum. Longa multiiugaque obſervatio id me docuit, in ijs lue qui infeſtantur vetereâ, hoc os omnium maxumè illâ infeſtari malignitate; adeo quidem nonnullos ut conſpexerim, à foedâ dicti morbi materiâ carie exeſis ac ſolutis hiſce oſsibus, in ſpontaneam qui inciderint claudicationem. frangebantur illis oſſa hæc, nullâ prægreſſâ externâ violentiâ. Inferius ad genu ubi ventum, duo oſtendunt capita velut inſignia condylomata, intermediumque capacem parte poſteriore conſpicuum ſinum. is ἴγνυς Græcis, Latinis Poples. per hæc loca quæ ſe effert vena ἰγνύτις φλέβς, Poplitis vena vocatur Scriptoribus; cuius frequens apud medicos mentio. hanc in nephritide ſecari iubet Hippocrat. inſigni loco aph. 5. ſect. 1. lib. 6. Epid. *Ad renem doloris gravitas urget, cum cibo implentur, pituitamque vomitione reijciunt; ubi verò dolores plurimum exercuerunt, æruginoſa; & levius quidem habent. Liberantur autem doloribus ubi cibi vacuati fuerint, arenulæque fulvæ ſubſident; & cruentam urinam reddunt: femoris, quod è directo reſpondet ſtupor ſentitur. Quietem agere non conducit, ſed exercitationes, non repleri. Iuvenibus veratrum exhibere oportet, poplitem cædere.* ἐλλεβορίζειν, ἰγνύην τέμνειν dicit Græ-

 cus

cus textus. Porrò articulatio hęc duobus quum peragatur locis, hinc eſt, tibiam quod circumagere nequeamus. Tum & capita hæc poſterius valde quum protuberent, inde eſt ulterius quàm in rectam lineam crura extendere non valeamus. Reperti tamen circà Novam Zemblam homunciones, utrimque genua qui flectebant, quoſque currendo nemo aſſequi poterat. tripedalis hiſce erat altitudo, uti coriacei veſtimenti genus, quod mihi domi, ab illis allatum locis, oſtendit.

Femora ubi inferius deſinunt, duo orbicularia ſe offerunt oſsicula. Hiſce artuum inferiorum pars debebatur tertia. præpoſita hęc quam femoris os cum tibia facit articulationi. Is locus, dicta inquam horum inter ſe oſsium coniunctio, γόνυ Græcis, ad eorumque imitationem Genu Latinis vocatur. Græcis quod flectendo γωνίαν id eſt angulum efficiat; aut uti nonnulli, ἀπὸ τοῦ κονεῖν, ab humiliando, (Κονέω eſt miniſtro, famulor, humilio me) cui namque ſupplices, locum hunc ei flectere ac in genua procidere ſolemus. inde Becanus hunc locum Belgis *knie* dictum autumat, quaſi *ken-nie*, id eſt nihil me poſſe fateor. demiſſo namque corpore, tali qui ſunt poſitu, totos ſe

arbitrio

arbitrio ac poteſtati eius cui ſe demittunt, tradere ſatentur. Hinc in Sacris uſitatus hic loquendi modus: *In nomine Ieſu flectetur omne genu. Vivo ego, inquit Dominus, quia mihi flectetur omne genu.* Anne hinc mos ille natus tangendi genua, quibus reverentiam exhibere volumus? videtur ſane. anne hoc ævo ſolum in uſu? Veteribus uſitatum notant paſsim Scriptores. Virgil:

Et genua amplectens effatur talia ſupplex.

Claudian: de raptu Proſerpinæ,

——— Genubuſque ſuos cum ſupplice fletu
Admovere manus.

Evidentiſsimo inſigni que hanc notat conſuetudinem loco Plin. lib. XI. cap. 45. *Hominis genubus quædam & religio ineſt, obſervatione gentium. hæc ſupplices attingunt: ad hæc manus tendunt: hæc ut aras, adorant. fortaſsis quia ineſt ijs vitalitas. namque in ipſâ genu utriuſque commiſſurâ, dextra lævaque à priore parte, gemina quædam buccarum inanitas ineſt, quâ perfoſſâ, ceu iugulo, ſpiritus fugit.* Locus notandus; anne hinc uſitatum Iudæis crurifragium inſtituere in ijs qui cruci affixi, quum extinctos eos vellent? & num illis diſfracta genua? Scio in hiſtoria crucifixionis Salvatoris Chriſti tibiarum, crurum fieri men-

 tionem;

tionem; sed annon vocula σκέλη qua Evangelista ibi utitur, etiam genua significat? Iam, quid illa Plinij verba volunt *gemina quædam buccarum inanitas inest?* quid buccis cum genubus? dicam. Is embryonis in utero situs, crura complicata uti habeat, calcibus nates, genubus genas tangens. nec desunt, ipsos oculorum thalamos ab orbicularibus hisce ossibus in utero effingi qui putent. Certe insignis genubus oculisque intercedit sympatheja, adeo vt in genua provolutis facillimè lachrymæ erumpant. nec desunt à genis qui (de quorum ossibus à nobis dictum cap. 9. partis 1.) genua nomen traxisse existiment. Ab hac itaque articulatione ossa hæc Genuum ossa vocari ceperunt. propriè quamvis Osteologis, ipsa horum ossium coniunctio Genu, γόνυ dicatur; os verò huic loco impositum, ἐπίγονις. idem à figurâ μύλη *Molæ os* (molari lapidi quod non absimile) latinis. Etiam *Oculus genu*, *Genu Rotula*, *Os scutiforme*. Vulgò *Patella* Authore Celso cap. 1. lib. 8. quam vocem origine Græcam arbitror, ἀπὸ τῆς πλατείας à latitudine derivatam. Ossiculorum horum primarius usus, vt conjunctionem ossis femoris ac tibiæ tegant. subest namque huic gemina cavitas, anterius una, una item posterius,

rius, in quibus vitalitatis non parum ab Antiquis poni iam ex Plinio audivimus. Quæ anterius ſe offert cavitas; lentâ tenacique repleta cernitur muccilagine, cujus ope lubricum hunc reddit locum natura, neve præ frequenti ac pene continua in quâ hic verſatur locus agitatione ſiccatus motui impedimentum adveniret, cavet. Imitari id artifices cernimus, organa ſua motui deſtinata unguine oblinentes. Vidi (neque ſemel) tumore hic oborto, apertâ ruptâve vomicâ, lentorem hunc ſe effudiſſe, arbitrantibus imperitis chirurgis, purulentam eſſe, quam locus eructabat, materiam, quam ob id omni ope exprimendo exhaurire porrò adnitentes, genu reddebant immobile Etiam in hac articulatione arthritidis ea fieri ſolet ſpecies quam gonagram à loco Græci vocant, cui ſcorbutici obnoxij admodum; vt ob id σκελοτύρβη is dicatur affectus Scriptoribus. Eſt namque lieni (in ſcorbuto laboranti) ſingularis cum genubus conſenſus notat in Mercatore Plautus.

Genua hunc curſorem deſerunt, perij
Seditionem facit lien.

Hac de cauſa curſoribus adimere lienem in more fuit veteribus. Plinius notat l. 11. ca. 37.

Peculiare

Peculiare, inquit, *curſus impedimentum, quamobrem curſoribus inuritur. quin & per vulnus etiam exemto liene vivere animalia tradunt.* ne cui fabuloſum videatur, quod de Turcicis curſoribus hodie narratur. Videanturq́ue hanc ad rem exempla apud Rouſettum ſect. 5. cap. 5. de partu Cæſar.

De genuum hoc affectu loquitur Hipp. aph. 20. 4. *quibus non ſebricantibus, genuum accidit gravitas, eos medicamento per inferiora trahente indigere ſignificatur.* Hęc illa laſsitudinis ſpontaneæ ſpecies, quam tenſivam Scriptores dicunt. Ita huc facit aph. 57. 7. *Si ſuperiorum partium aliqua doluerit, ſuperveniens genuum dolor ſolvit.* Ejus exemplum apud Hipp. videre eſt 7. Epid: in Cleocho, qui præ nimio exercitio melliſque uſu in gravitatem imbecillitatemque genuum inciderat. Videatur & hanc ad rem locus Coac: ſect. 1 aph. 31. *Convulſio in febre, manuum ac pedum terrifici labores, mali.* Loquitur ibi de imperfectâ criſi, ſymptomaticâ nimirum. Quia namque in ſuperioribus partibus non fuit cocta materia, parum ſpeï, eam in genubus coqui poſſe; locis exſanguibus, procul à caloris foco diſsitis. Non tamen ſemper eſſe malos poſt criſin apparentes in genubus tumores, ejus

qu

qui in Dealcis horto decumbebat historiâ patet, Epid.3. ubi quum Hipp. dicat *genua & tibias indoluit*, hoc in comm. addit Galen. *genuum dolores quum humoris morbifici deorsum inclinantis signa sunt, in bonis censere oportet*. Patella porrò nulli ossi propriè articulatur, tantum adhæret cavitati quam femur cum tibia concurrens constituit; idque validi ligamenti ope, quod in modum latæ menbranæ hunc locum cingit. Hoc violenter distorto, interdum loco movetur id os; quod quo pacto restitui debeat, ab Hippoc. explicatur circa finem lib. de Artic. in quem commentaria suo dabimus tempore. Frangitur subinde hoc ossiculum; id quibus accidit, claudicant toto vitæ tempore. Notat Paræus ca.22. lib. 14. neminem se unquam vidisse non claudicantem cui fractum hoc os fuerat. causam puto, quod qui à fracto osse producitur callus articuli capacitatem replens, motum tam femoris quàm tibiæ ossium impediat.

CAP. V.

Tibiam cum Fibulâ prosequens.

INferiorum artuum quartæ pars Tibiam sibi vendicat. Cuius vocis vna generalior, particularior alia significatio. Generaliter universum illud denotat crurum spatium quod inter genu & pedem medium, duobus constans à se invicem intermediâ rimâ (levitatis puto causâ) dissitis ossibus. Horum alterum, maius nempe, latius, acuminatum anterius. hoc κνήμη Græcis à κνάω quod scabo, scalpo; ita namque solent bruta acuminata hujus ossis parte, quæ *Spina tibiæ* osteologis. Huic inducta si solvatur cutis, ægrè solidescit; nam & excarnis & à corde, caloris fonte, remotus est locus. Etiam illud experientia testatur, huius loci solutiones continui pinguia respuere; causa, sub cute immediatè quod subest os topica naturæ suę exposcit analoga, sicca dico. Quę indicatio (à partis nimirum idiosyncrasia) tantum apud

pud Hipp. poteſt, ut capitis vulnera etiam vino ablui lib. de vulner. capit. vetet. Inter alia quæ in Iove carpebat Momus etiam hoc erat, quod carnoſas ſuras huic acuminatæ anteriori tibię parti non adpoſuiſſet. Latinis hoc os *Tibia*, à tubâ uti Etymologi: quum paſtorales tibiæ omnium primò ex brutorum hiſce oſsibus paratas velint. Gracilius alterum, Græcis περονὴ, à πείρω quod ipſis eſt transadigo, perforo, transfodio; nam eam ad rem, ratione acuminis, idoneum videtur. *Fibula* latinis, voce, puto à Gręcorum φίβλη ſumtâ, quod gracile ſonat, nam talis eï figura. Tibiæ ſuperius duo ſinuoſa capita; eadem ſinubus excipit protuberantia oſsis femoris, cui articulationi patella prępoſita. Fibula femur non tangit, ſolummodo extimo lateri tibię velut adiacet; ſinum namq; ibi oſtendit, cui fibula protuberante ſe immittit capite, ſicq; circumpoſitis innititur vinculis. Inde à ſeinvicem divortium facientia hæc oſſa, non ante coeunt quàm pedem utrumque attigerit: ibi namque ſinuoſa inſculpta tibiæ rima, in quâ fibula quieſcens, ulterius adhuc ſe exſerit, producens caput ſive proceſſum, qui cum oppoſito tibiæ proceſſu Tali os, amplectitur. Tibia eodem loco am-

plam insignemq; ostendit cavitatem, ossis tali causâ exsculptam, cui utrimq;, quos dixi, adstant obices, protuberantes inquam tam tibiæ quàm peronæ processus, fulcientes dictum os neve facile suam deserant stationem, impedientes. Exstantes hi nodi σφύρα Græcis, *Malleoli* & *Taleoli* Latinis. Admiranda profectò in ijs naturæ sagacitas; videns namque ita se formasse hunc articulum non nisi unico loci puncto pedem uti tangat corpus, isque dislocatus necessario secum claudicationes, incessusque traheret impedimentum, ne dicam omnimodam privationem, hæc velut repagula hic collocavit. Quorum tamen alius adhuc usus, ut nimirum sub protuberante horum parte tutò latitarent ac quiescerent pedem moturi tendines. qui doloris causam prębent, quem contusis læsisve excitari deprehendimus malleolis; sunt enim sensus exquisiti. Ab hisce nodosis condylomatis quæ σφύρα Gręcis, σφυρίτιδες φλέβες accepere nomen, quas in uteri affectibus secuerunt veteres, hodieque idem cum successu etiam fieri assolet. ea de re Hippocratem videre est 3. Epid. in Stymargæi ancilla. Gal. cap. 18. de Curand. ration. per sang. mission. ubi illud egregiè monet, quod cum mensibus

ſibus provocandis ſecanda venit vena, duò obſervet medicus; malleoli venas uti tundat; & quidem tum quum ad illud opus ſe parat natura, hoc eſt, inſtante menſium profluvio, ut eam adiutricem habeamus. Venę illæ Saphenæ vocari ſolent, à σαφέω manifeſto. conſpicuæ namque ſunt, utpote non niſi ſolâ cute tectæ. Etiam illud in hac articulatione dignum notatu; firmior ea uti ſit haud aliter ſe rem habere, perpendicularem ac ſi lineam tranſverſæ ita immittas ad angulos rectos ſectio uti fiat. productus enim anterius pes, poſterius verò calcis os. alias in tergum facile caderemus.

CAP. VI.

Corporis finem pedes examinans.

PEdes quod terminum corpori ponant illudque finiant, deſumto â partu argumento probavit caput 6. part. 1. Eo reſpexiſſe videntur hiſce partibus nomen qui impoſuere. Nam

pedis vox origine Græca est; ijs ποῦς dicitur, à παύω quod finio, finem impono. Si quis ita nascatur, pedes uti primum ostendat, eum Agrippam quasi ægrè seu difficulter partum dicebant veteres. Hinc loquendi modus ijs familiaris de re ab initio ad finem tendente; *à capite ad calcem*, inquam, dicere solent, non contrà. XXVI ossibus singuli constant pedes; quæ trifariam; in Tarsum, Pedium, ac Digitos quæ constituunt, dividi solent. Tarsi septem sunt, quatuor Pedij, Digitis reliqua, tot nimirum quot manibus.

Primum Tarsi, imò totius pedis os, *Talus* latinis, Græcis ἀστράγαλος. Hoc osse è bubulis extracto pedibus ludere assolent pueri; est namque admodum mobile ac volubile. sic ludentes pueri ἀστραγαλίζοντες dicuntur; ita Poetæ Cupidinem & Ganimedem, pueros in coelo, astragalis ludentes fingunt. Figura tamen ei ad quadratam proxuma, adeo vt inde τέτρωρον *Quaternionem* osteologi interdum vocitent. Os hoc universi corporis molem solum & per se sustinet; vt hac de causâ non frustra de ejus incolumitate sollicita adeo fuerit natura, dum ei velut obices ac repagula, malleolos apposuit utrimque. nam hi ossis hujus causâ facti.

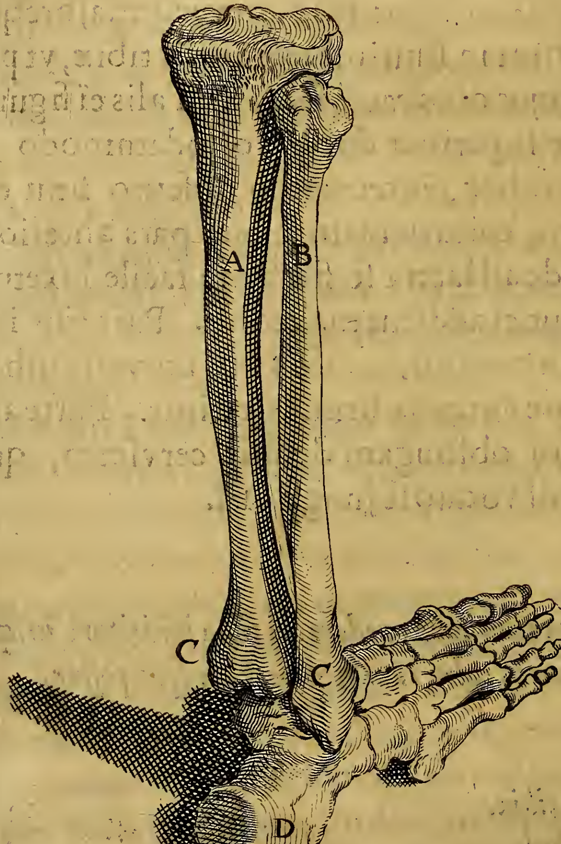
Qui

Qui tamen hoc efficiunt, os hoc ſemel loco motum difficulter uti reponi queat. notum id veteribus, quibus, *Talum reponere*, erat in re verſari difficili. Potiſsimum verò majoreque parte latitat in ſinu inferiore oſsis tibiæ, vt pote qui hujus oſsis cauſâ factus. Talis eï figura, vt parte ſuperiore duplex quodammodo oſtendat tuber, intermedio obſcuro ſinu diſtinctum, cui articulatur tibiæ pars anterior, neve pede ad latera ſe flectente facile luxetur, utrimque eï additus malleolus. Pars ejus inferior ſima exiſtit, ac calcis oſsi univerſa inhæret, eique vinculis firmis nectitur. Parte anteriore in oblongam deſinit cervicem, quâ ſcaphoïdi vocato ſe jungit oſsi.

Figura exprimens pedem cui tibia innititur; in qua prominens calx, tum & taleoli conſpici poſſunt.

A *Os tibiæ.*
B *Fibula.*
C *Talleoli.*
D *Calx.*

Tarſi

Tarsi

Tarſi os ſecundum, reliquis cunctis pedis oſsibus maius, Gręcis πτέρνα, ἀπὸ τοῦ πατεῖν ἔρα, à conculcanda ſive calcanda terrâ; *Calx* latinis *Calcaneum*, etiam *Calcar pedis*, nam calcaris inſtar prominet. Quod ipſum ſingulari à ſummo Deo cauſâ factum arbitror, ne nimirum in dorſum aut occiput facile caderet homo. Figuræ huius reſpectu videri poſſet hoc os ad defenſionem homini conceſſum. Veteres ſanè eo reſpexiſſe videntur, qui expreſſuri rem ad quam ſummis viribus conatuque opus eſſet, *Pugnis & Calcibus* dicere ſolebant; & *Calcibus proterit*, pro eo quod manifeſto & omni injuriarum genere afficit. Ita, *Tollere calcaneum* pro contumelioſè in aliquem inſurgere. Iungitur hoc os ſuperne cum oſſe tali. Hoc enim loco protuberantem habet partem capitis in modum rotundam, quam in ſinuoſam aſtragali partem immittit, ſicque eï articulatur. Poſteriore parte ab omnibus pedis oſsibus liberè ſe exſerit, ac in longum exporrigitur, imò longius quam ipſa tibiarum oſſa prominet. Extima hac parte nonnullas oſtendit aſperitates quibus firmiter ſe affigit inſignis tendo, omnium qui in corpore reperiuntur maxumus, quem ſuræ producunt

 muſculi.

musculi. Hic is quo Hector per moenia Troiæ raptus. In hunc is cadere solet affectus, quem Pernionem latini, quasi Pternionem, quod πτέρνην sive calcem potissimum infestet. Tumoris genus est, ut plurimum in ulcus desinens, ortum à frigore externo calorem innatum temperiemque magni hujus tendinis vitiante. Is à frigore quoniam ut plurimum originem sumit, ob id χίμεθλον vocatur Græcis, affectum hiemalem ac si dicas. pueris familiare malum, qui quum frigoris efficaciæ non ita attendant ; hinc fit de hoc loco non satis uti solliciti sint. sunt autem pedes maximè à caloris foco dissiti, Refert Xenophon. 4. Expeditionis Cyri. militibus per nives incedentibus pedes conputruisse, hoc est gangrænâ tactos. Hipp. 5. Epid. author est, ut perniones magna calfactione ac igne tractentur. Notatu dignum quod Olaus Magnus refert, Septentrionales populos, pernionibus valde obnoxios, pulvere pellis leporinę sibi ipsis medelam afferre solere. Illud historię ossis calcis addo, insignem ei ratione hujus qui ei adnascitur tendinis intercedere cum universo corpore principibusque partibus synpatheian, notante id Hipp. 2. de fractur. *Calcaneum societa-*

tem

tem habet cum venis & nervis insignioribus, nam posterior tendo ei nectitur; ad eius fracturam fiunt febres peracutæ, continuæ, tremulæ, singultuosæ, paucorum dierum, mortiferæ denique.

Idem 5. Epid. hist. 48. exemplum adfert adolescentis, qui quod maturato cursu per viam asperam calcem offendisset intra xx dies obijt.

Tertium tarsi os à figurâ σκαφοειδὲς, *Os naviculare* & *Cymbam referens* Osteologis. Est namque in modum scaphæ excavatum, sicque ossis tali leviter protuberantem partem sinu suo excipit eique per enarthrosin copulatur: priore parte cum quinto, sexto, ac septimo tarsi ossibus, idque ita ut dubites num ab illis excipiatur, num verò excipiat.

κυβοειδὲς, *Cubiforme* & *Tesseriforme* quarto se offert loco, pedis exteriore parte conspicuum, uti scaphoides interiore. Iungitur parte posteriore cum osse calcis, anterius cum duobus postremis tarsi ossibus innominatis; eâ de causâ hoc loco duos exiles sinus sibi insculptos ostendens. Hoc os unà cum reliquis tarsi ossibus, figuram obtinet exterius paululum protuberantem, intus modicè excavatam. hac ratione roboris plus confertur pedi ut corporis

molem felicius ſuſtentare queat. tum & ut in excavato illo loco tuto quieſcerent tendines ac muſculi hic, in pedis plantâ, concurrentes, quique levi de cauſâ preſsi læderentur, plana ſi hæc facta.

Quæ ſuper ſunt tria oſsicula ad tarſum requiſita, anonyma exiſtunt, quorum prius è regione pollicis locatum cernitur, & cum primo pedij oſſe articulatur. alterum huic latus claudens, ſecundo reſpondens oſsi pedij. Ordine tertium loco medium inter ſextum & quartum ſitum, habens ab unâ parte nempe internâ, ſextnm, ab externâ ſcaphoides.

Altera pedis pars ea continet oblonga oſſicula jam dictis ſeptem tarſi oſsibus quæ ſuccedunt. Hæc poſtbrachiali in manu reſpondent, vocaturque Græcis pars hac πέδιον, latinis *Planta* & *Veſtigium pedis*. Quinque ſtatuo hâc oſsicula, digitis pedis ſingula reſpondentia. Quorum (digitorum dico) eadem quæ in manibus quum ſit ratio (niſi quod breviora paulum) horum examini non immorabor.

FINIS.